

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za inozemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta št. 16/1. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflčevi ul. št. 5/1. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inzeratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492.

Podružnici: Maribor, Barvarška ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem čeku zavedu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 30. januarja.

Italija stoji zopet v ospredju zanimanja evropskih političnih krogov. Nenavadni, doslej nedoseženi uspehi italijanske delegacije pri pogajanjih o ureditvi dolgov v Washingtonu in Londonu so začudili vsakogar, ki je zasledoval prejšnje zadržanje Amerike in Anglije na pram dolžnikom. Italija bo plačala komaj sedmi del svojih dolgov, dočim so vse druge države, ki so dosedaj uredile svoje dolgovne vprašanje z obema anglosaksonskima veselima, morale pristati na mnogo trše pogoje. Pogajanja med Francijo in Ameriko so se razbila, čeprav je francoski finančni minister Caillaux ponudil nesorazmerno večja plačila kot ona, na katera je kmalu za njim pristal voditelj italijanske finančne delegacije grof Volpi.

Podobno se je zgodilo v Londonu. Italija bo plačevala Angliji nekaj čez 4 milijone funtov šterlingov na leto. Francoske dajatve pa bi znašale v smislu Caillaux - Churchillovega dogovora letnih 12 in pol milijard. In vendar dolguječa obe deželi skoro enako vsoto Veliki Britaniji. In vendar je bila Anglija v vojni prej zaveznica Francije kot Italije in so Zedinjene države prihiteli koncem svetovnega spopada na pomoč v prvi vrsti francoski republiki. Zakaj je torej našel Italija na trikrat boljši sprejem v Londonu kot Francija in tudi na neprimerno uslužnejše razpoloženje onstran oceana.

Ni danes naš namen razpravljati podrobnosti o teh razlogih. Omenimo samo glavne: Italija je izbrala pravilen trenutek, ko so se izjavila finančna pogajanja s Francijo in sta morali tako Amerika kot Anglija pokazati pozitiven odgovor vsaj z enim izmed pomembnejših dolžnikov. Italija je poslala v Washington in London sposobnejše pogajalce, kot države, ki so se oglasile pred njo in za njo pri anglosaksonskih upnikih. Anglija kot Amerika se bojuje enotne fronte vseh evropskih dolžnikov. Da se ustvarijo take fronte v kafi zatir, je bilo potrebno izločiti vsaj eno izmed njih z bojačo gesto. Kocka sreče je zadela ravno Italijo. Italija je na dalje potrebna Angliji kot rezervna sila pri vodstvu angleške politike na kontinentu, kot protitež Franciji. Tudi so znali naši zapadni sosede silajno vnovičiti svoj položaj in svojo pomoč pri zapletenih problemih bližnjega iztoka, ki zadajajo težke skrbi britskemu imperiju. Vsi ti faktori so delovali v prid Italiji. Se več kot oni pa je v njen prilog govorila pripravljenost današnje italijanske vlade, da sprejme neomejen dotok ameriškega in angleškega kapitala, da ne brani svoje gospodarske samostojnosti s tisto ljubosumnostjo kot naša francoska zaveznica.

Italiji se more na njenem uspehu samo čestitati, čeprav nas po zgornjem kratkem prevdanku manj začudi kot na prvi pogled. Fašistovska vlada je danes na vrhuncu zmagovalstva. Vprašanje dolgov je uredila, domačo opozicijo je privezala soliden nagon, cel italijanski narod je takorekoč uniformiral z raznovrstnimi ultra - fašistovskimi zakoni. Časopise je zatiralo, izhajati smejo samo še uradni in poluradni fašistovski katekizmi. Italijan sme samo to šteti, verjeti in misliti, kar se zdi prav Mussoliniju in njegovi bridki sabliji Farnacciju. Kdor se drzne imeti lastno pamet in trdnico značajnosti, mora naglo čez mejo, ako hoče rešiti golo kožo. In tudi v emigraciji mora mirovati, če noče, da mu zaplenijo premoženje in ga črtajo iz registra italijanskih državljanov.

Zdi se nam, da takorekoč ni dežele v civilizirani in zapadni Evropi, katere prebivalstvo bi tako pohlevno prenašalo diktaturo in ki bi pokazalo manj državljanske hrabrosti in manj poguma, da brani demokracijo in temeljne pravice moderne človeštva, ki jih je zagotovil svetu gigantski boj francoske revolucije in ustavne borbe preteklega stoletja. Fašizem se zaenkrat lahko hvali, da je dosegel absolutno vladno v Italiji, da je popolnoma pokoril italijanski narod.

Mi se kot lojalni sosede ne nameravamo vtičati v notranje razmere v Italiji. Če italijanska, včasih toliko hvaljena liberalna demokracija nima ničesar tehtnega omeniti proti sedanjemu režimu, tudi mi ne bomo podpirali borbe za svobodo, ki mora vedno vzkliti v narodu samem.

Drugečeno na je naše stališče, ko vidimo, da postopa fašizem z trše in še bolj neusmiljeno kot s podložniki laške krvi z našimi sorojaki, ki jih je sila in krivična mirovna pogodba spravila pod rimsko oblast. Naši rojakji v Primorju so kri naše krvi, oni so sestavni del našega naroda, čeprav so na oni strani nenaravne državne meje. Z večkrat smo imeli priliko naglasiti, da more Italija zadobiti naše odkritosrčno prijateljstvo samo, če da svobodnih ljudi vredno življenje našim rojakom v Italiji. Oni so tisti topolmer, po katerem se da najbolje soditi o iskrenosti odnošajev med Jugoslavijo in Italijo.

Rimski vlastodržci rabijo sicer oficijelno čisto blagodejne izraze za našo kraljevino. Istočasno pa dušijo naš življenjski bol, kot je kdaj preganjala celo sama Avstrija katorkoli del slovenskega ljudstva. Odpravljajo zadnje sledove šolskega pouka v domačem jeziku. Niso samo zatirali svobodne besede, ki je dana državljanom v civiliziranih državah, niso samo uklenili osebne prostosti, temveč hočejo celo odvzeti državljanstvo, kdor jim ni povsem pogodu in ga poginje čez mejo. Vsi ti nečuvenci, civilizaciji in človečnosti v obraz bijoči koraki merijo za popolnim narodnim uničenjem in italijanizacijo našega na-

Zakulisne borbe in intrige

Radikali paktirajo z muslimani, muslimanski voditelji trdijo, da nikoli s Pašićem. — Vesti o Radićevem dejanskem izstopu iz kabine.

Beograd, 30. januarja, p. Tudi današnji dan ni prinesel nič novega v razvoju vladne krize. Po brzobjavkah iz Sarajeva je dospel tjakaj popoldne prosvetni minister Stjepan Radić, ki ima jutri dopolodne svoj shod. Iz Sarajeva se pelje na zborovanje v Solinu, Splitu, Dubrovniku in po možnosti še v nekatere druge kraje, nakar se povrne v Zagreb. Za enkrat še ni določeno, kdaj se Radić vrne v prestolico. Vsekakor se potrjuje namera vladne večine, da drži kolikor mogoče dolgo Radića zunaj Beograda. Zatrjuje se tudi, da je točna verzija, da odpotuje Radić potem za dalj časa v Francijo in na Češko-slovaško. Oficijsko utemeljujejo to potovanje s tem, da ima Radić proučevati v inozemstvu sistem javnega pouka. Za Radićeve odsojnosti bo imenovan namestnik. Na ta način bo Radić dejanski razrešen svojih poslov in tako suspendiran od ministrovanja. Na ta način se mislijo radikali rešiti Radića. Prihodnji dnevi bodo pokazali, ali in v koliko bo ta načrt uspel.

Kljub odločnim demantjem spahovcev se uporno vzdržuje vesti, da se je radikalski poslanec dr. Velizar Janković sestal z zastopniki muslimanov v Sarajevu. Danes je g. Janković referiral g. Pašiću. Po tej konferenci je potrdil našemu dopisniku, da se je v Sarajevu sestal s spahovci. Iz razgovora se vidi, da je dr. Janković precej optimističen.

Naproti temu je izjavil našemu dopisniku predsednik JMO posl. dr. Spahjo sledeče: Za bivanje dr. Jankovića v Sarajevu nisem bil tam in se zato tudi nisem mogel z njim sestati. Tudi mi ni znano, da bi prišel z njim skupaj kak drug član moje stranke. Ako ima kdo kaj razpravljati z Jugoslovnsko muslimansko organizacijo, ve, s kom naj govori. V prvi vrsti sem to jaz. Kar se tiče sodelovanja z radikali, izjavljam, da o tem ne more biti govora. Mi smo že z njimi sedeli v vladi in imamo mnogo izkušenj, kaj se pravi, z njimi delati. Vendar je v radikalski stranki nekaj ljudi, s katerimi bi se dalo sodelovati, nikakor pa ne z g. Pašićem. Mi bi lahko delali z vsakomur na podlagi miru, re-

da, enakopravnosti in zakonov. Kako postopajo radikali, se vidi najbolje na radićevih. Mi s svojimi 15 poslanci se ne bi nikoli zadovoljili z onim, kar imajo radićevci s 55 mandati. Sicer pa se vprašanje sodelovanja z radikali ni naložilo ne v klubu in ne pred kakim drugim forumom naše stranke. Glede vesti, da se je dr. Janković sestal s poslancema Hadžikadićem in Baljićem, vem, da se g. Salih Baljić takrat sploh ni nahajal v Sarajevu, ampak v Mostaru. Poslanec Hadžikadić je danes tu, pa mi ni ničesar omenil o kakem razgovoru z dr. Jankovićem.

Vaš dopisnik je opozoril dr. Spahjo, kako tolačijo radikali te razgovore, namreč da ne gre za to, da muslimani takoj vstopijo v vlado, ampak da radikali izjavljajo, da je njihova stranka garancija, da se proračun izglasuje in da bi se šele potem začeli formalni razgovori za vstop muslimanov v vlado. Na to opombo je odgovoril dr. Spahjo: »Ali ne vidite te radikalske igre? Oni žele z našo pomočjo onemogočiti Stjepana Radića. Čeprav smo v opoziciji, smo vendar toliko lojalni, da nečemo dopustiti, da postane Radić z našo pomočjo nemogoč.«

Popoldne je imel muslimanski klub sejo, po kateri je izdal komuniké, ki pravi: »Govorice o preorientaciji stranke se širijo v sovražnem časopisu z namero, da bi te stranke prikrile razpad in nezadovoljstvo v lastnih vrstah. Takli glasovi so se širili že poprej, vendar so bili na zborovanjih odločno demantirani. Klub je razpravljal tudi o sedanjem političnem položaju in je soglasno sklenil nadaljevati boj proti današnjemu režimu roko v roki z zavezniškimi strankami. Boj se mora nadaljevati, ker sporazum med radikali in radićevci ni prinesel onih uspehov, ki jih je bilo pričakovati od pravega narodnega sporazuma.«

Navzlic temu komunikéu in odločnemu zankanju poslancev dr. Spahja vnašemu dopisniku so radikali danes vztrajno zatrjevali, da so bili sestanki med njimi in predstavniki muslimanov. Vaš dopisnik ima vtis, da je temu res tako.

Protiboljševiške smernice angleške politike

Pariški razgovori o balkanskem vprašanju in o sovjetih. — Anglija proti vmešavanju v madžarsko falzifikatorsko afero.

London, 30. januarja, s. »Times« poroča, da sta Chamberlain in Briand razpravljala o srednjeevropskem problemu in o balkanskem vprašanju ter posebno o delovanju sovjetske Rusije. Pomen pariških razgovorov leži v tem, da je dobila ideja nove diplomatske zgradbe, čije temeljni kamen je bil položen v Locarnu, močnejšo obliko. Pri tem prizadevanju gre za tendenco, da bi se dosegla mednarodna enota, ki bi bistveno razširila delovanje Zveze narodov.

Smoter angleške politike je, da bi se ustanovile stabilnejše razmere v Evropi. To je ideja, ki je bila za podlago lo-

carski pogodbi. Naperjena je proti uničujočemu vplivu boljševizma in tendencam izolacije, za katero stremijo v Nemčiji posebno nemški nacionalci, v drugih državah pa nacionalisti.

Na vsak način je treba preprečiti, da bi neredi v velikih državah zapeljali manjše države. Radi tega je tudi vmešavanje v madžarsko falzifikatorsko afero nedopustno.

List označuje kot podlago angleške politike v ožjem sodelovanju s Francijo pod pokroviteljstvom Zveze narodov združiti Evropo v celoto, ki bo mogla voditi uspešno borbo proti boljševizmu.

Finančna razprava v francoskem parlamentu

Socijalisti dolže nacionalni blok za zavoženo finančno situacijo. — Finančni minister Doumer sprejema od kartela predlaganih produkcijskih davek. — Na potu k sporazumu?

Pariz, 30. januarja, n. Na večerajšnji seji je socialist Vincent Auriol kritiziral vladni finančni predlog, ki bi imel za posledico novo inflacijo. Za finančno ozdravljeno so potrebne globoke, energične reforme. Zakaj ne bi izvedla republikanska Francija, kar je uspelo nazadnjaški vladi nasilja v Italiji in Grčiji? Auriol dolži predhodne vlade nacionalnega bloka, da so zakrivila današnji težki položaj, ker so kupičile posojila na posojilo. Vrh tega so imele te vlade denarja za Poljsko, za Wrangel in druge, samo za domače finance niso skrbele. Po Auriolovem mnenju je levičarski kartel nedolžen glede današnje finančne krize. Govornik smatra, da je načrt levičarskega kartela boljši od vladnega. Odločitev leži sedaj v rokah ministrskega predsednika, Briand je pokazal pogum, ko je strgal kopreno so-

vraštva, ki jo je vojna razpela nad narodi. Ali se mu bo posrečilo premagati egoizem posejudojih razredov? (Življeno pritrdjevanje na desnici.)

Nato je povzel besedo finančni minister Doumer, ki je s številskimi pobitil prevelik optimizem nekaterih govornikov. Opozorjal je na statistiko francoske zunanje trgovine, na oslabljenje notranje trgovine in kolebanje na deviznem trgu, ki krije v sebi veliko nevarnost za francoski finančni položaj. Vlada stremi v prvi vrsti za ravnotežjem v proračunu, stabilizacijo franka potem odplačil Francoski banki in amortizacijo dolgov. Zato rabi čim večje davčne dohodke. Minister je ugotovil, da donosni sedaj direktni davki 70 % prejemkov. Zbornica je danes s 165 proti 70 glasovom sklenila naložiti 20 odst. davek za prodajo nepremičnin inozemcem.

roda v Primorju.

To se vrši v času največjih uspehov italijanske diplomacije, ko bi pri viteških in plemenitih državnikih bil podan najboljši trenutek za velikodušnost, ne le za izvajanje gole pravice. V fašizmu je napuh.

Napuh gre navadno pred padcem. Kot pravi naš narodni pregovor. Toda Farnacci ne pozna tega izreka. Mi ohranimo čvrsto zaupanje, da se bo moralo fašistovsko zatiranje Jugoslovencev v Italiji samo v sebi zlomiti, ali pa bono priča, da tudi v tem primeru pregovor naših pradedov drži.

Pribićević v Celju

Predsednik SDS je sinoči govoril v Celjskem domu pred 3500 zborovalci. — Navdušene manifestacije za SDS.

b Celje, 30. januarja.

Današnje manifestacijsko zborovanje v Celju je nacionalno političen dogodek prve vrste. V nekdanjem nemškem Trutzburgu, v oni hiši, kjer se je blestel v času našega robstva značilen napis Der Slaven Übermut hat dieses Haus geschaffen, je zboroval prvi pobornik jugoslovnske nacionalne ideje, vodja SDS Svetozar Pribićević. Bil je to njegov prvi politični nastop na ozemlju bivše zelene Štajerske, sedanje mariborske oblasti. In bil je zmagovit!

Celje je s svojo bližnjo in daljno okolico v naravnost veličastnem številu posetilo današnje zborovanje SDS in s tem javno dokumentiralo, kako se vrste SDS krepijo in množijo tudi na Štajerskem. Sijajne ovacije, ki jih je doživel gosp. Pribićević, pričajo, da je naše nacionalno in državno ujedinjenje že globoko usidrano tudi v severnem delu Slovenije in da tam stalno dobiva na terenu. V Celjskem domu se je zbrala ogromna množica narodnih ljudi, ki je z viharim navdušenjem in ploskanjem izrazila svoje spoštovanje in zaupanje svojemu odličnemu neustrašenemu voditelju in afirmirala svojo neomajno pripadnost k velikim idejam SDS. Celjski zbor je nepobiten dokaz silno naraščajoče moči naše stranke tudi v tem okrožju. Uspeh gosp. Pribićevića znači političen triumf, kakršnega doslej še ni doživel še noben jugoslovnski politik v naši ožji domovini. Ravna odločna linija samostojne demokratske politike je baš v zadnjih mesecih dobila po vsej državi velike množice novih pristašev. Njihovo število raste od dne do dne tudi v Sloveniji. Na celjskem zboru so bili zastopani vsi sloji in stanovi. Poleg meščana kmet, poleg uradnika delavcev. Vse brez izjeme je navdajalo eno prepričanje in iskreno navdušenje za ideale stranke. Celje je doživelo časten večer in visoko je dvignilo prapor napredne ideje.

Prihod g. Pribićevića.

Že ob 1. popoldne se je zbrala na celjskem peronu številna množica samostojnih demokratov. Ob 1.25 je prispele zagrebški brzovlak. Ko je izstopil minister n. r. gosp. Pribićević v spremljstvu narodnega poslanca dr. Pivka, so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovalo neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićevića. Galerije so bile gosto zasedene z demokratskimi žej namj in dekleti. Kakor orkan je zabučal pozdrav zborovalcev. Ko je vstopil minister Pribićević v spremstvu poslanca dr. Pivka ter predsednika krajevnih organizacij dr. Kalana. Ovacije, ki so spontano sledile tokom vsega zborovanja, so bile veličastne. Frenetični življenjski so pretresali ozračje, tisočeri klohuki in nobji so se gibali v pozdrav. Ko je predsednik dr. Kalan podelil besedo strankinemu šefu Svetozarju Pribićeviću, se je z galerije vsil nanj pravcati dež svežega cvetja. In zbor je ponovil svoj bučni pozdrav. Ko je Svetozar Pribićević stopil pred govorniško mizo, je mahoma priklenil vso množico nase in jo s svojim sugestivnim vplivom v trenutku ogrel.

Že v zgodnjih popoldanskih urah so začeli prihajati z vlaki iz Savinjske in Saleške doline ter iz krajev ob progi proti Grobelnem, Rogatcu in Trbovljam številni somišljeniki SDS. V mestu je zavladovala neobičajno živahno vrvenje in že ob 7. se je začela politična velika monumentalna dvorana Celjskega doma. Ob 8. zvečer je bila obširna dvorana natrpano polna. Ceni se, da je bilo v njej zbranih do 3500 ljudi. Vse je nestrno pričakovalo prihoda šefa stranke gosp. Pribićević

kako napreduje naše gospodarstvo in da so posledice pametne radikalne politike. V resnici pa je položaj ravno nasproten. Kljub temu, da ima sedanja vlada RR v skupščini dvotretninsko večino, ne more sprejeti nobenega važnega zakona. Radić se pritožuje, da izda država 400 milijonov dinarjev za žandarje, ravno toliko kolikor za ljudske šole. Nikjer pa noče priznati, da je to predlog njegove »seljaške vlade«. Od julija 1925 do februarja 1926 je bil sprejet v skupščini samo

invalidski zakon, a še ta je na papirju, ker sredstev za izvedbo zakona vlada še vedno ni dala na razpolago. Kako izgleda ta zakon, vedo najbolje invalidi sami. Oficirji in invalidi iz prečasnih krajev niso izenačeni z oficirji iz Srbije, ker so se baje borili proti tej državi. Vprašam, ali so oni krivi? In kdo je tisti, po katerega vzroji bi se danes našli sinovi mogli biti sovražniki Srbov? Ta gospod sedi sedaj na vladi! Tudi za

zakon o kmetijskih kreditih, ki je bil sprejet, ni potrebnih sredstev na razpolago. Sedanja vlada očividno ni tege ne ve, da je treba za izvedbo socialnih in gospodarskih zakonov tudi denarja. Kljub temu je naš državni budžet narasel na astronomsko številko

12 in pol milijarde dinarjev, bremena pa so krivično neenako razdeljena, kar vzbuja vsepovsod silno ogorčenje in nezadovoljstvo. (Burni klici: Tako je!)

Naša kardinalna zahteva
Je, da se s sedanjim sistemom prečne, bremena izenačijo in da se prične s pametnim gospodarstvom. Redukcije, ki so se izvršile, so prinesle komaj 600 milijonov dinarjev prihranka. Toda redukcije so se izvršile neregularno in nepopolno po strankarskem sistemu. Sedanja politika vlade preči ogorčenje in temeljno našo državo.

Uradništvo, jedro državne uprave, je nezadovoljno

In se nahaja še v slabšem položaju, kakor je bilo pod Tiszo na Madžarskem in pod Kluhenom na Hrvatskem. Mi smo za to, da se eliminirajo iz državne uprave uradniki, ki vodijo protidržavno propagando, zahtevamo pa na drugi strani, da gre država na roko uradnikom brez razlike njihovega političnega mišljenja, ki hočejo zvesto služiti državi. (Veliko odobravanje.)

Naša stranka je vedno v veliki meri posvećala svojo pozornost

prosvetnemu delu.

Mi vemo da je naša bodočnost le v močnem prosvetljenem narodu. V tem oziru ni smo nikoli pozabili in tudi ne poznamo nobene kompromisa. Zahtevamo, da se vzgaja naša mladina v enotnem duhu. Milijon Slovencev naj bo enakopraven s šestimi milijoni Srbov, a to je mogoče samo na bazi narodnega edinstva. Oni, ki propagirajo avtonomijo, stoje na stališču, da so

Slovenci narodna manjšina!

Povdarjam pa z vso odločnostjo, da Slovenci v naši državi niso in ne smejo biti narodna manjšina, temveč sestaven in državotvoren del edinstvenega našega naroda. (Dolgotrajno burno odobravanje in klici Živio Pribičević!) SDS je bila vedno za široko dekoncentracijo uprave na vseh poljih. Ustava naj ne daje narodu samo nacionalne svobode, temveč tudi pravico za čim večjo svobodo v samoupravi.

Priljubljeni se velike transformacije in strankarske pregrupacije.

Leto 1926. bo zelo interesantno. Vse stare stranke so že odigrale svojo vlogo. Radikalna stranka je dala kar je imela dati. Nobe nove ideje ni več v njej. Med radikale gredo samo še oni, ki iščejo kakšne osebne koristi. Radi ideje niso radikalni dobili nobenega novega pristaja (Tako je). Tudi Koršćeva stranka je s svojimi bivšimi gesli popolnoma skrahirala. (Burno pritrdjevanje). Avtonomija Slovincem ne bi prinesla nobene sreče, kajti oni morejo biti politično, gospodarsko in kulturno krepki samo v čim resnejših zvezah s Srbij in Hrvat. Treba pa je na vsek način postopati s Slovenci popolnoma drugače, kakor se dela pa sedaj. Slovenci ne smejo nikakor biti objekt za eksploatacijo. Država mora v Sloveniji videti svojo kulturno, gospodarsko in socialno najbolj eksponirano pokrajino, katera zasluži, ki se posebno pažnjo. To je mogoče samo v okviru državnega unitarizma. Oni, ki še vedno zahtevajo avtonomijo Slovenije, se hočejo samo okoristiti s separatističnimi in stinki, ki žal radi tisočletnega robstva med nami še vedno obstajajo.

Edina stranka, ki je aktivna,

ki ima jasno začrtan program, zgrajen na modernih načelih, a ki zna tudi delati in ima svežo energijo je SDS. To vidi tudi naš narod in vidijo posebno tudi naši nasprotniki, ki se vedno bolj zavedajo naše moči. Močni smo bili na vladi, še močnejši pa smo sedaj v opoziciji. (Burno odobravanje). V opoziciji rastemo in bomo rasti, ker nas vodijo ideje na vseh področjih državnega življenja. Mi nečemo trošiti svojih sil za brezploden boj, pripravljani pa smo nastopiti zopet z vso nergijo, ako bi hotela dvigniti glavno separatistična in radićeva hida.

Mi hodimo ravno pot

in teža se dobro zaveda tudi naš narod, ki je zato čvrsto na naši strani. (Viharno pritrdjevanje). Mi težko obljublamo, a kadar kaj obljubimo, smatramo za svojo čast, da to tudi izvršimo. Mi smo stranka, ki hoče vzeti v roke oblast, a se obenem ne boji odgovornosti. Oblast potrebujemo, ker moramo zanesiti svoje ideje v najširše sloje naroda. Nočemo pa za vsako ceno biti na oblasti. Na oblast je treba stopiti z močjo, ako hočemo realizirati svoj program. Državno-pravno vprašanje je pod streho, sedaj gremo v boj za izvedbo socialnega, kulturnega in gospodarskega programa. (Burno odobravanje.)

Mi smo za sporazum,

a nikoli za takega, ki predstavlja navadno partijsko prevaro. Se danes ne vemo, v čem obstoje pravzaprav sedanji sporazum RR.

Dosedanje izkušnje kažejo, da obstoja samo v tem, da izgrava ena skupina drugo in zvrčala nanjo odgovornost. Toda pleča obeh so že tako slaba, da ne bodo mogla več dolgo nositi težkega bremena. Že se slišijo glasovi, da je imela SDS popolnoma prav, ko je naglašala, da je z Radićem vsa ko realno in trezno delo nemogoče. O tem so sedaj prepričani že vsi radikali. Odnosali v naši državi ne bodo urejeni toliko časa dokler ne pride do popolne pregrupacije dosedanjih strank in se ne ustvari konstelacija v kateri bomo igrali vidno in krepko vlogo tudi samostojni demokrati. Nobena poštena politika se ne more voditi brez nas, kajti mi smo iskreni in imamo jasn program. Zato vsi pod naše zastave, da bo naša armada čim krepkejša in čim večja. (Več minut trajajoče ovacije govorniku.)

Ko je g. Pribičević končal, je zaorilo po dvorani navdušenje in poskanje in vzklikanja ni hotelo biti konca. Z galerije se je zopet vsulo sveže cvetje na voditelja SDS, ki se je vidno ginjen zahvaljeval poslušalcem za izraze simpatij in zvestobe.

Poslanec dr. Pivko

Ko se je vihar v dvorani nekoliko polegel, je dobil besedo narodni poslanec dr. Pivko, ki mu je poslušalstvo frenetično ploskalo in ga navdušeno aklamiralo. Dr. Pivko se je zahvalil gospodu Svetozarju Pribičeviću za njegov krasen in globoko zamišljen govor. Potem je nadaljeval:

Dragi prijatelji! Naš vodja je nam pokazal glavno linijo, ne samo za sedaj, ampak tudi za bodočnost. V njegovem govoru je najvažnejša sentenca: Če bi nas slovenskih zastopnikov, ki priznavamo idejo narodnega edinstva, bilo v parlamentu toliko, kolikor je klerikalcev, kakšno stališče bi imeli danes v državi! Govornik je nato v kratkih besedah očrtal gospodarske in kulturne zadeve Slovenije, naglašajoč, da Samostojna demokratska stranka pridobiva v Sloveniji povsod na ugledu in moči. Pred kratkim ste čitali, da je glavno glasilo klerikalne stranke, »Slovenec«, pozival vse naše slovenske stranke na enotno fronto. Nikoli nas niso prej priznali. SLS je vedno trdila: »Samo mi in mi imamo pravico do zastopstva tega naroda. Drugi ne pomenijo ničesar.« Kako to, da sedaj pozivajo nas na enotno skupno fronto? Vidite, kaj smo mi, ki nismo v njihovih očeh ničesar pomenili! Ko so nas vrgli z oblasti, so si silno veselili podaljšani roke, češ sedaj jim je odjekovalo. Sedaj pa gledajo, kako naša moč silno raste in nas kličejo! (Burno odobravanje.)

Še nikdar nismo bili tako močni kakor danes. Naš vodja je zahteval od nas, da se dejansko politično udeležujemo. Zato obljublamo, da smo pripravljeni delovati in se boriti za program, ki ga imamo. Mi se nikdar ne spominjamo, in ne vemo, kaj so bili Koršćev, kaj Pašić in kaj Radić včeraj in kaj bodo jutri. Vemo le, da so vedno drugačni. Mi vemo, da ne bomo jutri drugačni. Svojo idejo bomo zastopali ne samo 20 let, nego do smrti, ker mi mislimo, oni, ki bi se ob kakršnikoli konstelaciji hoteli spreminiti. Mi hočemo poštenje v politiki.

Dr. Pivko je potem na kratko govoril o gospodarskem programu SDS. Končno je z veseljem ugotovil današnje krasno udeležbo, se zborovalcem za-

hvalil, da so prišli od blizu in daleč in se zlasti zahvalil g. Pribičeviću. Dejal je: Današnja sijajna udeležba naj bo našemu voditelju v zadoščenje. Svet ima do nas spoštovanje, ker vidi, da smo vedno dosledni in da taki tudi ostajemo. G. Pribičević je imel že mnogo shodov v Vojvodini, v Hercegovini, Dalmaciji, Liki in sedaj v Sloveniji. Vsi ti shodi so pokazali, da je v njem resnica in pravica. Narod želi slišati samo one, ki imajo prav. Zahvaljujem se našemu vodji kot domačinu, da se je potrudil k nam.

Dr. Pivko je nato še govoril na kratko o raznih socialnih vprašanjih in dejal, da se je SDS vedno z vso verno zavzemala zanje. Samostojna demokratska stranka je napisala na svoj program tudi socialne probleme.

Ko je končal, so zborovalci burno vzklikali: »Živio Pribičević, živio Pivko, živio Žerjav!«

Celjski župan dr. Hrašovec

Nato je povzel besedo župan celjski dr. Hrašovec, ki se je zahvalil dr. Pribičeviću za njegova izvajanja. »Njegove besede so bile izgovorjene z navdušenjem in so zato segle do srca. Njegove besede so bile odkritosrčne. Lahko mirno rečem,« je nadaljeval govornik, »da to, kar smo danes doživeli, tako veličasten obisk, to iskreno navdušenje, nadkriljuje vsako naše pričakovanje. Naši nasprotniki bodo sedaj videli, kakšna je Samostojna demokratska stranka. Mi smo Jugoslovenci. Mi smo edini, ki smo to bili ob prevratu, smo Jugoslovenci in bomo ostali. Videli in čuli smo danes našega voditelja in občudovali njegovo voljo, njegovo značajnost in njegovo doslednost. (Burne ovacije g. Pribičeviću.) Naš vodja se bori za vse ono, kar je nam vedno bilo sveto. Reči moram, če bi imeli v vsaki naši upravni oblasti samo po enega takega moža kot je naš Pribičević, potem bi bila srečna naša domovina. Več bi jih ne bilo treba.« (Burno odobravanje.) »Naj živi naš voditelj!« (Gromoviti klici: »Živio Pribičević!«)

Zaupnica vodstvu SDS.

Predsednik dr. Kalan je končno dal na glasovanje predlog: Shod izreka voditelju SDS g. Pribičeviću neomajno zaupnico, ravno tako poslancu dr. Žerjavu in dr. Pivku, sporoča posebne pozdrave danes odsotnemu slovenskemu voditelju naše stranke dr. Žerjavu in izreka zaupnico stranki in celokupnemu stranknemu vodstvu. (Burno ploskanje in navdušeno vzklikanje.)

Dr. Kalan se je nato še enkrat tonlo zahvalil g. Pribičeviću, nakar je zaključil tako izredno veličastno uspešno shod, kot ga Celje še ne pominji. Ob klicih »Slava Pribičeviću, živio dr. Žerjav« se je shod končal ob 10.30.

Odhod g. Pribičevića v Maribor.

Svetoz. Pribičevića so zborovalci, ko je odhajal iz dvorane, viharno pozdravljali in mu burno vzklikali: Gospod Pribičević je ob 11. nadaljeval vožnjo v Maribor v spremstvu dr. Pivka, dr. Linolda in drugih ter nekaterih beograjskih novinarjev, ki so prišli na oba shoda v Celje in Maribor.

Zakon o Obrtniški banki sprejet

Beograd, 30. januarja, p. Na današnji seji Narodne skupščine se je nadaljevala razprava o Obrtniški banki. Govorili so posl. dr. Belmen (musl.) Živojinović (rad.), Kleki (kler.), dr. Polić (feder.). Opozicijskim govornikom je odgovarjal minister Krajač. Za njim je izjavil zemljoradnik Čeda-Kokanović, da bo njegova stranka, ker je predložila zakonski načrt v tesni zvezi s seljaštvom, glasovala v načelu zanj. To je izzvalo v zbornici veliko pozornost.

Nato je predsednik odredil glasovanje in je bil zakonski predlog sprejet z večino glasov najprej v načelu. Pri glasovanju v podrobnostih so bili odklonjeni vsi dodatni in spreminjalni predlogi opozicije. Zakon je bil končno izglasovan s 159 proti 23 glasovom. Seja skupščine je bila zaključena ob 1.30 popoldne.

Prihodnja seja v ponedeljek ob 10. Na dnevnem redu je razprava odbora za proučevanje zakonskega predloga o eksploataciji državnega plovnega parka, volitev dveh članov v Upravo vojne škode in poročilo odbora za zakonski predlog o zavarovanju osebja vojske in mornarice v izvrševanju letalske službe.

Hlinka hoče v vlado?

Praga, 30. januarja, sk. »Lidove Noviny« poročajo, da je odposlanstvo slovaške ljudske stranke, med njimi tudi Hlinka, izročilo ministru za Slovaško Kallayu več zahtev, med drugim tudi amnestijo za one, ki so bili obsojeni pri volitvah. Predsedniku republike bo stranka izročila spomenik, v kateri bo naglasila, da smatra vladanje brez nje za nemogoče. Kljub temu ne bo pričakovala, da bi vlada pričela z njo pogajanja temveč bo sama ponudila roko v spravo. Prihodnji teden odide deputacija v Prago, da prične pogajanja z vlado.

Kakor izve »Prager Presse«, so poslanci katoliške ljudske stranke (Hlinkova) podpisali predlog opozicije, da se v smislu dolge parlamentarne poslovne redi takoj skliče parlament.

Občinske volitve v Rumuniji

Bukarešta, 30. januarja, z. Med 17. in 20. februarjem se vršijo po vsej Rumuniji občinske volitve. Vodja ljudske stranke general Avarescu je predlagal skupno fronto vseh opozicijskih strank.

Admiral Troubridge umrl

Pariz, 30. januarja, r. Snoči je v Biaricu nenadoma umrl v 62. letu starosti angleški admiral Troubridge. Vpokojen je bil 1. 1921. V svetovni vojni je bil poveljnik sredozemskega brodogoja ter je načeloval angleški pomorski misiji v Srbiji. Bil je tudi predsednik mednarodne donavske komisije.

Admiral Troubridge je prišel v Srbijo 1. 1914, ko se je pričela svetovna vojna. Njegove osebe in angleških baterij na Donavi se v Srbiji še sedaj hvaležno spominjajo. Do evakuacije je zvesto vztrajal v srbski fronti ter prenašal vse težave, ki jih je morala trpeti srbska vojska na svojem umiku preko Albanije, kjer v Sv. Ivanu Medunskem, ostal dokler ni bil poslednji srbski vojak posadka na kolodvor, odkoder se je s tremi posebnimi vojaškimi vlaki odpravil v Wiesbaden. Ob 10.48 je odšel zadnji vlak iz mesta. Na mesto angleške zastave so razobesili mestno, ki jo je tisoč glava množica navdušeno pozdravljala. Köln je sedaj popolnoma izprazen.

Popolna izpraznitev Kölna

Köln, 30. januarja, a. Danes popoldne je odkorakala angleška posadka s spremljevalcem godbe pred glavni stan, da pozdravi vrhovnega komandanta. Ob 3. so z vsemi vojaškimi častmi eneli angleško zastavo. Takoj nato je odšla posadka na kolodvor, odkoder se je s tremi posebnimi vojaškimi vlaki odpravila v Wiesbaden. Ob 10.48 je odšel zadnji vlak iz mesta. Na mesto angleške zastave so razobesili mestno, ki jo je tisoč glava množica navdušeno pozdravljala. Köln je sedaj popolnoma izprazen.

Tudi v Bonnu je francoska posadka snela francosko trobojnico ter po kratki paradi odkorakala na kolodvor in odpovala.

Ponovne protinemske demonstracije v Italiji

Rim, 30. januarja, k. V Rimu so se danes dopoldne ponovile dijaške demonstracije radi protitalijanske kampanje v Nemčiji. Tudi v Genovi je prišlo do sličnih demonstracij, ki jih je policija preprečila, preden so demonstranti prišli pred nemški konzulat. Eden izmed demonstrantov si je pri begu zlomil roko.

Aretacija komunistov v Atenah

Pariz, 30. januarja, a. Po vestih iz Aten je bilo v Solunu aretiranih 24 komunistov, med njimi dva občinska svetnika, ker so obtoženi da so snovali komplot proti varnosti države. Izročeni so vojnemu sodišču.

Velika družba zastrupljena

Vratislava, 30. januarja, k. V vasi Gornji Lazci v poljski Gor. Sleziji je obbolelo 40 oseb na zastrupljenju vsled pokvarjenega mesa. Ena oseba je umrla, več jih je še v smrtni nevarnosti.

Prijateljsko razmerje med Vatikanom in Mussolinijem

Pariz, 30. januarja, a. V dobro informiranih krogih se vzdržuje govorica, da bo peski nuncij v Parizu Ceretti imenovan na mesto državnega tajnika kardinala Gasparija. Zdi se, da bo kardinal državni tajnik odstopil s svojega mesta zato, ker hoče Vatikan vzdržati z Mussolinijem najboljšo odnošaje.

Volilna reforma v Nemčiji

Berlin, 30. januarja, a. Dela v notranjem ministru na osnutku zakona o volilni reformi so skoraj pred zaključkom. V osnutku je predvidena odprava volitev po listah, da se doseže čimbolj ugodno večinsko razmerje. V ostalem se drži osnutek načela proporcionalnih volitev. S tem osnutkom se bo skušalo boljše računati ostanke glasov. Dosedanja velika volilna okrožja bodo nadomeščena z manjšimi. Predvidoma bo prišlo na 70 tisoč glasov 1 poslanec. Na ta način je računati v bodočem državnem zboru s približno 390 poslanci. Verjetno je, da bo tudi starost za volilno upravičenje pomaknjena od 20. na 21. leto. Volilni osnutek nameravajo čimprej predložiti državnemu zboru.

Poljska in Zveza narodov

London, 30. januarja, a. »Daily Telegraph« piše, da bi mogla zahteva Poljske po stalnem zastopstvu v Svetu Zveze narodov privedi do tega, da bi tudi druge države zahtevale enak privilegij. Zahtevo Jugoslavije, Rumunije, Belgije, Švedske, Španske in Brazilije so najmanj toliko utemeljene kakor Poljske. List pravi, da to vprašanje ne izključuje novih težav in komplikacij.

Razorožitvena konferenca

London, 30. januarja, d. Po svojem povratku iz Pariza je izjavil Chamberlain novinarjem, da angleška vlada ni predlagala odločitve razorožitvene predkonference, ki je sklicana na dan 15. februarja. Iz Washingtona poročajo uradno, da se ameriška delegacija sigurno udeležila razorožitvene predkonference.

Sovjetsko pomorsko oboroževanje

Moskva, 30. januarja, z. Vlada je naročila izgradbo 10 podmornikov in 15 drugih vojnih ladij, ki bodo izgrajene v domačih ladjedelnicah.

Imunitetna zadeva

Beograd, 30. januarja, p. Popoldne je imel sejo imunitetni odbor zbornice, ki je razpravljala o izročitvi nekaterih poslancev sodišču. Odbor je sklenil odkloniti vse izročitve zaradi prestopkov proti tiskovnemu zakonu. Ker so pri sodišču vložene medsebojne tožbe med poslanci dr. Lukinićem in Agatonovićem, Agatonovićem in Sretkovićem, dr. Kumanudijem in Trbićem in ker so ti poslanci sami zahtevali izročitve, je imunitetni odbor sklenil predlagati plemenu njihovo izročitve sodišču, vendar bo poprej skušal doseči poravnavo s svečanimi izjavami.

Politične beležke

+ St. Radić in novinarji. V petek so zastopniki Jugosl. novinarskega združenja posetili prosvetnega ministra St. Radića, da bi se informirali, kaj je za državnim prispevkom 250.000 Din za novinarski pokojninski fond. Radić je namreč obljubil, da bo to vsoto vstavil v svoj proračun, kar se pa ni zgodilo. Sedaj je zastopnikom JNU izjavil, da je to vsoto sicer vstavil v proračun, da pa jo je črtal finančni minister. Obljubil je, da bo kljub temu zahteval to vsoto potom amandmaj ob proračunski razpravi v Narodni skupščini. Tako smo zopet bogatejši za eno Radićevo obljubo. Treba je samo, da mu verujemo trditve o črtanju postavke 250.000 Din po finančnem ministru. Kljub temu pa se moramo vprašati, kaj je z onimi 25.000 Din, ki sta jih prosvetna ministra Sv. Pribičević in Velja Vukićević vedno dovoljevala. Težko je verjetno, da je finančni minister črtal tudi to vsoto. Sicer pa ima St. Radić še čas, da pokaže, ali hoče tudi napram novinarjem igrati vlogo kameleona.

+ Dobrodošlica g. Pribičevića. Pod tem naslovom je prinesla mariborska klerikalna »Naša Straža« člančič poln psovka na naslov Sv. Pribičevića. Na ta izbruh klerikalnega fanatizma in surovosti, blagoslovljene od najvišjih katoliških dušnih pastirjev, so napredni stajerski Slovenci odgovorili že sinoči v Celju, ko so navdušeno in z velikimi ovacijami sprejeli voditelja SDS gospoda Sv. Pribičevića ter napolnili veliko dvorano Celjskega doma do zadnjega kotička. Nad 3500 mož je sinoči manifestiralo v Celju za Sv. Pribičevića in s tem tudi obsidilo ne samo surovosti »Naše Straže«, ampak tudi klerikalno politiko sploh. Prav nič ne dvomimo, da bo tudi v Mariboru danes sprejem Sv. Pribičevića sijajen in da se bo tudi tu pokazalo, kako je »Naša Straža« s svojimi nesramnimi napadi dosegla ravno nasprotno, kar je hotela.

+ Osnovanje »slovenskega Sokola«. Že parkrat smo ugotovili, da prinaša »Juturni list« v Zagrebu zelo »originalne« vesti iz Slovenije. Za zabavo našim ljudem navajamo njegovo včerajšnje vest, v kateri pravi, da je v ljubljanskih sokolskih krogih zbudila veliko zanimanje vest, da namerava Srnao v Beogradu osnovati svojega srbskega Sokola. Nadalje pravi, da se »širijo vesti«, da se bo v kratkem osnoval tudi »slovenski« Sokol. Ustanavljanje separatističnega slovenskega Sokola je morda radićevska želja, a reči moramo, da povsem neizpolnjava. Ako g. Pucelj in Prepeluh ne marata za jugoslovenskega Sokola, naj se vpišeta v hrvatskega, kakor sta se udeležila hrvatski separatistični politiki.

Važno opozorilo

Ne odlašajte z zbiranjem kuvert!

Vse organizacije, zaupnike in agitatorje ter posamezne volilce Delavske zbornice nujno prosimo, da zbirate volilne kuverte od volilca do volilca, od hiše do hiše, iz kraja v kraj in vse kuverte osredotočite bodisi pri organizacijah v okraju, bodisi pri zaupnikih. Organizacije, zaupnike in druge posamezne osebe nujno prosimo, da nabrane kuverte takoj in brez odlašanja dostavijo (osebno) v Ljubljano (Narodni dom, pritličje desno, ali Kazina II. nadstropje). Le oni, ki imajo manjše število nabranih kuvert, naj iste primerno in zanesljivo zamotajo in priporočeno odpošljejo na tajništvo »Samostojne strokovne delavske Unije«, Ljubljana, Kazina II., ali na tajništvo Narodne socialne Zveze, Narodni dom. Po možnosti pa je vse kuverte osebno prinesiti v Ljubljano.

Opozorjamo, da krajevnim volilnim komisijam Delavske zbornice, ki sprejemajo osebno oddane kuverte v torek dne 2. februarja, ni oddati nikake kuverte. Tudi kuvert ne pošiljajte po pošti na oni naslov, ki je označen na volilni kuverti. Vse kuverte nam, katere bomo potem skupaj oddali glavni volilni komisiji v Ljubljani.

Kdor noče kuverte oddati našemu zaupniku ali organizaciji, naj jo osebno prinese v naše tajništvo ali dene v večjo drugo kuvert in pošlje na naše tajništvo.

Najkasneje do 7. februarja do 12. ure moramo imeti vse kuverte v rokah, ker jih moramo samo še ta dan oddati glavni volilni komisiji. Da pa se zadnji trenutek delo ne nakopiči, pošljite zbrane kuverte takoj, da moremo vse pravočasno urediti.

Ne odlašajte! To je Vaša nujna dolžnost.

»Mirovni fašizem«

Te dni se razpravlja o novih nalogah fašizma in o prehodu iz bojnega v mirovno stanje. Fašizem si je utrdil svojo oblast z zakoni. Razpoloženje v stranki se umirjuje. Z volilne strani se povdarja, da se ne sme misliti, da gre za demobilizacijo stranke, marveč gre za postopen prehod z vojnega na mirovno pozorišče, tako da bo delovanje stranke bolj odgovarjalo novi situaciji v državi in pa da se javnega mnenja ne polasti vtisk, da ostane stranka pod orožjem v svoji ho, da se bori z mlino na veter... Mirovni fašizem! Kak bo v Juljski Krajini? Ali se bo kaj razločeval od bojnega? Ako hoče biti res miroven, bi morali voditelji miro premisliti, kaj je koristno in kaj škodljivo, kaj je trajno in kaj minljivo. Potem bi moral fašizem kreniti na pot pravičnosti nam drugodnem!

Darujte za Sokolski Tabor

Naši kraji in ljudje

Jože Plečnik — akademik

Doktor spanje: Jože Plečnik.
Po fotografiji Narodne galerije.

Češka akademika znanosti in umetnosti je Jožeta Plečnika, profesorja arhitekture na naši univerzi, izvolila svojim članom. Počastila ga je zato, ker je Plečnik dal češki arhitekturi novo smer. Tako pravi akademika sama. In to je mnogo.

Poleg Meštrovića, edini jugoslovanski umetnik svetovne slave, je torej sprejel najvišje priznanje od Čehov, katerim je podaril največja svoja dela in katerim še vedno ustvarja nove umotvore trajne vrednosti in vpliva. Popravil in preizdal jim je gradove in prenovil Hradčin, staroslavni kraljevski grad, sedanjo rezidenco prezidenta Masaryka in jim izobrazil najboljšo mlade arhitekta.

Proslavljal se je že pred vojno na Dunaju in avstrijska vlada je takrat izmed mnogih izbrala njega edinega, da je njegovo delo na razstavi v San Francisku reprezentiralo avstrijsko arhitekturo. Čedom je njih dvorni stavbenik, a doma je postavil cerkvico v Prekmurju, povisil palačo Trgovske zbornice, zgradil hišo za duhovne vaje ob cerkvi sv. Jožefa in zida frančiškansko cerkev v Šiški. To so v domovini naloge umetnika, kateremu tuji zaupajo zidanje kraljevskih gradov in svojih monumentalnih stavb. In mi zidamo novo prestolnico brez njega! On pa čaka prilike, da okraši svojo domovino z najlepšim svojim delom, ki bi izžarevalo epoto stoletja. In čaka ter vzgaja doma arhitekta, svoje učence...

Osma obletnica upora mornarjev v Boki Kotorski

V ponedeljek, dne 1. februarja bo osem let, odkar so se uprli mornarji bivše avstroogrške vojne mornarice v Boki Kotorski. Točno opoldne so zagrmeli trije strelji na admiralski ladji «Sveti Jurij». S tem je bilo dano znamenje za pobuno. Pobuna se je razširila na vse ladje, ki so ležale v kotorskem zalivu. Admiral in častniki so se osuplo spogledali, ker niso vedeli, kaj to pomeni. Sploh so izključevali možnost, da bi prišlo med mornarji do kakšne uporniške akcije. Šele pozneje so videli, v čem je stvar. Mornarji so častnike razorožili, zvezali ter jih zaprli v kabine. Ko je bilo to končano, je udarila godba na admiralski ladji «Leopold» na domovino. Ter «U boj, u boj», poveljstvo nad pobunjeno mornarico pa je prevzel kapitan trgovske mornarice g. Sešan iz Dubrovnika.

Zaliv je bil popolnoma miniran in ladje niso mogle iz njega. Treba je bilo

oprezovati, da ne zabredejo v pogubo. Uporniki so pozvali antantne flote ter jih prosili, naj pridejo pred Boko, da zavzamejo to važno pomorsko oporišče avstroogrške mornarice. A pomoči ni bilo. Antanta, posebno Italija, ni imela vere v uspeh upora. V neprijetni neizvestnosti so minili trije dnevi. Ves ta čas so molčale trdnjave na obali ter niso oddale niti enega strela na uporniške ladje, zakaj te so bile obrnile topeve naravnost proti utrdbam. Četrty dan pa so se pojavili nemški podmorniki z admiralom Horthyjem, današnjim upravnikom madžarske države. Mož je prišel z delom avstroogrške vojaške posadke iz Pule, pozval je upor-

nike po parlamentarnih, naj se vdajo ter jim je zagotovil, da ne bo njih trpel posledic. Kapetan Sešan je takoj s hidroplanom letel v Italijo, da bi izprosil pomoč. Italijani pa mu niso hoteli verjeti in upornikom ni preostalo nič drugega razen predaje. Takoj, ko so se predali, pa je bilo 300 upornikov, naših in čeških mornarjev, vrženih v ječo. Štirje kolovodje pa so bili obsojeni po prečni sodu in ustreljeni. Med njimi je bil Čeh Frančišek Raž, ostali trije pa so bili Dalmatinci: Mate Carničević, Ivan Šiškovič ter Ante Gragov. Slava spominu teh junakov, ki so poginili v veri za dobro stvar, ki je zmagala dobrega pol leta pozneje!

Jadrnica na zamrznjenem Bohinjskem jezeru

Čeprav letošnje zimo sportniki na žalost Bohinja ne obiskujejo v takem številu kot ta veličastna zimska pokrajina zasluži, vendar se Bohinjci ronečajo z novostjo, katere bodo posebno veselili taki prijatelji zimskih lepot, ki se ne znajo drsati niti smučati in niso večji drugih sportov. V jadrnici je namreč toliko prostora, da lahko prisede več nesportnikov, ki lahko kakor na saneli sede komodno in brez truda uživajo vse čare zimskega sporta, zakaj lahko krija jadrnica že ob narahlejši sapi drči kakor blisk po ledenem zrcalu. Za jadrnico na ledu se prav lahko priredi vsa-

ka jadrnica, če se na njo spredaj pridrti dva saninca in zadaj eden, ki služi kot krmilo. In kdor zna ravnat z jadrnico na vodi, jo bo lahko obračal tudi po ledu. Naj bi Bohinjci in Blejci pripravili več takih jadrnic, pa bi poset zamrznjenih jezer gotovo hitro oživel. Razen ugodnega terena za smuko okoli jezera, je na njem idealno drsalistično in tudi dosti prostora za keglanje. Hotela sv. Janez in Zlatorog skrhita za prazne želodce, do železniške postaje redno vozijo avtomobili in tudi zveza z Ljubljano je ugodna, vse je torej pripravljeno, da gostje napolnijo Bohinj.

Lov na Cerknškem jezeru

Nekaj spominov na stare čase v besedi in sliki

Osem kilometrov vzhodno od Postojne leži 550 m nad morjem na jugozapadu Javornika v kotlini prijazno in svetovno znano Cerknško jezero. To je največje jezero na Kranjskem. Pri majhni vodi zavzema njegova površina 1200 do 1600 ha, pri veliki vodi pa celo 2640 ha. Jezero je po svojih učinkih čudovito in slovi radi svojih nenavadnih požiralnikov širom sveta. Že v starih časih so se zanimali zanj zgodovinarji in učenjaki. Valvazor ga je nazval primodno čudo. Po vsej pravici. Kajti Cerknško jezero je res nekaj nenavadnega, njegovi zemeljski pritoki, odtoki in vodne shrambe zanimajo v enaki meri laika in moža učenosti in vede.

Jezero ima v svoji sredini par otokov, ki štrlijo iz vode. Eden izmed teh otokov celo nosi ime Otok. Na njem je majhna naselbina. Otočani žive od poljedelstva, lova na divjačino in ribe.

Lov na Cerknškem jezeru je posebno zanimiv. Saj prebiva in živi na njegovih površini nešteto gosi, škorcevi, kraguljevi, jastrebovi, vrani in drugih ptic. V starih časih pa so živeli na njem celo pelikani, ibisi in labodi.

Divje race so najštevilnejša skupina

močvirnih prebivalcev Cerknškega jezera. Domače prebivalstvo je v teku dolgih let razdelilo jezerske race v več skupin. Danes poznajo Cerknščani, posebno pa Otočani, naslednje vrste: krhlo, reglo, žvižglo, žličarico, lisko, kokoško in morda še katero drugo. Razume se, da je ta mnogovrstnost jezerskih živali domačemu prebivalstvu ne samo v zabavo, ampak tudi v korist.

Lov na Cerknškem jezeru je izredno zanimiv. Se bolj zanimiv kakor dandanes pa je bil v prejšnjih časih, ko so bili lovci oboroženi s čisto enostavnimi pripravami. Poidimo torej nekoliko nazaj v stare čase in ogledimo si kako je izgledal lov na Cerknškem jezeru pred približno 200 leti.

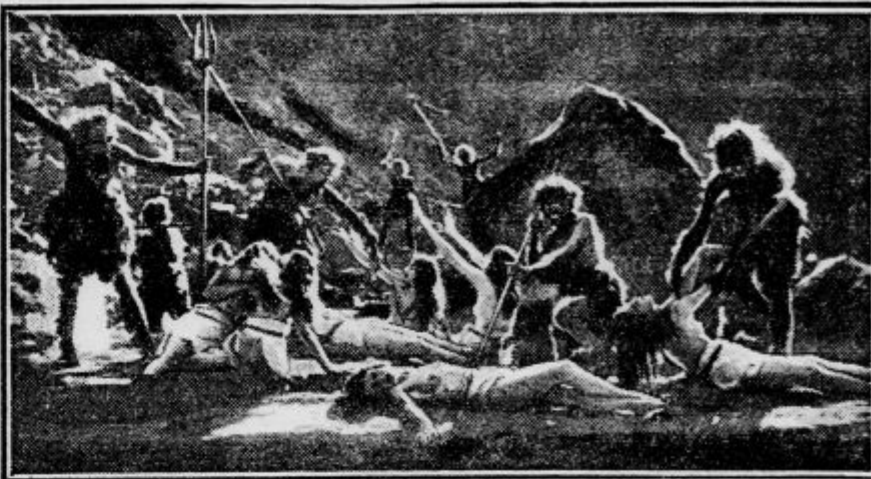
Lov na divje race.

Najsi je Cerknško jezero polno vode ali le nekoliko pod vodno gladino, divje perutnine je na njem vedno dovolj. Zivali se seveda menjavajo po letnih časih. V vseh štirih letnih časih: spomladi, poleti, jeseni in pozimi pa najdemo na jezeru divje race in divje kokoši. Kadar se jate močvirnatih ptic dvig-

Kolosalni uspeh!!

Včerašnje predstave monumentalnega velefilma

v pekl **MACISTE** **v pekl**
so bile razprodane!!!!

Rezervirajte si vstopnice pravočasno!

Predstave v nedeljo ob pol 11, 3, pol 5, 6, pol 8, in 9. uri; v ponedeljek ob 4, pol 6, pol 8, in 9. uri.

Predprodaja vstopnic dnevno od 10. s 12. dop.

Cene vključujejo velikim stroškom nezvišane! s izven programa «Deulig Journal» št. 3

Kino «LJUBLJANSKI DVOR» Telefon 730.

Prednaznanilo: «ULICA BEDE IN GREHA», Hugo Bettauer.

nejo v zrak, se zdi kakor da vstaja nevihta.

Zivahno življenje na jezeru se začne že spomladi. Puške pokajo in divje race se umikajo pred streli v skrivališča. Vendar je spomladanski lov na Cerknškem jezeru šele začetek živahnega življenja, ki se razvije pozneje. Spomladi se namreč zapod vodnih ptic razpeljava in lovci počakajo navadno na to, da mladiči nekoliko odrastejo. 14 dni pred sv. Petrom in dva tedna po tem prazniku je poletni lov na Cerknškem jezeru najbolj živahen. V tej dobi so se tedaj Otočani pripravljali na temeljito delo. Pripravili so male ladjice, ki so bile 9 do 12 čevljev dolge in 2 čevlja široke. V tak primitivni čoln je sedel mož z veslom in drogom in še drugi z batino, ki je merila 2 do 3 klaftre. Ko so se zbrali vsi lovci so odrinili na delo. Zalezovali so divje race in divje kokoši, skrbeli za to, da jih potisnejo v kako ožino in so jih potem obkolili. Zaradi, ki se ni imel dovolj razvitih peroti, da bi se mogel rešiti z letom, se je skrival v ločje. Tam so začeli lovci neusmiljeno vdirati po svojih žrtvah. Živali, ki so videli, da ne morejo ubežati preganjalcem, so se skrile pod vodo, kjer pa niso mogle ostati dolgo časa. Potreba po svežem zraku jih je prisilila, da so se zopet pojavile na površini. Kadar se je to zgodilo, pa je prežeči lovec že zamahnil po njih.

Ena izmed naših slik kaže, kako se je vršil v prejšnjih časih takšen lov na Cerknškem jezeru. Sebičnost in koristolovstvo lovcev sta ljudi najbolj podžigala pri delu. Ščasnoma so si pridobili lovci velike izkušnje. Od plena pa so živeli sami bodisi da so ga uživali kot jed na lastni mizi ali pa da so ga prodajali drugim za denar. Meso divjih rac in kokoši je namreč zelo slastno in nima nobenega zoprnega okusa.

Takega lova z batinami si dandanes seveda skoro ne moremo več predstavljati.

Jelen.

Bolj zanimiv, kakor poleti, je na Cerknškem jezeru lov v jesenskih mesecih. V tem času se jezero poveča zaradi deževja. Vode izstopijo, travniki, polja in v poletju obdelane njive se pogreznejo.

Ta čas je lov na divje race posebno hvaležen. Lovci pa mora biti zelo opre-

zen. Paziti mora na čas, ko se pripravljajo race na polet. Če se to zgodi ponoči, ima seveda lovec križe in težave; če pa se to dogaja podnevi, okler se vidi in je mogoče meriti s puško, je lov lahko prav obilen.

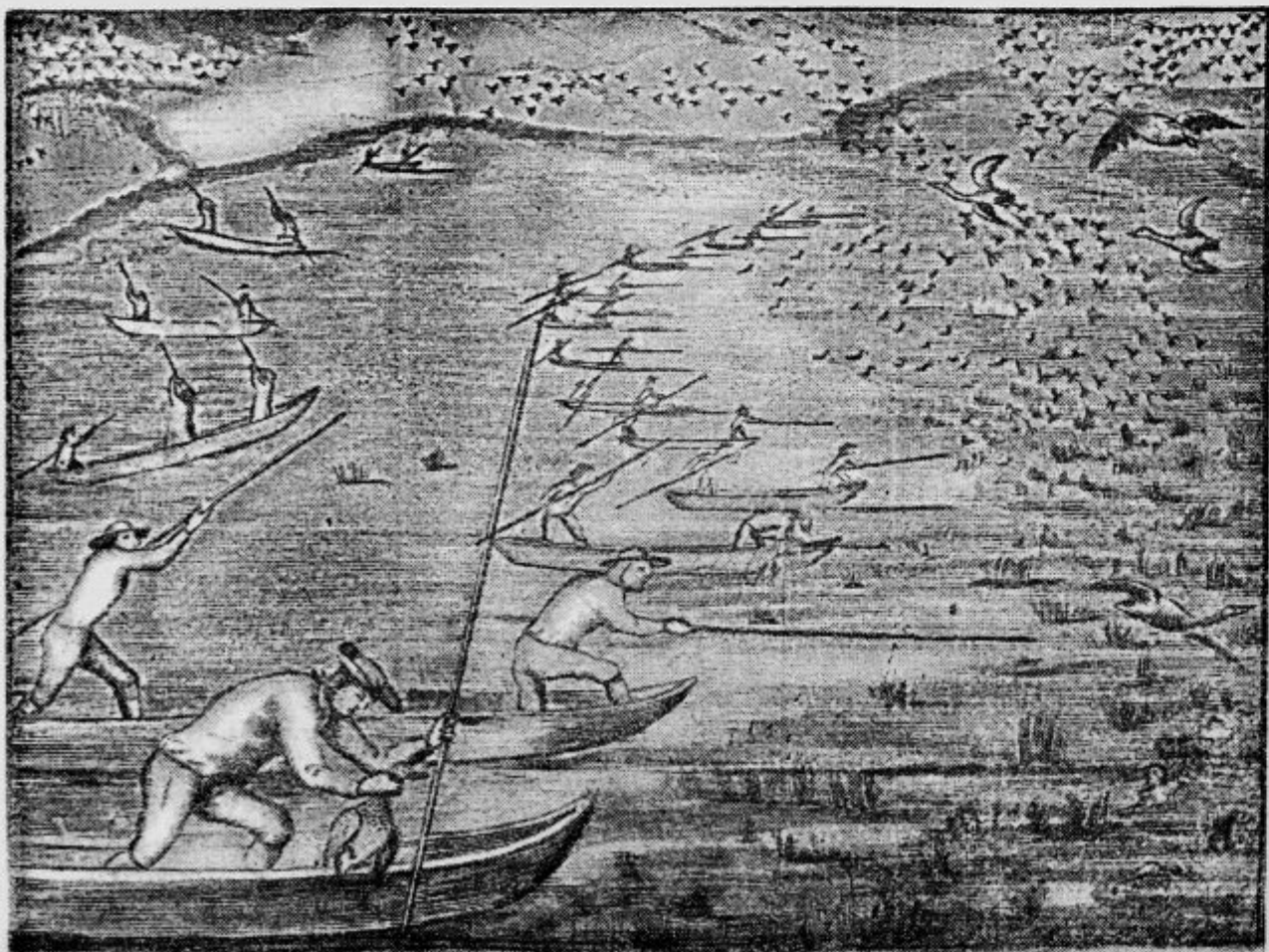
Pa ne samo race, tudi druga divjačina prebiva v okolišju Cerknškega jezera. Tu so lisice in zajci, v starih časih pa so se našli celo jeleni.

L. 1709. so se odpravili kmečki fantje na običajen lov na divje race. Nekaj časa so veslali po jezeru, naenkrat pa so zaslišali v ločju nenavaden šum. Prislunili so in zdelo se jim je, da gre do volkovi z Javornika. Začeli so veslati in kmalu so res dohiteli volčjo zverjad, katero so z glasnim kričanjem in z udarci vesel po vodi pregnali globoko v močvirje. Tam si volk ni vedel pomagati in se je moral izročiti na milost in nemilost svojim zasledovalcem. Okolu tistega časa je zabredel lovci v past tudi jelen s prekrasnim rogovjem. Lovci so ga pobili, in ker je bila žival pretežka za njihov čoln, so morali poslati po pomoč na Otok. Potem so jelena naložili v čoln in ga odpeljali domov. Cerknške oblasti pa so doznale za plen in so zahtevale jelena zase. Končno so si ga tudi vzeli.

Medvedka z dvema mladičema.

Kmalu nato so ubili jezerski prebivalec dva mlada medveda. Na vnožju Javornika je stala kočja s stajo, v kateri je zavohala medvedka, ki je imela dva mladiča. Meso domače živine, katerega si je pozelela. Moški iz te kočje so bili baš zaposleni v gozdu, ko so videli, da nekdo preganja živino, ki beži preplašena na vse strani.

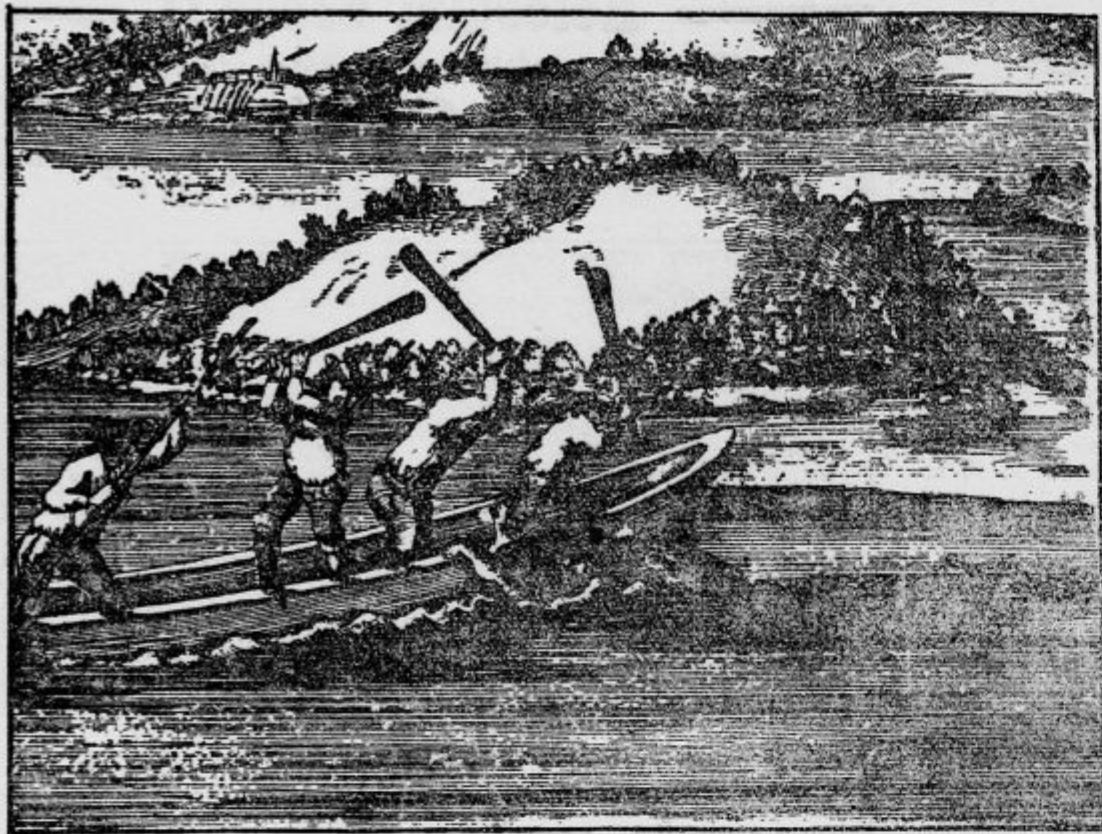
Ljudi, ki bi se lahko lotili medvedke z mladičema, pa je bilo premalo. Skušali so zato ostrašiti žival z divjim vpitjem. Medvedka pa je na ta način še bolj podivjala. Hotela je napasti domačine, ki so se morali pred njo umakniti. Pa so bili nekateri tako pogumni, da so hitro poskakali v čolne. Medvedka pa se je hotela maščevati baš nad temi. Hotela jim je slediti. Prebrisani domačini pa so spoznali, da se jim zdaj nudi prilika, ko lahko žival z zvilačo ubijejo. Vozili so počasi, medvedka je šla za njimi v vodo ter jih skušala napasti. Ko je že dvignila svoje šape, da bi prevrnila čoln in se maščevala nad sovražniki, so začeli kmetje z vso silo

Lov na cerknškem jezeru v starih časih: Velik lov na divje race.

Lov na cerknškem jezeru v starih časih: Zalezujejo srnjake.

Lov na cerkniškem jezeru v starih časih: Medvedka z dvema mladičema.

Lov na cerkniškem jezeru v starih časih: Jelen kot lovski blagor

udržati po nji ter so poklicali na pomoč še tovariše z brega. Razvil se je divji boj. Medvedka je morala slednjič popustiti in je začela plavati nazaj. Starka, ki je bila močna in vztrajna žival, je z urnim plavanjem otela svoje življenje, njena dva mladiča pa, ki nista bila dovolj utrjena v plavanju, pa nista odnesla žive kože. Kmetje so ju najprej z udarci omamili, nato ubili ter ju poklonili tedanjemu deželnemu glavarju, grofu Gašperju Kobencu.

Zalezovanje srnjaka.

Zelo zanimiv je lov na Cerkniškem jezeru v zimskem času. Jezero tačas zamrzne. Pod ledeno skorjo pa teče voda. Želna divjačina je v starih časih prihajala na jezero pit. Kmetje, ki so dobro vedeli, da se jim na ta način nudi prilika za bogat lov, so izdobilji v led luknje, kamor je prihajala divjačina gasit žejo. Pripetilo se je n. pr. pozimi l. 1708., da je šel ob takem času čez je-

zero mož in srečal srnjaka, ki je skušal prekorati jezero potem, ko se je napil vode. Mož je bil dobro opremljen za hojo po ledu. Iz čevljev so mu gledali močni žebli, ki so se zadirali globoko v led. Srnjak pa ni mogel dovolj hitro zasledovalcu izpred oči. Čim bolj je skušal bežati, tem bolj je padal na prednje noge, in slednjič ga je mož dohitel ter ubil z batino. Ta prizor nam kaže slika št. 4.

Življenje v starih časih na Cerkniškem jezeru je bilo, kakor vidimo, res vlezanljivo. Danes gledamo nanj seveda z drugačnim očesom kakor naši predniki pred par sto leti. Kljub vsemu pa ni mogoče tajiti, da je tudi to življenje imelo svoj čar, ki je bil za ljudi mogoče še bolj privlačen kakor današnje lovske, čestokrat samo sportne navade.

Tekst in slike po Steinbergovi knjigi o cerkniškem jezeru, ki je izšla v Ljubljani 1758. l.

boru je namenjenih 10.000 Din in 1000 Din za pravovarstvene in posredovalne zadeve.

Iz ubožnega oddelka bi bilo navesti sledeče postavke: stalne podpore 227.160 Din, občasne podpore 15.000, hiralski stroški 28.440, »Ubožnica« v Slovenski ulici 123.790 (plača uslužbenki, hrana oskrbovancem, vzdrževanje poslopja, kurjava in razsvetljava, obleka, perilo in razni stroški), prehrana ubožnih slojev 219.000 in prispevek zakladu meščanske imovine 34.220 Din. Končno je v potrebnih za socialno skrbstvo še izdatki za plače in doklade uslužbenecem v stanovanjskem uradu 71.928 Din in za pisarniške potrebe 10.000 Din. Ravno majhno torej ni občinsko breme za socialno skrbstvo.

»Pokritje« za te vsote hoče najti občina med drugim iz sledečih virov: veselični davek 240.000 Din, dražbeni odstotek 4000, najemnine »Mestnega kina« 30.000, najemnine poslopja države za »Dečji dom« 36.000, sodniške globe 40.000 in občinske 20.000 dinarjev.

a. r.

Črna srajca na slovenskem Krasu

Prijatelj s Krasa nam piše: Gospod urednik! Večkrat ste doslej poročali v »Jutru« o fašistovskih narejenih v Juljski Krajini, posebno v Trstu, in Istri in na Goriškem. O Krasu niste menda še izpregovorili. In vendar se tudi pri nas gode stvari, katere je treba vsaj omeniti.

Kraški svet, ki je kompaktno naseljen s slovenskim prebivalstvom, je kaj malo prikladen za doseljevanje italijanskega življa, ki mu bolj diši plodna ravna kakor naše skromne kotline, katere obdružuje Kraševci res v potu svojega obraza. O kakem poitalijančevanju tukaj ni govora. Italijanska je pač uprava in šolstvo, v kolikor so ga poitalijančili v Rimu, domače prebivalstvo pa zvesto hrani dedščino, ki jo je prejel od očetov in mater. Politična uprava si prizadeva dati večjim krajem vsaj na zunaj tuje lice, kar pa ji prav efemerno uspeva, čeprav naseljuje svoje ljudi, t. j. pristaše sedanjega režima kjer je le mogoče.

Kraševci živijo mirno na svoji zemlji in se malo menijo za dnevne dogodke, ker ve, da brez dela ni jela. Do zadnjega časa ga tudi niso nadlegovali. Ustanovili se je pač tu in tam fašistovski krožek (s slovenskimi preskakovalci iz stranke v stranko, iz režima v režim), drugače pa je ostalo življenje pri starem. Vendar se pojavljajo sedaj znamenja, ki pravijo, da bi ljudje imeli to radi drugače. Persekucije in sekature se začnajo. Naj omenim za danes en sam tak slučaj.

V Tomaju na krasu živi upokojeni nadučitelj Anton Kosovel, mož, ki je posvetil vse svoje življenje vzgoji mladine v šoli in blagru ljudstva izven šole. 43 let je učil otroke. Iz njegove šole je izšel marsikdo, ki je danes več ko neznaten član slovenske narodne družine. Letos tudi mineva 50 let, odkar se je začel udeleževati kot pevovodja. Njegove zasluge za razvoj domače glasbe na Goriškem in med Kraševci niso majhne. Bil je nesebičen delavec, ki ni nikoli iskal koristi pri svojem delu. V zahvalo za to delo ga je predlani italijanska šolska oblast upokojila in do danes mu ni še niti določila, niti nakazala, kaj šele odštela pripadajočo mu pokojnino. Kdor zna, pa zna!

V ponedeljek, 18. januarja, so prišli k staremu možu na obisk štiri orožniki in trije predstavitelji sedanjega režima. Dejali so, da prihajajo v imenu postavke. Seveda, postavi se mora državljani pokoriti. Začelo se je brskanje po stanovanju, romanje iz sobe v sobo, odpiranje omar in predalov, ki je trajalo štiri ure. Z veliko slastjo so pograbili predstavitelji zakona Krekov »Socializem«, ki je ležal na polici in se odpravili naprej. Ves čas preiskave je stražil g. Kosovela orožniški maršal in mu je pripovedoval, da ga bo aretirali, če se najde količkar sumljivega v hiši. Iz knjižnice je letela knjiga za knjigo, brošura za brošuro. Ej veselja! Našel se je kup čudnih reči: Pahorjev socialni roman »Medvladije«, pet števil »Naših zankov« iz l. 1909. v rdečih plat-

nicah, nekaj izvodov »Sozialistische Monatshefte« ter par letnikov mladinskega lista »Novi rod«. V omari za note so iztaknili tudi I. in II. zvezek Hajdrihovih skladb. V njih je bila pesem »Slavljani« in »Hercegovski« ter nad sto let star list »Istrie oživljena«. Ves ta plen so pobasali in z njim odšli, prej pa so še napravili zapisnik.

Recite sedaj, g. uradnik, da se nam ne godi imenitno tu doli! In to je samo en slučaj, vendar pa dovolj važen, ker je značilen za duh, ki vlada pri nas in išče žrtve celo tam, kjer ni pogojev za mučeništvo.

C-s.

Ljubljanski izvošček

Pod besedo izvošček razumemo navadno srednje velikega, precej plečatega in precej okroglega v obraz, navadno zelo rdečega človeka, moža z majhnimi ali velikimi brkami in zabojem, podobnem vozilu na štiri visokih kolesih ter z živaljo, ki se ji pravi konj. Konj se pravi tej pari navadno le ob svečanih prilikah, običajno pa se ji reče kramp, mrha, motovilo, presneta kusta, »linterne« ali slično. Da so taka božajoča imena opravičljiva in da je več kakor dovoljeno si tvoriti v domišljiji najbolj čudovito sliko o živali, ki vleče črni lilaškarski zaboj, uvidimo šele takrat, ako se nam bliža iz megle ropot tega vozila in zagledamo čez čas hiteti mimo nas neznanško čudno pošast, po naravi že silno suho, ki je pa brzokone vendarle nekaj v sorodu z navadno živaljo, ki jo označujemo za konja.

Izvošček živi navadno pred »Slonom«, »Uniomom«, »Zeksarjem«, poletu tudi pred »Zvezdo«, plemeniti del tega vozila pa tudi v »Slonu«, v »Unionu«, pri »Zeksarju« in »pri Jerici«, nadalje na vseh cestah v okolici Ljubljane in le malo v hlevu, doma v postelji in pri domači skledi. Zelo znan je in pogosto ga dobiš zlasti ob nedeljah na Posavju pri Alešu, Ruskom carju, Unku, v Dravljah pri Slepem Janezu in Kovaču, na Viču pri Robežniku in Novaku, pod Rožnikom pri Čadu itd.

Kadar je več izvoščekov skupaj, se pogovarjajo navadno o dobrem vinu, kje dobiš najboljši in najbolj papirnat goliš, o bližnjih razporokah, — izvoščki namreč običajno najbolje vedo, katere soproge in soprogi so si nezvesti, ali pa udrihalo čez avtotaksije, ki jim na vse načine grene življenje.

Kompleten izvošček pred »Slonom« ali pred kako drugo omenjeno restavracijo, je pozimi naravnost paša za oči. Prednji del stoji na štirih nogah s skoro do tal povešeno glavo v tih resignaciji na vse, kar se godi okrog njega, zavrt in pokrit s kakimi petimi kosmatimi odejami. Drugi del stoji tik za prvim delom na štirih kolesih kakor mala slika. Na njegovih tleh in ne na kolu sedi navadno tretji del, ki ima tudi sam za sebe že ime izvoščka ter čita časopis ali pa se prepira s svojim tovarišem, ki se od njega prav nič ne razlikuje. Ako se kdo približa radoveden, kake užike nudi vožnja z izvoščkom, ga vpraša vijudno možak:

»Kam pa potegnem gospod?«

»Na kolodvor!«

Izvošček se dvigne, zavrt v suknjič, tri tople telovnike, suknjo, kožuh in običajno še v dolni plašč, se zamaje proti prednjemu delu, s katerega sname lepo po vrsti vseh pet plah, jih vrže na kolo, sebi pod noge ter se dvigne nato sam na kolo. Vmes rad govori o hudikovem vremenu, včasih grdi ali pa hvali vse gostilne, v katerih je že bil, kakor je pač njegov gost, ki mora v vsakem slučaju potrpežljivo čakati na ko-

nec vseh priprav na vožnjo. Nato zavpije voznik, ki že drži vajeti v rokah nad prednjim delom hi-hi in nategne. Konj — imenujemo ga tako — dvigne počasi glavo nekoliko vznemirjen, zbujen iz bogzna kakih sanj in pogleda živahneje okrog sebe. Ko švigne čez njega bič, se zave, da se je nekaj zgodilo, in po dveh, še vedno neodločnih korakih spravi sebe in voz v tek. Konj, zaboj, izvošček in gost se premikajo hitro, a vendar ne tako naglo, da ne bi moral močel prečitati vseh napisov in naslovov nad trgovinami.

Na cilju voznik zopet nategne vajeti in konj ostane kakor ukopan, gleda nekaj časa še vedno živahno tja naprej, kmalu pa mu prične zopet lezti glava med noge.

Med voznikom in gostom nastane običajno takoj po prihodu na cilj majhen prepirček.

»Stane?«

»Saj gospod že sami vejo!«

»Jaz ne, za vraga! Vi morate povedati!«

»Eh, gospod, midva se še nikoli nisva kregala!«

»Na, na, povejte povejte!«

Izvošček napravi nato vrlo prijazen obraz.

»Eeh, vsi moramo živeti!«

Gost izvleče morebiti dva kovača in jih ponuja.

»Ja, gospod, tri kovače prosim!«

»Kaj? Avtomatka me pelje!«

Izvošček plane ves rdeč v besedo.

»Ne, gospod, avtomatki! Vi še ne veste kako so ti nerodni! Saj ste v nevarnosti za življenje v tisti »kisti«. Vlač vas tudi tako hitro naokrog, da si ne morete ničesar ogledati. Dnes se že vsakdo raje vozi z nami. Je tudi bolj »nobel«. Zadnjič neka go-

spa. Tu preseka besedo, pogleda na svojega konja in meni: »Jaz moram jesti, konj mora jesti, famija doma mora jesti, moj Bog, saj nič ne zaslužim.« Pogodita se za 25 dinarjev. Izvošček hoče menati, naenkrat začuje gost nujen poziv na vlak, ki pravkar odhaja in pusti v naglici še ostaneč, 5 dinarjev, v izvoščkovih rokah. Tja zasede svoj prestol in zdirja nazaj na stano mesto, kjer čaka novih dogodkov.

Iz demokratske stranke

Občni zbor kraj. org. SDS v Ormožu se je vršil v četrtek 28. januarja zvečer v prostorih hotela Bauer ob lepi udeležbi članstva iz mesta in okolice. Po poročilih oblasti nega tajnika Spindlerja in odbora je bil voljen novi odbor, ki mu zopet načeljuje g. dr. Ban. Sklenjeno je bilo prirediti redno mesečno članske sestanke.

Občni zbor krajeve organizacije SDS v Središču ob Dravi. Kraj. organizacija SDS je imela svoj redni občni zbor 28. januarja. Udeležba je bila klub delavniku izredno kpa. Rotovska dvorana je bila nabito polna. Zastopane ste bili tudi sosednji organizaciji Obrežje - Grabe in Mihalovci. Za predsednika organizacije je bil ponovno izvoljen g. Franjo Robič, istotako za tajnika g. Jožef Veselko, v odbor in nadzornstvo pa sledeči člani: gg. Jakob Zadavec, Lovro Bedo, Julij Boriko, Anton Branda, Anton Dogša, Ivan Hanzelič, Avgust Ivanuš, Franjo Jamrovčič, Friderik Kančič, Ivan Kocijan, Martin Križan, Andrej Marčec, Gest Mitzy, Ernest Munda, Anton Prošnik, Petar Stampar, Anton Šestan, Matija Veselko. Izredno lepa udeležba na obšč. zboru, enodnost in borbenost, ki je vladala na zborovanju, je najlepši znak, na so ostale naše vrste v Središču ne samo čvrste in neomajne, temveč da so se celo pojačale. Kraj. organizacija Središče, ki šteje danes 142 članov, je ena izmed najmočnejših podokrajnih postojank naše stranke v mariborski oblasti.

Občni zbor Gorenjske Sokolske župe se vrši v torek dne 2. februarja 1926, ob pol. 10. dopoldne v Sokolskem domu v Radovljici.

Beograjsko pismo

Beograd je mali Pariz, pravijo. In ne brez razloga. Vendar, če se je navzel pariškega obilježja, navzel se je tudi pariških razvad. To se posebno kaže na ženskem svetu, ki prvi v vsem za pravimi Parižani. V modi beograjske dame nikakor ne zaostajajo za evropskimi velemesti. Vsa dekleta, posebno poročen ženski svet, kar tekmujejo, katera bo iznenadila promenado z moderno noviteto. Promenada je zunanje lice Beograda in ta je pestra in bogata, čeprav v notranjosti pri večini kruli želodec. Makari lačna, toda fino oblečena, to je deviza Beograščanke.

Sminka igra v Beogradu zelo pomembno ulogo. Nekatere dame so prav okusno našminkane in lahko tekmujejo v tej stroki z vsakim slovenskim poklicnim gledališkim frizerjem. Manj spretnosti se pa nanašajo prav po kmetjsko, kričeče in neokusno.

Smelo lahko trdim, da je z malimi izjemami ves goden ženski svet ostržen na pisker. Da so se lahko iznebila doma in kuratele, so nekaj dekleta imele navado, sklicevati se na zobozdravnika. Sedaj to ni več v modi, zdaj se sklicujejo na frizerja. In v resnici frizerji s svojimi damskimi saloni služijo prav po bogatinsko. Moški jim ne dajo toliko zaslužka, zato pa prihaja k frizerjem tem več dam, namenjenih na čajanke, zabave in ples, na posete in bogsigavdi še kam. Da pa je v Beogradu grozomazno dosti zabav in plesov, mi ni treba posebej omenjati.

Ženski pokret, ki je bil prej tu na nekaki mrtvi točki, se je poživljal. Beograjsko žensko društvo se sestaja vsako soboto. Na teh sestankih obravnava katersabodi odbornica to ali ono feministično vprašanje, nakar se o problemu vrši splošna diskusija. Da so Beograščanke temperamentne, je znano, zato si lahko predstavljamo, kakšen trušč nastane časih ob takih razpravah. Naša slovenska dekleta so tiha in mirna, Beograščanke se pa ne da ugnati v kozji rog za kar si bodi. Beograjsko žensko društvo zastopa ideje, ki jih je le odobrati: zahteva izenačenje ženskih pravic s pravicami moškega, isto moralno stališče moškega in ženske, bojuje se proti prostituciji, zahteva zaščito ženskega dela z ozirom na njen prihodni položaj, žene, zaščito dece in mladine ter enake pogoje za vzgojo moškega in ženskega naraščaja. Končno zastopa stališče proti alkoholu. Pa recite, da ni to emancipacija!

Najprejdem zdaj nekoliko na politiko. Beograščani se norčujejo iz Radića in kujejo zabavljivke na njegov račun. Pravijo si razne anekdote o njem, se mu smejejo in pomilujejo njegove pristaje. Vzlic Radićevim komedijam se pa v beograjski javnosti oglašajo resni glasovi. Listi opozarjajo na to, da misli Radić samo na volitve. Vsak njegov shod je agitacija zanje. V svojem političnem pohodu se je do nedavna omejeval samo na Hrvatsko; sedaj, ko mu je na razpolago ministrski dostojanstvo, pa je šel naprej in išče zveze z Banjević. Nemci in Madžari. Radićali so ljubosumni nani, ker se boje, da bi jim omajal vrste. Radić je dober političen strateg. Računa »a noče Hrvat-

Maribor za socialno skrbstvo v l. 1926.

Maribor, 30. jan.

Narodni blok je letos v mariborski občini tudi reorganiziral občinsko socialno skrbstvo, za katero je kreiran poseben urad. Lani je občina žrtvovala za socialno skrbstvo — 287.125 Din in za stanovanjski urad, ki je bil tedaj še v izrednem prometu, sedaj pa je med socialnim skrbstvom, — 88.951 dinarjev. Dejansko je bil izdatek za socialno skrbstvo veliko večji, ker je občinski svet še med letom votiral večje zneske za brezposelne, božičnice revnih otrok (okrog 50.000 Din) itd. Za prehrano ubožnih slojev je izdala občina lani 797.227 Din, za 31.169 Din več kot leta 1925.

Novi proračun je skušal vse izdatke za socialno skrbstvo združiti in izkazuje Din 1.256.918 potrebnih. Razdeljen je na referat v šest oddelkov: socialno - politični urad, ubožni oddelki, mladinski oddelki, delavski oddelki, pravovarstvene in posredovalne zadeve ter stanovanjski urad. Plače uslužbenecov novega urada znašajo z draginskiimi dokladi 255.000 Din, tiskovine in knjige bodo stale 3000 Din, nabava socialne literature 5000 Din.

Za mladinski oddelki bo žrtvovala občina: stalne podpore 61.200 Din, za obično, perilo in obutev 46.000 Din, razne podpore 34.000 Din, dnevno zavetišče 125.680 Din (revni otroci se po dnevi prehranjujejo v Cankarjevi šoli pod nadzorstvom posebne učiteljice), oskrba otrok v državnem Dečjem domu 36.000 Din, posvetovalnica za matere 5000 Din.

Podpore brezposelnim je občina doslej dajala na ta način, da je delavce zaposlovala pri izrednem delu v korist občine, kot pri cestah, preureditvi ulic itd., kar se nam zdi mnogo koristnejše in vzgojno, kot pa če bi se dajale denarne podpore brez dela. Letos je občinski svet v proračunski seji odobrila 75.000 Din podpore brezposelnim delavcem. S to svoto pa lahko občina že kaj zelo koristnega izvrši z brezposelnimi delavci v korist mesta. Borzi dela v Mari-

Danes največji fenomenalni film iz ruskih aristokratskih krogov

Silvestrova noč

razuzdanega kneza z John Gilbertom, ki bo gotovo osvojil vsa ženska srca. Včerajšnji obiskovalci ne morejo dosti prebrati tega nadse lepega filma in bi bila res največja škoda, da si tega ne ogleda. Pri večernih predstavah v originalna ruska odn. »Ba lajke«. Predstave danes dop. ob 7.11.1. pop. ob 3.1.25.6.1.28 in 9. ur. Preskrbite si pravosodno stopnico, ker je naval na haginno velk.

KINO IDEAL.

Domače vesti

Vsem cenjenim naročnikom smo tudi še ta mesec priložili prazne položnice. Poslužijo naj se jih oni, katerim poteče s koncem januarja naročnina, in oni, ki morda še za januar niso poravnali naročnine, ter po možno sti tudi oni, ki imajo naročnino sicer plačano za 2 ali 3 mesece leta, pa bi lahko plačali takoj za četrt, pol ali celo leto. S tem prihranijo že sebi precej dela, a največ pa upravi lista, kateri povzroča vsakomesečno pošiljanje položnic preobilo truda in stroškov. Vsi drugi naročniki pa naj položnice shranijo za drugo pri liko, ali pa naj vsakdo izroči položnico novemu naročniku, ka terega naj pridobi za naš list.

Upravišništvo »Jutra«

* Nov generalni konzul v Beogradu. V Beograd je predvčeršnjim prispel novi generalni konzul republike Kube, polkovnik Cervigno, ki bo prihodnji teden izročil kra lju svoja poverljiva pisma.

* Minister S. Radic na zatožni klopi. Kakor znano, je subotška pravna fakulteta vložila pri mariborskem sodišču tožbo pro ti ministru prosvete Stjepanu Radiću zaradi njegovih izjav o profesorjih in dijakih ome njene fakultete, ki jih je Radic napadel v svojem govoru v mariborskem Narodnem domu. Kakor »Tabor« doznava, se bo sod na razprava vršila početkom meseca mar ca.

* Iz ministrstva za narodno zdravje. Za načelnika lekarnarskega oddelka v minist rstvu za narodno zdravje je imenovan do sedanjim inšpektor Andrija Mirković. Bivši načelnik Andjelković je upokojen ter je že izročil svoje mesto nasledniku.

* Osebnost. Mestna občina Murska Sobota je velikemu županu mariborske ob lasti dr. Otmariju Pirkmejerju podelila častno občanstvo v priznanje njegovih za slug povodom zadnje velike povodni.

* Izpremembe v poštni službi. V področ ju ljubljanske poštne direkcije sta preme sčeni poštne uradnici: Stefanija Žuljan z Vi ča k poštному uradu Ljubljana 1 in Marija Globočnik iz Dravogradu k poštному ura du Ljubljana 1. Poštna uradnica Krista Kon sek v Ormožu je podala ostavko na dr žavno službo.

* Upokojitve bivših avstro-ogrskih ofi cirjev. S kraljevim ukazom so upokojili naslednji bivši avstroogrski oficirji: pehotna nadporučnika Ervin Lilleg in Božidar Malčić, bivši poročnik Franc Schoepel, poroč nik bojnega broda Venancij Premuda in vo jaski duhovnik Josip Sever.

* Smrtina kosa. V Draših pri Metliki je 29. t. m. umrla Marija Guštin v najplešji do bi 23 let. Bila je skrbna mati in blaga žena, v Sp. Kašlju je umrl gostilničar in posestnik Ivan Strah v 39. letu starosti. Pogreb se vr ši danes ob 1. popoldne na pokopališče pri D. M. v Polju. — V Ljubljani je dne 30. t. m. umrla ga. Marija Jankovič. Pogreb se vr ši iz Zvonarske ulice št. 3. na pokopališče pri Sv. Križu.

* Nova ureditve zglasovanja v Sloveniji. »Uradni list« objavlja v večeršnjih številki razglas velikih županov ljubljanske in mari borske oblasti, s katerimi se na novo ureja zglasovanje v ljubljanski in mariborski ob lasti, razen v območju policijskega ravna telstva v Ljubljani in policijskega komisari jata v Mariboru. Vsi gostilničarji, hotelarji, imetniki penzij in prenočišč za tuje otce, upravičeni za prenočevanje tujcev, morajo vsakega gosta, ki se nastani pri njih, naj pozneje v 24 urah po dohodu zglasiti pri županstvu, oziroma ga po odhodu oglasiti v istem roku. Razen tega morajo voditi pa rničarji in po pristojnem županstvu potir jeno, odnosno vidrano tujsko knjigo, ki mo ra biti vsem javnim varnostnim organom vedno na razpolago. Istotako mora lastnik oškrbnik ali drugačni upravitelj vsakega tujca, to je vsakogar, ki nima svojega red nega bivaljščarja v dotični občini, ako ga vz ame na stanovanje ali prenočišče, ne glede na to, ali mu je stanovanje prepastil za plačilo, ali brezplačno. Ista dolžnost ve že nametnike stanovanj glede njih podnaje mnikov ali prenočevalcev. Interesente opo zarljamo na razglas v »Uradnem listu«.

* »Narodni dom« v Kranju uživa po na redbi finančnega ministra (»Ur. list« z dne 7. januarja 1924, št. 3.) oporčilo od plač evanja takš, navedenih v omenjeni nare dbi, izza dne 1. januarja 1926. za čas, dokler veljajo sedanja pravila.

* Zenitev Čedomila Mijatovića. Iz Lon dona poročajo, da se je bivši srbski posla nik in zunanji minister Čedomil Mijatović, ki je bil osebni prijatelj pokolnega kralja Milana, oženil v svojem 83. letu starosti z Angležinjo Ado Prawer, ki je stara 41 let.

* Nove novčanice. Ker so prišli vsi krivci, ki so ponarejali naše bankovce po 1000 Din, ter je bila odkrita tudi tiskarna in za plenjen ves material za tiskanje, ni več potrebe, da bi Narodna banka odtegnila iz prometa sedanje tisočdinarske bankovce. Z ozirom na to ne bodo izdani v promet novi tisočdinarski bankovci, ki so pred nekoliko dnevi dospeli na Snašk iz Francije. V va ljevni ostanje za sedaj torej še stari ban kovci.

* Pošta Vodic-St. Vid nad Ljubljano vo zi od 1. februarja dnevno, tudi ob praznikih razen nedelj. Odhod iz Vodic ob 9. Skar učna 9.30. Smartno-Tacen 10.15. St. Vi d-Vizmarje 10.45. Pošta ima z obema vlako ma opoldne zvezo. Odhod iz St. Vida-Viz marje ob 12. Tacen-Smartno 12.15—12.30. Skaručna 13.15. Vodic 14.

* Naš kovani denar. V raznih listih smo štali poročila da se dvodinarski kovani novci radi razpolavljajo, ako se jih vrže na mizo ali pa če padejo na trda tla. Nič boli ši niso v tem oziru poldinarski kovani no vci. Tudi med temi je mnogo takih, na kate rih se pozna, da so sestavljeni iz dveh po lovic. Tudi taki komadi se radi razpolo ve. Vprašanje je, bo-li Narodna banka, ki spravlja v promet take slabo izdelane no ve, sprejemala tudi dve polovici za cel ko v. Mnenja smo, da je to njena dolžnost.

* Promet med Kotorjem in Cetinjem ustavljen. Prošli četrtak je vladal v Črni gori močan vihar, ki je napravil mnogo ško de. Z mnogih poslopj je vihar odnesel stre ho. Hangar za aeroplane pri Podgorici je skoraj popolnoma razdejan. V planinah je padel visok sneg. Promet med Kotorjem in Cetinjem je že več dni ustavljen.

* Ugoden angažma. Znani jugoslovanski filmski igralec Svetislav Petrović, ki se na huj sedaj v Nizzi, je sporočil svojim star sem v Novem Sadu, da ga je angažiral Rex Ingram na tri leta za Metro Goldwyn film z letno plačo 52.000 dolarjev. Petrović je že odpotoval v Ameriko.

* Indijci na beograjski univerzi. Na filo zojski fakulteti beograjske univerze se je kot reden slušatelj vpisal Indijec James de Hovey-Ryan, 35 let star, ki namerava ostati štiri leta v naši državi, da prouči kulturo in vse naše narodno življenje ter slovansko vprašanje sploh. Stopil je v stike z mnogimi našimi kulturnimi in političnimi delavci ter bo o svojih vtisih poročal indijski javnosti. Govori več evropskih jezikov.

* Tragedija na Jadranu. Prošli torek po popoldne se je v neposredni bližini otoka Raba odigrala grozna tragedija, ki je zahtevala tri človeške žrtve. Malo pred solničnim zahodom se je na majhni ladji vrčalo iz nekega gorsta sedem oseb, med njimi Peter Maškarić, njegova žena Lucija ter dvanaest letni sin Franjo. Ker je bila ladja preob ložena z drvmi, se je ladja nenadoma pre vrnila. Maškarić je skušal rešiti svojo ženo, ki se ga je v smrtne strahu trdno okle nila; oba sta izginila v morsko globlino. Utopeni je tudi Maškarićev sin, ki ni znal plavati in so ga kmalu pogoltnili morski valovi. Ostali štiri potniki so se srečno rešili.

* Vabila za Triglavski ples v Celju so že razposlana. Ako ga kdo pomotoma ne dobi, naj ga reklamira na naslov M. Hoče var, Celje, Prešernova 24.

* Za Triglavski zbor in slavnost v Cel ju dne 6. februarja je dovolilo prometno ministrstvo polovično vožnjo vsem članom akad. društva »Triglav« in članom »Stare šinske zveze bivših članov »Triglava«. Pri odhodu v Celje naj vsak kupi celo karto, ki velja na to tudi za nazaj proti legitimaciji, ki se dobi pri odboru »Triglava« na pri redivju v Celju. Ta ugodnost velja v dneh od 3. — 9. februarja.

* Sin ustrelil očeta. V Ivanovcu na Hvat skem je seljak Živko Balasković že dalje časa posedal po gostilnah in se udal pijači, doma pa so bili na dnevnem redu prepri li pretepi. Ne žena ne otroci niso bili varni pred njegovo brutalnostjo. Te dni se je pi jani oče zopet lotil svojega sina Matka, pri čemer mu je sin zagrozil: »Ali boš ti mene ubil, ali pa jaz tebe!« Ko se je sin zvečer vrnil od dela domov ter našel očeta spečega v postelji, je Matko hladnokrvno nameril revolver na očeta ter sprožil. Oče je obležal mrtve, sin pa je bil aretiran in izročen sodišču.

* Mučna situacija. Iz Varaždina javlja jo, da je tamkajšnja mestna občina ustavila plače vsem policijskim stražnikom z nji ho vjem sešom vred, to pa zato, ker je bila policija že pred dvema letoma podržavljena dostoj za po policijo še ni nič prispevala. Varaždinski policisti se nahajajo sedaj v mučni situaciji. Uniforme še imajo, plače pa ne.

* Društvo sejmarijev za Slovenijo je na svojem občnem zboru 24. t. m. izvolilo za častnega člana svojega blaginika g. Anto na Pečlina in ne g. Ant. Solarja, kakor se je prvotno poročalo.

* Zaplenba 75 sodov špirta. Neko za grebiško podjetje, ki se bavi s trgovino s špiritom, je kupilo svoječasno 75 sodov špirta, od Viade Radana v Zametu. Še predno pa je kupec prevzel blago, ga je reška komercialna banka zaplenila zaradi neklih neplačanih dolgov. Kljub temu je bil špirit prepeljan v Zagreb, kjer je bil shranjen pri nekem špediterju, ker je bil banki plačan dolg in je privolila na izpre membo skladišča. Kupec je hotel priti sedaj v posest svojega blaga, prodajalec pa mu ga ni hotel odstopiti ter ga je začel sam da lje prodajati za večjo ceno, kakor pa bi mu plačalo omenjeno podjetje. Ker kupec ni dobil svojega blaga, je zahteval prijaviti poli cijo. Ta je špirit zaplenila in neznanih za de vo državnemu pravništvu. Sodna oblast je prepovedala nadaljno prodajanje špirta. Sedaj se pričakuje z velikim zanimanjem, kako se bo ta afera končala pred sodiščem.

* Organizirana tolpa vlomilcev prijeta. V Zagrebu je policija aretirala 14 organizi ranih vlomilcev, ki so od novembra pa do 11. t. m. izvršili nad 30 vlovov ter po kra diti blaga v vrednosti 500.000 Din. Naj večji vlov so izvršili v skladišču »Samo pomoči« na Kaptolu, kjer so odnesli blaga za 130.000 Din. Za ukradeni blago so imeli posebne razpečevalce, prodajali pa so ga tudi sami seljakom.

* Nove aretacije komunistov. Kakor po ročajo iz Beograda, je tamkajšnja policija v zadnjih dneh izvršila še več hišnih preiskav pri oseh, ki so bile naknadno osu m lene. Dve osebi, Milovan Jeličević in Ilija Danilo, sta bili aretirani in izročeni sodišču. Dosele je zaradi komunistične propagande bilo aretiranih 24 oseb.

* Razpis natečaj za idejno ali dekorativno sliko. Polkrajinski odbor Jugoslovanske Matice v Ljubljani razpisuje tri nagrade za najboljšo sliko za sliko iz slovenskega življenja, slovenske prošlosti ali slike domačine v tujini, natečaj se na delo in namen Ja goslovanske Matice. Definitivno se izroči delo v iz vršitev na podlagi najboljših slik kakor razredi raz

sodišče. Slika bi nato služila za reprodukcijo. Prva nagrada 2000 Din, druga nagrada 1000 Din, tretja nagrada 500 Din. Velikost in tehnika poljubna, četiti je slika v barvah. Rok za vpošiljatev slik do 1. mar ca t. l. na običajen način (gelo, ime v zaprti ku verti) na naslov: Polkrajinski odbor Jugoslovanske Matice v Ljubljani, Selenburgova ulica 5-11. Udelež se konkurence lahko vsi jugoslovanski umetniki. Polkrajinski odbor Jugoslovanske Matice v Ljubljani.

— J. n. a. d. »Jadrana«. XII. izredni občni zbor se vrši v četrtak, dne 4. februarja t. l. v društvenih prostorih »Jadrana« s sledečim dnevnim redom: 1.) poročilo predsednika in njega delovila, 2.) dopolnilne volitve, 3.) slujnostni Odbor.

* Jugoslov. razstava turistične in narodne umetno sti v Pragi. Češkoslovnačko-jugoslovanska Liga in Ja dranska Strada v Pragi pripravljata »Jugoslovansko razstavo turistične in narodne umetnosti« v Pragi, ki bo otvorjena 21. marca in bo trajala do konca jul ja. Na čelu pripravljalnega odbora je generalni konzul Svetozar Rašić. Kolo jugoslovanskih sester v Ljubljani je dobilo iz Prage poroč, da se udeležiti te razstave z ročnimi deli, ki bodo izdelana v duhu origi naličnih narodnih motivov. Vsa ročna dela in drugi predmeti, kakršni, lesoni, glinasti in filigran bodo razstavi na prodaj. Zato šli pripravljajci odvor le cenije stvari, ki ne bi presegale vste 1000 Din.

Kolo jugoslovanskih sester v Ljubljani se je po pri jelo dela in izdelujejo se še različne veznine in lični praktični predmeti pod vodstvom strokovnih učitelj. »Kolo« pozivlja tudi vse one, ki imajo kako lepo, v narodnih motivih izdelano ročno delo in bi ga dali na razstavi v prodaj, naj ga prinesejo ob četrtki od 2. do 5. v našo društveno pisarno, Ljublja na, Solški dvorovi št. 2, drugo nadstropje. Vse predmete, ki bodo poslani v Prago, bo pregledal po sebnj odbor.

* Darovi »Treznosti«. Pevsko društvo »Svaki val« v Tomačevem je darovalo ob priklji predavanja dr. Mikšić 63.75 Din in ob enaki priklji 60 Din, me škanska šola 35. Solški seester v Celju. — Pričrta hvala!

* Samopodpisni pisalnega stroja »Continental« — izdelke »Wanderwala« št. 1 pridobiva Ivan Le gat, Maribor, Vetrinjska ulica 39, za Slovenijo in obmojne dele Hrvatske. Tvorilski novi pisalni stroji »Continental« se dobijo odtlej samo pri omenjeni trgovini in njenih zastopnikih.

* Vojaška leta, kadriški rok: Stetje v osnovno plačo po št. 241. zakona. »Naš Glas« glasi, da dr. nameščarjev in upokojencev primata v št. 3. od št. 1. januarja 1926. izbrpno plačilo iz plesa uvelodega člana Državnega sveta, kdaj se vstje vojaška doba v napredovanje. Opozarjamo vse interese na »Naš Glas«.

* Pododbor »Udrženja rezervnih oficirja i ratnika« za mariborsko oblast. Po predhodnem odobrenju glavn ega odbora v Beogradu so vrši ustanovni občni zbor pododbora za mariborsko oblast v nedeljo 7. febr uarja ob pol 10. popoldne v »Kmetijski sobi« Narodne ga doma v Mariboru. Dopolnilna ura se je iz braha, da bi se mogli udeležiti obnega zbora tudi oni, ki niso člani mariborske oblasti, ki vstanjajo izven rez. oficirji mariborske oblasti, ki vstanjajo izven Maribora. Pričakuje se mnogostopenjski obisk, ker se udeležiti obnega zbora tudi predsednik glavne uprave rez. ppnk. Radiosaviljevi in predsednik ljubljans kga pododbora tov. inf. Beve. Rezervni oficirji, poklicni svoje stanovsko zavesti!

* Gospodinjstvo. Kupiti in zavajati v vseh trgovinah samo čajne mešanice »Čajanka«. So najboljšie in naj izdatnejše. Prodaja se v korist Jugosl. Matice.

* Pevski odsek Olepševalnega društva v Rožni dolini priredi v torek, dne 2. februarja t. l. v vseh razstavnih prostorih na Strelšču pod Rožnikom veliki zabaven večer z bogatim sporedom. Po spore du prosta zabava s plesom. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

* V ponedeljek 1. februarja 1926, vsi na Vih na veliko maskarado v delih vladajočega solca »Schnell« — Tati, ki je prireditel tamkajšnja Mestna Orzuna v Sokolskem domu na Viču.

Vsled ogromne dolžine filma se

ob 3., 5., 7. in 9. uri

vrše predstave monumentalnega filma

»Morski vrag«

Elitni kino Matica

Iz Ljubljane

— Redek jubilej. Dimnikarski mojster Franc Vrhove v Rožni dolini je obhajal včeraj 30. t. m. trikratni jubilej. 65-letnico rojstva, 50-letnico izvrševanja dimnikarske obrti in 30-letnico svoje obrti kot mojster. Vrhove se je rodil l. 1862. v Ljubljani kot sin dimnikarskega mojstra. S 14. letom je stopil kot valence v podjetje svojega očeta ter je l. 1897 prevzel obrt, ki jo izvršuje v Rožni dolini za ljubljansko okolico. Krepak in čil more danes z zadovoljstvom gle dati na svojo preteklost v delu. Zanimivo je da obstoji dimnikarska obrt v njegovi rod bini že nad 115 let. Trikratnemu jubilarntu iskreno čestitamo!

— Himen. Poročil se je danes 31. t. m. v Ljubljani g. Ivo Jager z gospodično Pav lino Lipovš. Bilo srečno!

— Sneg in južni vetrovi. V petek se je vreme nenadoma izpremenilo, suhi mraz so pregnali južni vetrovi in pričeli stiskati iz zimskega snega velike množine vode. Pri čelo je liti od žlebov in malo prej še vse bele strehe so postale zopet rdeče. Ulke so postale mokre in blatne. Mestni vozniki vozijo v Ljubljano zadnje kufe snega, ki so še ostali na vogalih posameznih stran skih ulic. Sanke v mestu niso več uporabne, ki prihajajo v mesto. Zunan leži še vedno to liko snega, da so prisiljeni uporabljati sani, dočim po mestnih ulicah ne pridejo naprej. V soboto popoldne je pričelo tudi deževati. Večjih snežnih zametov v letošnji zimi ne pričakujemo skoro več. To upanje nas pa lahko še vedno prevara, zakaj pred nami sta še februar in mare, ki včasih nista ravo snirovna s snegom.

— Policijske prijave. Od petka na soboto so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvini, 1 goljufija, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 11 prestopkov cestnega po licijskega reda, 2 popodiljva psa, 1 pre stopek nedostojnega vedenja, 1 prestopek prekrščenja policijske ure, 1 prestopek re, račenja in 2 prestopka obtrnega reda. Are tacija je bilo izvršenih 5, in sicer: 4 radi tatvine in 1 radi postopanja ter vlačuganja.

— Popodiljv pes. V ševljarskega po močnika Franceta Bernarda, stanujočega na Solu, plesarskega mojstra Franceta Cer neza iz Štepanje vasi, plesarskega pomoč

nika Petra Plavca in še nekega neznanca se je v petek popoldne v Selenburgovi uli ci nenadoma zaletel velik tuj pes in jih vse po vrsti ogrizel. Černeta, Bernarda in ne znanca, ki je stal poleg njih, je griznil pes v meča, Plavcu pa je strgal pod kolonom samo hlače. Pes je nato izginil proti Gra dišču in so zamogli ugriznjenci šele čez čas izslediti in ugotoviti lastnika psa, Konrada Ermana, čevljarja na Valvazorjevem trgu. Ta je psa takoj odvedel in konjaču na opo zovanje, ki ga izvrši uradni veterinar.

— Zaradi plače. Trgovce s premozom in drvmi Ivan Miklavc v Komenskega ulici št. 25 je v petek zvečer nenadoma pogrešil svojega hlapca 25-letnega Ivana Možino, stanujočega v Dolnji vasi pri Rudniku. Hla pec ni kakor običajno zvečer gospodarju odračunal kasirani denar. Gospodar je pri čel takoj poizvedovati za hlapcem in kma lu ugotovil, da je denar poneveril. Čez dan je nabral pri raznih strankah v kurivo okrog 1000 Din, ki jih nato zapil v veseli družbi vinskih bratcev. Pozneje se mu je začela zbuhati vest in je v bojazni pred go spodarjem in posledicami gostije na nje gov račun pobegnil.

— Plesni odsek »Athena« je zaključil v pretečenem letu, ki so se vršili pod spretim vod stvom g. Tuljokove in g. prof. Trutca, z lipo upelo zaključno vajo v mali dvorani Narodnega doma. Veselje je bilo prisotnostvom nepričakovano, srčkanemu rajanju, opazovati gracioznejših plesalk, spret nosti pederj-kavalirjev, ljubko sadrgo mladenc. — Sliki mladi družabni otroški večeri so potrebni in torej pravi prehod mladosti v družbi.

— Maskaradni ples priredi v ponedeljek 1. febr uarja v prostorih hotela »Bellevue« ZSK Hermes. Pri čet ob 8. uri. Maske in prijetilji društva dobrodošli. — ZSK Hermes.

— Slovensko planinsko društvo vabi še enkrat vse svoje člane, prijatelje in ostalo občinstvo na svoj planinski ples v ponedeljek, 1. februarja ob 8. zvečer v Narodnem domu. Vojaška godba, ples, nepričaka noma zabava, paviljoni s izvrstnimi okrepčili in tako dalje. Priidite, ne bo vam žal!

— Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odločba o seja v sredo, dne 3. februarja t. l. ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. brezplačne informacije. Pisarna je na Sv. Petra cesti št. 12, vhod iz ulice »Za črelosi«.

— Seja društva Treznosti se vrši v sredo 3. t. m. ob 18. v brezalkoholnih točilnici v Ljubljani, v Late manovem dvorodu.

— Lovci bivšega 7. lovškega bataljona v Brucku ob Muri imajo družabni jubilejni sestanek v nedeljo, dne 7. februarja 1926. ob 15. popoldne v gostini Valjavec (Reinighaus) v Spodnji Siki. Vabijo se tudi oni, ki niso poslali naslova na svoječasno notico v tem listu. Družini prijetilite seboj. — Sklicatelj.

— Organizacija absolventov strojne delovodske šole ima svoj 1. ročni občni zbor 2. februarja t. l. ob 8. popoldne v prostorih teh. srelnje šole v Ljubljani. Vabljeni so vsi absolventi stroj. delov. šole. — Odbor.

— Prodaja čevljev po ameriškanskem sistemu. — Velike ameriške trgovine izdelajo svojimi od jemalcem potom lastnih prodajalnih dvakov v letu, to je v mesecu februarja in v jeseni, izredno priliko, da si občinstvo nabavi čevlje po nižji ceni. Tena splo du sledi naša tovarna Peter Korina in Ko. Trili, ki od 1. do 15. februarja prodaja veliko množino vsko vrstnih čevljev po znatno nižji ceni. Cenj, občinstvo naj se o tem propirja v izlozih na Aleksan drovi cesti in Bregu 29 (glej današnji listerati).

— V restavraciji »Kolezija« danes in na Srečnico pešista domsko kolone, mesene klobase, krvavice itd. ter lahorna kapija.

— Sbrhovratiški tečaj Simon Gregorčičeve knjižice se prične v četrtak 4. februarja ob 19. na Ležini (1. mestna dekla šola, Komenskega ulica, priklji). Kdor se hoče udeleževati tega tečaja, naj pride ome njeni dan k tečaju.

— Pri Tičku na grški domače kolone. Na Sveč nico se odpre gostilna ob 4. jutraj: lahoren guljše. Enako v nedeljo 7. in 14. februarja ter pustni po nedelji. Isti danes narej se tožijo priznana dobra gra čička vina v izlozih (ceriček, ridling, traminec) ka kor tudi prvotna štajerska vina. Komur je za res dobro kapljico, naj pride!

— Na pomoč revni družini. Primorana sem, da se obračam na usmiljena srca za pomoč in podporo v skrajni sili in bedi. Mož mi je že dalje časa bolan, nimam nobenih dohodkov, poleg tega pa še 16 me sence starega dekla. Oba sta izredna moji skrbi in negi. Jaz sirota pa sem brez vsakega sredstva. Uam pri na srca pomagajte, tri bitja umirajo v bedi. Darila sprejme uprava »Jutra« pod »revščica«. Na zahtevu pove uprava »Jutra« tudi naslov.

— Drugi letošnji družabni sestanek članov »Dru štva industrijev in vnetrgovcev« v Ljubljani bo dne 1. februarja 1926. ob 8. zvečer v posolni sobi restav racije »Ljubljanski dvor«. Vsi člani so vilojno vab ljeni.

— Pravljice za deco. — Danes ob 5. popoldne pri rdi »Athena« v mali dvorani Narodnega doma, v pro storih marionetnega gledališča, večer slovenskih pravljic. Pripravljala bo gđ. Manica Komarova, naša zna pisateljica, stare pravljice, ki še niso za pisane. Opozarjamo, da pravljice niso zanimivo prebujanje, Vstopnine ni, pobirajo se le prostovoljni prispevki v kritje stroškov za kurjavo.

— Društvo sodnih poduradnikov in slug v Ljubljani vabi svoje člane na redni občni zbor na dan 2. febr uarja t. l. ob 2. popoldne v justni palačo, soba šte vilka 29 v Ljubljani. — Odbor.

— Predavanje v Geografskem društvu. V četrtak, dne 4. februarja bo obravnaval g. prof. S. Kranjec v balkanski dvorani ljubljanske univerze temo: »Geo političen oris naše države«. Začetek ob 6. zvečer. — Vstop prost.

— Higijenično urejena mlekaria v zvezi s delika tesno trgovino se otvori začetkom prihodnjega toda na Sv. Petra cesti št. 18.

— Plesni venček ljub. drž. učiteljske se bo vršil v sredo 3. februarja v dvorani Kazine pod pokrov iteljstvom danskega komiteja gg. dr. Zervajev, dok tor Bret-Nagajev, Tykavece, Krotkove, prof. Marol tova in Mohorič. Na dan 3. februarja se bo osem tem logi mazijske, se dobi isti dan istotam od 2. do 6. ure. Gost je vabljen!

— Kam pa v ponedeljek 1. februarja? Vsi na do mačo predpustno veselico v gostilno »Trnov«, Tr navski pristan 4, kjer bo preskrbljeno za dobro okrep čilo in zabavo.

— »Pravljice za deco« je pripravljala v nabito polni mali dvorani Narodnega doma z lepim uspehom naša umetnica g. Sarčevića. Z vsakim dnem so za nimivejši ti večeri. Razlikujejo se včasno in pri najojše tudi močno individualno noto posameznih pri pvedovalk. Vsaka pripovedovalka si je izbrala pro sto način predavanja. Gđ. Sturmova odlikuje jas no, poudarno, občuteno prednošanje poleg raztezeja, prijatelja organ, ki te resnično zanes v pravljico svet. Umetnica G. Sarčevića je predvsem mamica. Tri-čdo govori z otrokom, razumljiva je, pojasnjuje in slika. Ima močan kontakt z otroci, ker ji verno sledi. Go spa Sarčevića je v pripovedovanju zelo ljubka in na ravna. Njen potok je šumljal, aje ročice so doh tele. Divjala sem v tem, da mi umetnici tako po polno razkazuje svojo misel, da stopajo tam logi mazijske, se dobi isti dan istotam od 2. do 6. ure. Gost je vabljen!

— Učljaska visoka šola v Ljubljani. Danes ob 10. popoldne predava v univerzitetni zbornici gosp od Josip Vidmar, uredelek »Kritike«, o temi »Literatura in kritika«. Vstop prost; prostovoljni prispevki so hvaleno sprejani.

— Pevski odsek Olepševalnega društva v Rožni dolini priredi v torek dne 2. febr uarja t. l. v vseh restavracijskih prostorih na Strelšču pod Rožnikom velik zabaven večer z bogatim sporedom. Po spore du prosta zabava s plesom. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Danes

v restavraciji »ZVEZDA«

priznano dobre klobase!

»Veliki pustni korzo«

»SLAVČEVA MASKARADA« 14. II.

v hotelu »UNION«.

Poskusno kuhanje kave

priredi brezplačno v ponedeljek 1. februarja t. l. trčka JULIO MEHL, uvoz kave, po družica v Selenburgovi ulici 3. — Cenjeno občinstvo, osobito spoštovane naše gospodinje 594-a prijazno vabimo k obisku

Soila ou

je najboljša za šivanje, vezenje in luknjicanje.

Dobi se v vsaki modni trgovini

Glavna zaloga pri

Djakočić i Spiller,

Zagreb, Zrinjski trg 15.

Noč na Jadranu

Iz Maribora

— Ujetniki iz Rusije se neprestano vračajo preko Maribora v domovino. Po novem letu jih je prišlo že nad 20. Skoro vsi pa pripeljejo s seboj številno rodbino. Naši so običajno iz revnih slojev, njihove žene Rusinje pa iz bivših višjih in bogatih krogov. Navadno ne odgovarja resnici izgovor, da se naši ljudje niso mogli prej vrniti, imeli so marveč poprej bodisi lep položaj v državni službi ali pa so bili podjetniki, kar pa so pozneje iz kakršnihkoli razlogov izgubili. Ko so nato prišli v bledo, so se pač spomnili domovine in tako se vračajo z ženami in otroci in s tem, kar imajo na sebi, sicer pa praznih rok. V Mariboru jih oddajajo v karanteno in jih čez 14 dni odpeljejo v pristojno občino. Včeraj se je zopet vrnil neki Milan Ritič, posestnik sin iz Vrčca. S seboj ima ženo, bivšo bogato posestnico, in petero otrok.

— Čudne pošne razmere v Mariboru. Za današnji Pribečevičev shod je razposlalo tajništvo SDS v Mariboru pristajalec v mestu tudi na dom po pošti vabila. Včeraj pa se je oglasilo v tajništvu okrog 50 somišljenikov, ki vabil niso prejeli, čeprav so jim bila doposlana po pošti že v četrtek. Zadeva je javljena vodstvu pošte, ki je uveljavilo preiskavo, da dožene, kam so vabila izšla, ker se tudi niso vrnila kot nedostavljena.

— Prosto stanovanje. Znano je, da je v našem mestu najhujša stanovanjska beda in da čakajo družine po več let na dodelitev stanovanja. Kljub temu, da je bilo samo leta 1925 vložnih 659 prošelj za stanovanja, se je vendar dogodilo že drugi slučaj, da na prazno stanovanje nihče ne reflektira. Prvo je bilo sedemdesetno stanovanje v Scherbaumovi vili ob parku, drugo pa je petdesetno stanovanje v Bartovi vili na Koroski cesti. Vzrok: previsoka najemna, kakršne državni nameščenci in drugi najemniki, ki jih štiti stanovanjski zakon, ne zmoro.

— O ruski revoluciji je v petek zvečer predaval v mariborski ljudski univerzi profesor dr. Kotnik. Predavatelj si je izbral dve osebi, o katerih je podrobneje razpravljal. Podal je namreč podrobno karakteristiko osebe, življenja in dela zlega duha carskega dvorca Rasputina in duševnega očeta revolucije Ljennina. Teza izredno zanimivega predavanja, v katero je predavatelj vpeljal osebnost doživljaje, se je udeležilo veliko število inteligentnega občinstva.

Planinski ples 1. svečana 1926 pri Götzu v Mariboru

— **Glavni koncert** 1. mariborskega orkestra, dne 2. februarja 1926, ob pol 10. v dvorani Union (Grevilj Block).

— **Drustvo mladostnikov** priredi dne 1. februarja t. l. maskirani večer s plesom v prostorih g. Pečnika, Botovški trg 2. Dostojno maske dobrodole. Svira domača prijetna godba. — Odbor.

— **Plesna večer** mesto v torek bode v nedeljo, 31. t. m. ob obhajilu pri k. k. k.

— **Na redovnem zabavo** se priredi na občini 31. t. m. v Alerdevi ulici 6 večerni tečaj za najmlajše in vsesojni knjig za gospode. Tečaj se začne 8. februarja, po urah tedensko od 19.30 do 21.30. Informacije po urah.

— **Klub Jugoslav. res. oficijelno** ima svoj redni letni obč. shod v nedeljo 7. februarja ob 11. dopoldne v skrajni sobi Narodnega doma. Na dnevnem redu so letna poročila, izpremenba pravil in eventualno razpisat klubov, ako se ustanovi »Podobor Udruga res. ofic.« za mariborske oblasti. Glasnost se postavi, da se množično udeležijo in v povsem točkati, ki jih je obhajila izvesti »Drava«.

— **Pevsko društvo Rimane kontrole** »Drava« v Mariboru priredi dne 2. februarja ob 20. plesno veselico v Gambirni dvorani. Igra godba »Drava«.

Iz Celja

— Ivan Zmahar f. iz Celja nam pišejo: Tu je umrl višji oficijal g. Iv. Zmahar. Kdor ga je poznal, ga je spoštoval saj je bil ljubezniv napram vsakomur, vsakemu je rad pomagal, bil je poštenjak in značaj. Rodil se je leta 1882. v Novi vasi pri St. Juriju ob j. žel. Dopršil je slov. nižjo gimnazijo v Celju, a potem je bil primoran pustiti šolo in si začel služiti sam svoj kruh. Služboval je najprej na sodništvu v Šoštanj in od 1901. leta na sodništvu v Ptuj. Bil je vedno vzor uradnika, vsi njegovi predstojniki so ga čislali in radi imeli kljub temu, da je kazal povsod svoje trdno slovensko prepričanje. Bil je že od začetka član pujske Čitalnice, Ciril-Metodove družbe, Slovenske matice, pujskega Sokola in Jugoslovenske Matice. Kot odličnega Slovenca so ga v Avstriji, kjer so le mogli, protežirali. Sele v Jugoslavijo se je tudi pri Zmaharju popravila krivica zapostavljanja, postal je višji oficijal. Todna eno razočaranje je še pred smrtjo doživel. Razpisano mesto višjega pisarniškega predstojnika pri okrožnem sodišču v Celju niso dali njemu, temveč drugemu. Vzela ga je mnogo prazgodaj neizprosna bolezen, katere se je uspešno otepal celih 22 let, a ji končno ven. dar podlegel. Bodi mu slovenska zemlja, ki te je tako neizmerno ljubila, lahka!

— **Dve občinski seji.** V nedeljo dne 31. t. m. se bo ob poldevetih dopoldne vršila seja občinskega odbora v okoliški občini. V sredo dne 3. februarja pa bo ob petih popoldne seja občinskega sveta mestne občine.

— **Triglavska velika prireditve** se vršijo letos dne 6. februarja v prostornih prostorih Celjskega doma. Mnogobrojne priloge za udeležbo, ki prihajajo iz vseh delov Slovenije, kažejo ogromno zanimanje za to tradicionalno akademsko prireditve. Letošnja prireditve pa bo toliko pomembnejša, ker bo ponosni triglavski prapor

prvič plapolal v prostorih bivše nemške trdnjave »Deutsches Haus«. Celjski dom bo 6. februarja zbirališče starih in mladih Triglavov in vseh prijateljev društva. Poleg plesne dvorane bodo pripravljene posebni prostori za stare hiše, kjer bodo lahko nemoteno obujali spomine na lepe akademске dni. Vabila se ta teden razpošiljajo. Ker je gotovo, da pri ogromnem številu povabilencev kdo vabila ne bo prejel, prosil pripravljali odbor vse one, ki bi vabila ne prejeli, kakor tudi one, ki želijo v Celju stanovanje, da se obrnejo na g. M. Hočvarja, Celje, Prešernova ulica 24.

— **Pevski zbor »Ljubljanskega Zvonca«** dospel na Svednico s popoldanskim vlakom v Celje in se vrne zvečer nazaj v Ljubljano. Koncert prične točno ob štiri. Preskrbite si vstopnice prej, da ne bo navala pri blagajni. Dobe se v knjigarni Gorčar in Leskovšek. Ker so na vzporedni tudi otroške pesmi, priporočamo poset koncerta naši šolski mladini.

— **Podpora poplavljenecem.** Minuli četrtek je bila v celjski okoliški občini razdeljena podpora onim, ki so bili po povodnji v novembru oškodovani ki so svojo škodo prijavili. Dasi je bila škoda ogromna, je občina prejela vsega skupaj samo 15.000 Din in ta svota je bila razdeljena.

— **Iz poslovnega sveta.** Po Celju se mnogo namigava o težkočah dveh ali treh trgovskih trgov, ki so deloma že stare in vpeljane, deloma pa živijo kot povojne ustanove med občinstvom dober sloves. Govorijo se, da je položaj zlasti v dveh slučajih zelo resen. Poslovni neuspehi se pripisujejo tudi prenamagel razvoju podjetij in splošno slabi konjunkturi. Zdi se, da znajo priti kmalu presenečenja.

Iz Trbovelj

— **Smrtina kosa.** V Petelinovi vasi je umrla vdova g. Alojzija Ule roj. Dolinšek, imetnica vinotoka. Pokojnika zapuščila hčerko v starosti 14 let. Pogreb se bo vršil danes popoldne.

— **Zborovanje obrtnikov.** Danes ob 14. popoldne se bo vršil pri Fortjevi občini zbor »Obrtnega društva Trbovelj-Hrastnik-Dol v Trboveljah« ob 19. zvečer pa plesni venček v prid podpornemu skladu obrtnikov. Novi odbor omenjenega društva bo imel takoj v začetku veliko delo. V najkrajšem času je treba poslati Zbornici za trgovino, obrt in industrijo predloge k našemu novemu zakonu o pobijanju nedovoljene spekulacije z življenjskimi potrebščinami, ki ga je izdelalo ministrstvo za socialno politiko. Načrt predvzema umetno zvišanje ali umetno vzdrževanje že obstoječih visokih cen za vse življenjske potrebščine, za najpotrebnejše pa določa maksimiranje cen, katere določajo občinski odbori. Za primer, da bi se hotelo radi maksimiranje cen ustaviti obratovanje, določa zakonski načrt revizijsko obratovanje. Prav tako določa, da je pri prodaji življenjskih potrebščin izstavitelj cene na vidnem mestu. Zaporne kazni so določene do 2 let in globo do 150.000 Din. Današnjemu običnemu zboru želimo obilo sreče pri izvoditvi novega odbora, temu pa prav tako pri njegovem bodočem udeleževanju, tako da bodo člani evidentno spoznavali, kakšnega pomena je tudi za obrtnike stanovska organizacija.

— **Absolventi rudarskih šol** bodo zborovali danes dopoldne pri Volkerju na Vodi. — **Zmaga pri volitvah v Delavsko zbornico.** Ker niso člani bolniške blagajne in bratovske skladnice dovoljno orientirani o pomenu in o načinu volitev so se dogodile že opetovano najbolj konfuze stvari. Tako n. pr. da je Orjunaš prišel v Rudarski dom in oddal več glasovnic, da je radičevski kandidat oddal glasove za Neodvisno delavsko listo, zaupnik Bernotove skupine so cijalpatrijotom, socialpatrijotom, klerikalcem in klerikalci radičevcem. Sicer pa dajejo delavci te dni glasovnice vsakemu, kdor jim hoče kolikaj na dušo pihati.

— **Okoli Rudarskega doma vre.** Med članke ni zadruge Rudarski dom vre, ker se vedno bolj pogosto čujejo govore, da se je dom ponujal bernotovcem, ki bi prevzeli načela in s tem postali lastniki. Na temelju načela javnosti so bernotovci razglabljali o tem in tako se je zanimalo za to zadevo.

— **Ljudska visoka šola** priredi danes točno ob 14.30 v veliki Fortjevi dvorani dogovor predavanja iz zgodovinskega področja. Predaval bo g. prof. Melik in sicer o naši državi. K velesanimim predavanjem vabimo zlasti delavstvo. Po predavanju občinska dočeta.

— **Druga rudarska skupina** kot predstavitelja celotnega trboveljskega delavstva je po različnih govoricah sodeč napravila pri TPD. vse potrebne korake, da bi se en dan v tednu praznovalo, s čimer bi se preprečila nadaljna redukcija delavstva. Dosegajo te govoreče že niso potrjene.

Reklame

ne potrebuje

O. Bernatovič

ker se blago radi svoje kvalitete in cene samo priporoča.

Ali veš, da so samo ene „Pekate“ na svetu?

Te slovijo vsled svoje okusnosti, tečnosti in realnosti.

Ako ste zaprti, vas peče želodec, slabo prebujate, vas napenja, se na sploh slabo počutite, vzemite jutraj na teče čašo naravnega „Francjozele“ grenčice. Po skušnjah, pridobljenih v kliniki za notranje bolezni je „Francjozele“ vada“ prav blagodejno sredstvo. Dobi se v apotekah in drogerijah.

Novi tečaj za strojepisje.

slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo se začnejo na zasebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 3. februarja t. l.

Pojasnita in prospekti v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat in Co. Maribor Slovenska ulica 7, telefon 100.

Prava sokolska beseda

Snoči se je vršil občni zbor Sokola I. v Ljubljani, na katerem je podal društveni sta rosta dr. Pavel Pestotnik pregledno poročilo o delu in uspehih na največje in najvzornejše naše sokolske edince. Na občini referat se še povrnemo. Danes naj zabeležimo iz nagovora dr. Pestotnika oni del, ki se tiče sokolskega vprašanja kot takega in ki je zato vreden in interesanten za vso našo nacionalno javnost.

Dr. Pestotnik je izjavil:

Bojim se idejne krize. Ne mislim s tem, da je ideja v opasnosti, ampak da je aplikacija ideje na našo državo in važne pojave, ki imajo neposredno zvezo s sokolskim programom v nevarnosti. Naša organizacija se odmika tem pojavom in vprašanjem, dasi valovito okrog nas, stoji na neka kem suverenskem stališču vzvišenega gledanja in dopuščja, da se razmere po svoje razvijajo, brez sodelovanja organizacije, ki ima v narodu tako važen poklic. Mi se sami morda nevede izločujemo iz skupine evofucijskih sil v narodu in državi. Same proklamacije ne zaležejo, ako niso vse žive organizacijske sile naravnost vprežene, da gotovo konkretno nalogo izvrše in ne obrnejo mišljenja in dogodkov v pravo struko, koder teče voda vsopredno s sokolskimi cilji in težnjami.

Naši načelni nasprotniki in mnogi nepoznavalci Sokola in krivi tolači trdijo v zadnjem času, da je Sokolstvo v nacionalni državi izgubilo svoj namen, da je dokončalo svojo nalogo in da nima več pravice do obstoja. Ti pomisleki sicer prihajajo iz onih krogov, ki so nas sovražili, preganjali ali hladno gledali na naše delo že v času, ko še od daleka nismo imeli Jugoslavije. Vželo temu nas take trditve slabijo, mešajo polmovanje sokolskih nalog med našim naprednim občinstvom. Župne in savezna organizacija naj razmišlja, kako te krive proroke napraviti neškodljive.

Se dolgo bo trajalo in vse nacionalne, kulturne, gospodarske in politične organizacije bodo še dolgo napenjale svoje moči, da bo naša država res nacionalna in stvar, v duhu in v svojem prebivalstvu. Krog nas sami nacionalni nasprotniki, znotraj meje močne organizacije na anacionalni ali proti narodni in protidržavni osnovi. Znamo leči nad pol milijona sorokakov pod tujim jarmom. Ali so fizično-vzgojni in prosvetni programi med našim narodom izvršeni? Ali je končana za nas nadaljna idejna osnova, na kateri temelji Sokolstvo od svojega početka, to je vzgoja v duhu morale, socialnosti in prave ljudske demokratičnosti? Sokolstvo je po svojem programu trajno in nikdo nima prava izobčevati naše delo iz naroda in države, najmanj pa oni, ki so idejo te države podirali, ko so Sokoli zanj prelivali kri ali trpeli po jetih. A enako

odločno naj povdarim, da se mi sami ne smemo izločevati s svojim suverenskim stališčem. Vsaka nejasnost in nedoslednost v načelih se maskuje na organizaciji.

Življenje Sokolstva je tesno zvezano z ostalim javnim narodnim življenjem. Sokolstvo more biti ponosno, da se je med prvimi jasno na Saboru v Novem Sadu postavilo na jugoslovensko narodno stališče. Ideje svobode in enakosti pa sta od nekdaj takorekoč simbolizirani v naši reči kosulji. Kakor vsem, mora biti Sokolstvo v izvrševanju svojih temeljnih idej dosledno in vsled tega tudi borbeno napram protivnikom, ki si jih sicer ne želi, a ko nastopajo, morajo računati, da zdrav duh nikdar ni samo defenziven, ampak se zaveda, da je naskok najboljša obramba. Sokolstvo se je od prvopojetka priglasi kot dobrovoljec za ojačanje patriotizma in obrambo državne ideje. Vedoč, da se more narodno jedinstvo ustvariti le v unitaristično urejeni državi, se je jugoslovensko sokolstvo dosledno borilo za idejo in obrambo državnega jedinstva.

Ta čista doslednost je Jugosokolstvu prinesla seveda obilo sovražnikov. Eni so poskušali kopirati sok. znanjost, namesto široke narodne in svobodniške koncepte skušali postaviti malega duha nazadnjaštva in separatizma.

Napram temu zavratnemu in nepoštenemu načinu borbe ima jugoslovenski Sokol eno glavno sredstvo, v kojem mu je skrita nezmagljiva moč: idejna čistot in doslednost. Le ona je v stanu vnetati mase, borbenost je le zanjo mogoča.

Sokolstvo se mora predvsem varovati vsakega polovčarstva in idejnih vodnicah in rale iztrebiti, kar ni na jasnem in se lovi napol pota, kakor v svo organizacijo zanesti medlost in oklevanje.

Zato gre neizprosna borba zoper vse imitatorje Sokolstva zlasti tudi zoper takozvane separatistične Sokole, ki si prisvajajo celo naše ime, a niso nič drugega nego avanturarde separatističnih strank. Ljuto napadajo naše jugoslovensko ime, mi pa v njem vidimo veliko čast in moč. Ljudje, ki so pristali strank s separatističnim programom zlasti napram ideji jugoslov. edinstva, ne morejo biti brez vsake dnevnosti laži jugoslovenski Sokoli. Ako mislijo, da so z eno nogo lahko v separatistični stranki z drugo pa v borbeni jugoslov. organizaciji, znači da im sicer in karakter nista sokolska. Ljudje, ki se politično vežejo z razadnaki in zakletimi sovražniki Sokolstva, istotako ne morejo biti dobri Sokoli.

Od vseh strani pljuska napad na Sokolstvo, eni odkrito naskakujejo, drugi nevarnejši pa razjedajo od znotraj in zibljejo v brezbržnost. Sokolstvo ne sme samo čakati, kaj bo, ono mora v ofenzivo.

Dopisi

KRANJ. Vse meščanstvo in vsa okolica se živo zanimata za letošnje gasilsko predpustno prireditev, ki se vrši dne 2. februarja ob 4. popoldne pod naslovom »Veliki gasilski ples«. Poleg plesa in drugih zabav je na sporedu tudi kegljanje na dobičke v spodnjih prostorih Narodnega doma. Odlično sodelovanje orkestra »Narodne čitalnice« in tamburaškega zbora »Edinosti« v veliki dvorani ter znanega kvarteta Sokola I. iz Ljubljane v zgornjih prostorih »bara« jamčijo za največji užitek v tej predpustni seji.

ZG. TUHINJ NAD KAMNIKOM. V nedeljo 24. t. m. je nenadoma umrla trgovka in gostilničarka g. Ivana Hribar. Pokojnica je bila vzorna gospodinja, odlično demokratičnega mišljenja in delovanja med ljudstvom. Da je bila pokojnica tudi svojih vrtnam primerno pri ljudevju zelo prijazna in spoštovana, je dokazala velika množica ljudstva, ki jo je spremlila na njeni zadnji poti. Blagi vzor-ženi ohranimo trajen, časten spomin, preostalim naše iskreno sožalje.

IZ BELOKRAJINE. Na Planini pri Črnomlju so pred nedavnim časom natopili šolski kočevski otroci slovensko učitelico tako, da je bila vsa marogasta. To je prvi začetek prosvetne politike v Belokrajini. Radovedni smo, kaj bo ukrenila naša šolska oblast v tej zadevi? Zamislimo si v položaj naših nesrečnih bratov onstran granice: če bi naša deca tam obunkala in pretepla s škitalami in ravni kakaga kalabreškega učitelja? Prepričani smo, da bi bil danes tam kup pepela, ki bi značil, da je bila tam nekoč vas, ki je bila požgana zato, ker je bil tepen tam državni učitelj. Čujemo tudi, da neki »deutschfreundlich« gospe obeta po zidanih kočevcem, da bo skrbel za to, da se zopet uvede v šole nemški jezik. Kočevcem nihče ne brani njihovega dialektja, nemško pa se učijo le v šolah, kar ni danes več potrebno. Če smo se mi morali učiti v Avstriji državnega nemškega jezika, se bodo učili kočevci danes tudi državnega jezika in konec debate! Sploh pa opažamo, da postaja Belokrajina pravi eldorado za vse take, ki imajo zelo bujno preteklost, ki je bila vse prej kakor slovensko-narodna. To so ljudje, ki se ob menjavi režimov obnašajo prav kameleonski. Kadar je Korošec na vlad, zabavljajo po farovžih, da so žrtve režima, kadar se se pa režim menja, pritiskajo kljuje okoli organizacij — iščejo tam opore, sicer pa intrigirajo in delajo zrago, kjer je morelo. O poteku preskave bomo poročali, da bo svet videl, kaj je danes po 7 letih osvobodenja pri nas še mogoče.

SLOV. BISTRICA. Občni zbor organizacije SDS v Slov. Bistrici se vrši dne 4. februarja t. l. v hotelu »Beograda« ob 8. zvečer. Člani in somišljeniki, udeležite se ga polnoštevilno.

FRAM. Čitalnica vprizori na Svednico v Turnerjevi dvorani veseligrzi »V posredovalnici« in »Bratrance«. Nastopi tudi pevski zbor. Začetek ob pol 4. popoldne. Po sporedu domača veselica s plesom. Za božičnico smo dobili električno razsvetljavo iz

Fale. Gospod Ivan Šostarič iz Maribora je ponovno daroval za tukajšnje revne šolske otroke obroke v vrednosti nad 500 Din. Iskrena mu hvala!

ŠT. VID PRI PTUJU. Ker nočemo kratiti političnim nasprotnikom uspehov, zato obveščamo tudi ostalo javnost o velikem političnem shodu, ki ga je imel nar. poslanec g. Vesenanj tu pri nas ob ogromni udeležbi — roci in piši štirih oseb, katerim je razlagal dne 26. t. m. svoj politični evan-gelji. Shod se je izvršil nemoteno brez vsakih incidentov ter želimo SLS še mnogo takih stalno uspešnih shodov. Črnogled.

— **Kakor je bil v »Kmetijskem listu«** kratek dopis glede moje osebe, za katerega sem komaj danes zvedel, tako naj bo tudi kratek moj odgovor, ki je: Na svidenje pri volitvah, ki se bližajo in to tudi tedaj, če bo g. Radič še minister. Ljudevit Musek.

DOLNJA LENDAVA. V varadinskem bolničnici je umrl tukajšnji postajenačelnik gos-pod Zajsek. Bolehal je na srčni bolezni že dalje časa. Kot navdušen glasbenik je svo-ječasno sestavil tudi godbeni odsek, ki ga pa žal v tukajšnjih razmerah ni mogel vzdržati. Pokojnik zapuščja vdovo z dvema ndoraslima otrokoma. N. p. v m. l. — V bližini Dolnje Lendave na Hotinji je ustanovljena podružnica tukajšnje župne cerkve, kjer službuje kaplan Plavdar, rodom iz Turnišča. Možak še ni videl preko zidovja zrombatskih zidov in državi ponarejalcev penzev. Z učiteljem, ki je sicer tudi domačin iz šrenovske župnije, se nikakor ne moreta razumeti. Ker mu je očital učitel v uradni vlogi madžaronstvo, je vložil tožbo zaradi razhajenja časti.

Če klinopis bi brati znal, in hieroglifov bi poznal značaj, uganko staro bi tamkaj razbral: „Pijača vseh pijač je Budha čaj!“

Čevlje na broke

dobe drž. in privatni nameščenci pri VOJA Ljubljana, Kerkov trg 10. 652-a

Jarna zahvala.

Tem potom izrekan najtoplejšo zahvalo Zavodu za socialno-higijensko zaščito dece v Ljubljani, gg. zdravnikom, ravnatelju dr. Ambrožiču za zdravljenje mojega sinčka. Ob enem se zahvaljujem tudi sestram.

V Ljubljani, 31. januarja 1926.

655-a Alojz in Alojzija Vedrih

— **Čuvajte svoje lice** od kvarljivega učinka mila, ki Vam povzroča mozolje, prezgodnje gube in druge kožne izpuščaje. Uporabljajte za umivanje lice oz. obraza edino perfektno in od mnogih zdravnikov edino priporočeno sredstvo pariško emulzijo dosegli trajno svežost polti in odstranljive vse kožne bolezni. Priznanja prihajajo dnevno. Doblja se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah za ceno Din 30 stekleničica. Glavno skladišče za Jugoslavijo: Zagreb, Galeva ulica 8.

Sport

Službene objave LNP.

(Seja p. in u. o. dne 27. I. 1926.)

Verificira se za SK. Ilirijo (Ljubljana) igr. Arnost Spilchal s pravom nastopa dne 27. VII. 1926.

Vsled neugodnega vremena se do nadalj-nega preloži tekmo za zimski pokal. — Tajnik II.

Opozarja se poslednji vse igralce, ki so nominirani v podsavezno reprezentanco ali pa v time mestnih reprezentanc (n. pr. Ljubljane, Maribora ali pa Celja), da javijo sami ali po svojem klubu evet, zadržek najmanj 24 (štirindvajset) ur pred določeno tekmo podsavcu, odnosno, če so nominirani po MO, temu odboru.

Vzame se na znanje dopise SK. Ilirije z dne 21. I. 1926. Na nekatere se bo odgovorilo pisnimim potom.

Dovoljuje se igr. Löschnig Albertu in Löschnig Laulu (oba SD. Rapid, Maribor) nastopanje v prijateljskih in mednarodnih tekmah v smislu § 10. spl. pr. JNS.

Vzame se na znanje dopis ISSK. Maribor z dne 20. I. 1926. št. N 26 ter se pričakuje čimprej definitivnega odgovora. Tajnik I.

Maskerada na ledu. Vsled naglo nastopivšega neugodnega vremena se preloži maskerada na torek dne 2. II. najbrže pa sele na nedeljo 7. II. Preložitve je važna predvsem za vse one, ki si vsled prekratkega časa niso mogli preskrbeti mask, ker jim bo sedaj lahko premagati tudi to oviro. Priprave za maskerado se vrše v polnem obsegu najprej.

Evropsko prvenstvo v umetnem drsnju se vrši v nedeljo 31. t. m. v Davosu. Ta tekmovalja se vršijo letos petindvajseti. Prvič so se vršila leta 1891. v Hamburgu. Takrat je zmagal Uhling iz Berlina. Ze prihodnje leto je prvenstvo dobil Dunajčan Engelmann, ki je zmagal tudi leta 1894. Avstrija je pri teh tekmovaljih zmaga dosedaj dosegla šestkrat. Švedska more znanomati enajst zmag in je torej na prvem mestu. Po enkrat sta zmagali Madžarska in Nemčija, dočim so bila tekmovalja l. 1893 razveljavljena. Sedanji prvak je inž. W. Böckl (Dunaj).

Izlet avstrijskih smučarjev v Švico. Dunajski »Sport-Tagblatt« priredi od 12. do 22. februarja smučarski izlet v Flims v Švici. Prvak je znan kot ena najslavnejših zimskih sportnih postojank. Vožnja in vsa preskrba za 10 dni je proračunana na 270 šilingov ali okroglo 2200 dinarjev.

Prva mednarodna tekma v Zagrebu. Danes in v torek se vršita v Zagrebu prvi mednarodni tekmi v letošnjem letu. Tamošnji Gradjski nastopi proti dunajski Admri. Moštvo vodi najstarejši igralka Fiala. Dunajski »Sport-Tagblatt« sklepa, da bi morali Dunajčani z ozirom na sedanjo formo Gradjskega obkara zmagati. — Admira je na zadnjem gostovanju porazila isti klub s 5 : 1.

Sredstvena kolesarska dirka v Vratistavi se prične 10. februarja. Priglasenih je že sedaj več prvotvornih inozemskih dirkačev, kakor n. pr. Švicar Oskar Egg, nizozemski prvak Bleckemolen, nadalje Belgijca Persyn »Verschelden, Italijana Oliveri-Tonani, Amerikane Lang, Francoz Faudet in Belgijec Frederike. Od Nemcev bodo startali najboljši dirkači.

Plesarna seja SK Ilirije se vrši jutri, dne 1. februarja ob 19 in pol uri v damskem salonu kavarna Zvezda. Tajnik I.

Iz damske sekcije SK Ilirije. Jutri trenaj na dva gola v lahaliel. Prizniti je temu primerno opremo. Zbirališče vseh, ki se trenaja udeležijo, je ob 8. pri kritičniški cerkvi. Nahajati.

Društveni večer SK Ilirije se vrši dne 2. februarja ob 8. večer v restavraciji na glavnem kolodvoru. Glasnost naj se ga v največjem številu udeležijo. — Odbor.

Kolesarstvo in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani vabi gg. članke in članice na II. redni občni shod, k se vrši dne 2. februarja 1926 ob 10. dopoldne v Ljubljani, gostilna g. Kavčiča, Privoz št. 4. Odbor.

Pred sodniki

Francka Sparovčeva je bila preveč »špurnova«. Služila je v radovljiškem okraju pri Turkovih in si prisvojila več blaga, perila in obleke, skupaj vredno okoli 1200 Din. Ker je pa prišla v to službo ravno iz zastojne karske službe v Begunjah, kjer je čepela raz d tavnine, je v delav. knjižici za ta čas izpolnila prazno stran. Zanimivo je dejstvo, da jo vse dosedanje gospodinjke hvallijo kot pridno in delavno. Blaga, ki si ga je prisvojila, ni niti prodala, ne porabila zase, kar vzbuja sum kleptomanije. Deželno sodišče jo je zato prav milostno obsodilo na 1 leto ječe.

Lojze Rupnik iz Avstrije je zahrepenel po lepoti naših krajev in jo mahnil kar pet čez hrib in dol v — objem naših oronikov. Može postavte so se prepričali, da je fant prerajal dolgo pot brez belica v žepu in je zato mimogrede malo poprosil pri naših kmih. Na ta način je prestopil mejo in nevede tudi dva kriva paragrafa, ki ga obtožujeta, da je prispeel k nam brez potnega dovoljenja in da je zagrešil prestopke beračenja. Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je bil obsojen na 14dnevni oddih v zaporu. Ko se odpodijo, da pošljejo spet nazaj v njegovo domačijo.

Roman Hugo Bettauer-ja

v filmu:

Iz življenja in sveta

Pariško pismo

(Napiši na stanovanjih. — Vrednost slovnstvenih nagrad. — Zakonska postelja. — Židovski dnevnik. — Zabe umetniške razstave.

Pariz, koncem januarja.

Tujec z začudenjem opazi, da v pariških hišah na vratih stanovanj ni nobenega napisa ali karte z imenom stanovanjskega najemnika. Če kdo hoče v hišo, mora mimo lože vstopiti, ki je vedno prisoten; če on ne, pa kdorkoli njegove družine. Ta te vpraša, koga iščeš in ti pove, v katerem nadstropju dotični stanuje. Ta previdnost je potrebna v vsem mestu, kjer je toliko zločincev. Ti ne morejo kar tako enostavno zvrediti, kje stanuje dotični, ki ga hočejo eventualno oplentiti. Vrata si ne upajo vprašati, ker ta bi bil priča, ki bi lahko postala prav neprijetna.

Kako praktična je ta uredba, se je videlo v času anarhističnih napadov leta 1891. Anarhist Ravachol in njegovi tovariši so sklenili pognati v zrak sodnega svetnika Benoita. Vedeli so številko hiše, kjer je stanoval na boulevardu St.-Germainu, toda dognati nadstropje, se jim ni posrečilo. Eden izmed njih je pri porotni obravnavi povedal:

— Bil sem v hiši, toda na nobenih vratih ni bilo napisa.

Ravachol je na slovo srečo položil bombo na stopnice v prvem nadstropju. Z eksplozijo je bila hiša zelo poškodovana, toda stanovanju svetnika, ki je bil ob onem času odsoten, se ni prav ničesar zgodilo.

Mladi francoski pisatelji se najbolj zanimajo za vrednost literarnih nagrad. Knjigar, ki je bil letos tako srečen, da sta dve pri njem založeni knjigi dobili nagrado, je zaupal nekemu novinarju, da je v teku treh tednov izplačal avtorju »Rabolite«-a (Prix Goncourt) 70.000 frankov in avtorju »Jeanne d'Arc« (Prix Femina) 40.000 frankov, in da upa, da bo vsakemu izplačal še enkrat to vsoto. Ni čuda, če se potem mladi literati tako borijo za te slovstvene nagrade.

Med novitetami letošnje gledališke sezone je treba omeniti »Zakonsko posteljo« Charlesa Meréja, ki jo igrajo v gledališču de la Renaissance. To nekoliko rokokomantično delo je izborno sestavljeno:

V poročni noči mlada soproga Helena kategorično odkloni podvreči se zakonski dolžnosti, tako, da se občinstvo, ki ne ve vzroka za to, sprašuje, ali ni morda bolna, ali ne nosi že sadu greha, ali... Vse hipoteze so dovoljene, kajti ta dama se obnaša naravnost obupno.

Slednjič pa postane zadeva le jasna. Mlada gospa je imela ljubimca, mornariškega oficirja, ki je poročen in oče dveh deklic. Ta ljubimec pa je umrl in Helena se je brezmišelnostno smoglavila v zakon, samo da ga pozabi.

V drugem dejanju ji je soprog odpustil, toda grize ga neke vrste ljubosumnost. Naenkrat pa se spet pokaže ljubimec, mornariški oficir, ki nikakor ni umrl in razen tega še vedno blazno ljubi deklico, ki se mu je bila udala. Zadeva se zasuče tragično: ljubimec pride reklamirati svojo ljubico in ta ga pošlje po soproga. Srečanje je zelo ganljivo.

— Moja žena je! pravi soprog.

— Moja je! mu odgovori ljubimec, ki začne preklinjati zakon. Zanj velja samo ljubezen. To dekle se mu je v ljubezni ponudilo, rešilo ga je opija in s tem popolnega pogina. Ona je njegova, njegovo življenje. Hoče jo in dobil jo bo.

Soprog, ki je dobičina, pokliče ženo, rekoč, naj voli med obema. Ona pa optira za soproga, na kar se začne oba močno obmetavati s priimki in se slednjič naskočita. Soprog je že skoraj zadavil ljubimca, ko ga prekine krik lepe Helene.

Sedaj spozna, da ona res ljubi oficirja in jo požene iz hiše. Slednjič se pa le vse dobro izteče. Helena se je šla sponovat ženi svojega ljubimca, ki je sklenil, da zbeži. Soprog pride nato po svojo Heleno in igre je konec.

S 15. januarjem je začel izhajati v Parizu dnevnik v židovskem jeziku (Yiddisch) pod naslovom Pariser Bleter. Kot znano, je ta jezik pokvarjena nem-

ščina in je nekaj esperanto za žide različnih narodnosti.

Obiskovalci razstave dekorativnih umetnosti se spominjajo, da se je v sevrskem basenu sredi razstave nahajala tropa žab, ki je tako lepo in tako krepko kvakala, da je marsikdo, ki se na take stvari ne spozna, bil mnenja, da so to mehanični avtomati. Poslal jih je bil na razstavo neki vrtnar iz Cahorsa in sicer kar celo stotino. Ko pa je razstava zaprla vrata in so jo začeli podirati, so pri izpraznjenju basena opazili v veliko začudenje, da niti ene žabe ni več v njem. Kam so pač izginile? Ali jih je kak ljubitelj žabljih krakov po noči polovil ali pa so skupno odkorakale in poskakale v Seino, predvidevali konec razstave? To ostane nerazrešljiva uganka.

K rusko-kitajskemu konfliktu

Slika kaže dva sovjetska diplomata, ki sta po nalogu iz Moskve prisilila kitajskega generala Čangtšolina, da je moral odnehati od svojih zahtev po okrnjenju ruskih pravic do takozvane vzhodne kitajske železnice. Spor, ki bi mogel zanetiti večje komplikacije, se je k sreči mirnim potom poravnal. Na sliki: zgoraj Karahan, sovjetski poslanik v Pekingu, spodaj Kopp, sovjetski poslanik v Tokiju.

Kristijana Jungblulk

Kakor znano, se vsako leto predpostavni vrše v posameznih okrajih Francije, predvsem pa v večjih mestih, natečaji za najlepše devojke. Le - te si potem izmed sebe izvolijo »Kraljico kraljice«.

sobo. Ta človek je bil laskavega vedenja in pol skritega pogleda. Kakor vsi policijski agentje, ki jih globoko čislam in tega posebej, in je previdno vprašal:

»Vaše ime?«

»Moje ime?« sem dejal. Kadar človeka vprašajo prvo po imenu, pri vstopu, mi vselej neprijetno zadisi po ječi. Vedel sem se, kakor da sem v hipu v resnici pozabil na lastno ime in sem zajecjal še enkrat: »Moje ime?«

»Ali ste vi Štrancar?«

Tajti ni bilo mogoče. Na vratih je stala moja vizitka. Če bi ta človek ne bil previsok, bi jo bil videl. Na moji mizi je ležalo pet izvodov brošure, na njih je bilo celo natisnjeno moje ime. Kdo naj ima v svoji sobi pet izvodov ene in iste brošure, če ne pisatelj sam?

To me je uničilo... Preden je dolgi agent počakal na moj odgovor, je potegnil iz žepa mojo knjižico, oguljeno na robih in nerodno zrezano, in mi jo ponudil pod nos.

»Vi ste napisali to?«

Besedica »to« je bila izgovorjena tako omalovažujoče, da me je užalila. Ko sem na pogledal v ostre oči, ki so me merile izpod obrvi in tehtale moje vedenje, sem bil potrt docela.

»Da.« sem dahnul. Vsakomur bi bil odgovoril s ponosom na tako vorašanje,

Pričujoča slika predstavlja kraljico X. pariškega okrožja (zgoraj) in njeni dve častni dami: gđc. Mireille Dagmard (spodaj levo) in Renée Dubreuil.

Miss Hellen Wills

18letna ameriška študentka, ki je pred nekaj tedni prispela na francosko riviéro, da se pomeri s Suzano Lenglen, kraljico tenisa. Helen Wills je najboljša ameriška teniška igralka, vendar bo težko kos »božanstveni Suzani«. Boj med obema prvakinjama se bo vršil početkom februarja v Cannesu.

Tajna gorskega orjaka

Smrt na vrhu Mount Everesta.

Vsi se še spominjamo angleške ekspedicije na Mount Everest, pri kateri sta dva člana žrtvovala svoje življenje. Nedavno šele smo v kinu »Ljubljanski dvor« gledali film, ki nam je mikavno in grozno pred očmi prikazal, da prvi postavi človek svojo nogo na vrh najvišje gore sveta. Zadrževali smo sapo, ko smo sledili silnemu naporu drznih hribolazcev, ki so hoteli priplezati na vrh gorskega orjaka, a se niso več vrnili. Nič se ni več drznil v one silne višave in možno je, da sta pogrešanca dosegla svoj cilj. Vrnili se pa nista in nista mogla svetu sporočiti uspeha drznege podjetja. In tako se uveljavlja mnenje, da je Mount Everest še nepremagan.

Svetlo spričevalo človeškega napora, ki nam ga je film plastično predložil, nam sedaj izpopolnjuje beseda. Knjiga

Pariz-Teheran-Pariz v letalu

Početkom novembra prošlega leta sta se dvignila francoska letalca Challe in Rabatel na polet Pariz - Teheran - Pariz. Prevozila sta nad 11 tisoč kilometrov dolgo pot v dveh mesecih in pol ter sta se prejšnji teden srečno povr-

nila v Pariz. Naša slika prikazuje junake tega poleta; od leve proti desni: poročnika Rabatela in njegovega pilota Leroya, poročnika Challa in pilota Joussa, ter karto pokrajini in večjih mest, ki so jih preleteli drzni letalci.

MORSKI VRAG

Danes!

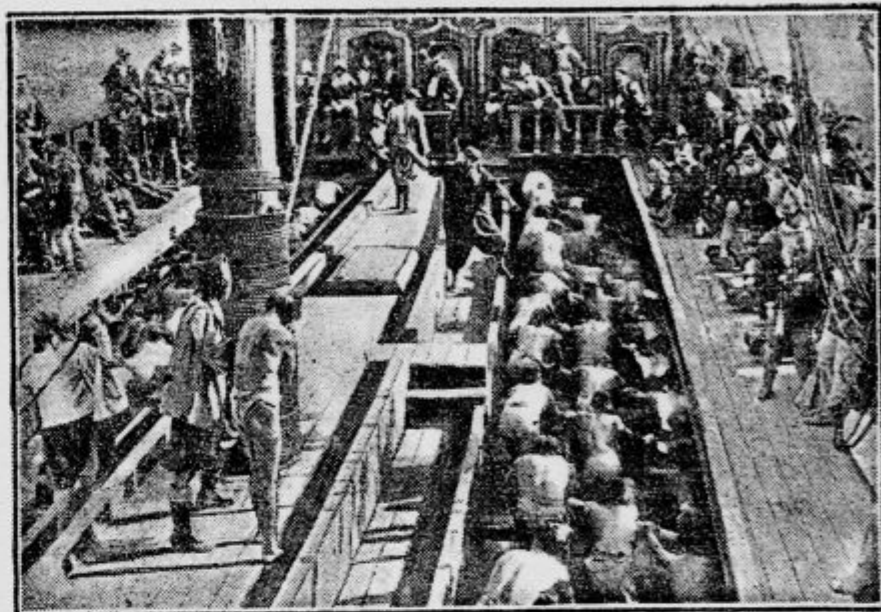
Danes!

Danes!

Najgrandioznejši pomorski film, kar nam jih je dosedaj dala filmska tehnika!

Velefilm velike ljubavi, neobičajnih zapletljivosti, človeškega maščevanja, kraljevskega stajaja in bogastva ter morskih krasot in grandioznosti — Staroangleški kostumi in običaji, življenje v Alžiru in med Mauri — Šest velikih brodov, nad 3000 sužnjev na galerijah, vojakov in ostalih sodelujočih — Veliki sejem sužnjev v Alžiru, borba na morju za življenje in smrt itd. itd.

V glavnih vlogah: Najlepša žena sveta prekrasna Enid Bennett in slavni Milton Sills ter ostala, samo izbrana elita filmskih igralcev.

Vsled ogromne dolžine filma se vrše predstave točno ob: 3., 5., 7., 9. Pri vseh predstavah svira pompozni prvovrstni umetniški orkester sledeče skladbe: C. M. Weber — Uvertura »Sylvana«. Čakovsky — Fantazija »Eugenij Onegija«. Massenet — Fantazija »Herodias«. Leopold — »Arabska sultana«. R. Wagner — Fantazija »Letec Holandec«. Rubinstein — Fantazija iz opere »Demon«. Del bes — Intermezzo Nila. Predprodaja vsak dan od 10—12. Dnevi predvajanja so strogo odmerjeni a interesu ogromen, zato si preskubite vstopnice v predprodaji.

ELITNI KINO MATICA, vodilni kino v Ljubljani, telefon 124.

o ekspediciji na Mount Everest je te dni prišla na svetlo. Kmalu bo prevedena na vse jezike sveta. Tajna gorskega orjaka učinkuje najgroznejše v trenutku, ko tovariši pričakujejo, da se zdaj zdaj vrne junaka ekspedicije Mallo-ry in Irvine in ko se v prepaščajočih se udeležencih ekspedicije poraja prepričanje, da sta našla smrt v nedosegljivi višavi. Mr. Odell ju je zadnjikrat videl v višavi približno 26.000 čevljev, to je nekako v trenutku, ko smo ju v filmu videli kakor bučko drobne knoflice. Filmovali so ju, dokler ju ni izgubil objekt. Mr. Odell opisuje zadnji trenutek tako-le:

»Visoko nad vznožjem ledene piramide, odkoder je bilo storiti zadnje korake do vrha, sem videl še majhno točko, ki se je bližala najvišji skali, sledila je še ena drobna točka. Potem se je prvi popenjal na precej strmi vrh. Pozorno sem motril dramatični dogodek.

Potem se je torišče še enkrat zavilo v oblake. Ne morem določno povedati, da-li se je druga točka pridružila prvi... Videl pa sem, da sta se naglo gibala, kot da bi hotela dohiteti zamujeni čas... Gibala sta se nekoliko časa na težavnih tleh. Od onega trenutka ju nisem več videl. Ostali člani ekspedicije so si postavili šotor na vznožju ledenika. Niso ju pričakovali pred naslednjim jutrom, kajti vzela sta na hrbtu s seboj zločljiv šotor in hrane za dva dni. A na šotorišču so čakajoči tovariši prebedeli vso noč. Morila jih je težka slutnja.

Drugo jutro smo z daljnogledi iskali majhen šotor visoko nad nami. Dogovorjeno je bilo, da se bosta na tej strani skušala popeti na vrh, da ju ne izgubimo izpred oči. In res smo opazili sivo točko na visokem snežišču. To je bil njun šotor. A četudi smo dolgo opazovali ono pomembno točko, nič se ni premaknilo. Opazili nismo niti najmanjše kretnje — nista se torej še podala navzdol. Minulo je poldne in naše vznemirjenje je naraščalo. Gori nad nami ni bilo opaziti sledu življenja.

Tedaj se je Odell odločil, da gre iskat pogrešanca. Plezal je kvišku, kolikor so mu dopuščale moči in razmere. Preko ledenega pobočja in strmih čeri ni bilo odziva na klicanje, ki ga je redki zrak moral donositi gori do šotora. Pomozna ekspedicija se je izjalovila vsled nagle premembe vremena. Da ne pogine cela ekspedicija, smo — žal — morali prepustiti tovariša usodi. Najbrž v onem trenutku nista bila več pri življenju, kajti sicer bi bila morala slišati klicanje in bi ju bili tudi videli zunaj šotora.

Po preudarku ostalih tovarišev sta ponosrečena hribolazca na točki, kjer smo ju zadnjikrat videli, bila oddaljena le še 800 čevljev od vrha Mounta Everesta in bi jima bilo treba — ker znaša kot tega gorskega grebena k večjemu 45 stopinj — prehoditi do vrha samo še 1600 čevljev razdalje. Skoraj gotovo sta dosegla vrh ob treh popoldnevih. Največja nevarnost v oni ledeni višavi in v oni neusmiljeni samoti je spanec. Najbrž ju je na vrhu presenetila tema in ju je premagala neuporabljiva sovražnik. V oni silni višavi in ob groznem mrazu

France Bevk:

Črni madež

— Vi ne morete vedeti, kako da je moj obraz obilila rdečica do črnih las, kakor da so se moje oči zasolile. Kako me je sram! Napisal sem namreč knjigo, čisto majčkeno knjižico, niti tako velike ne, da bi mi prinesla po svoji obsežnosti delec slave. Ne, bila je čisto majhna, drobčkana, taka, s kakršno se ponašajo prvenci in se čudijo, kako je mogoče nekaterim ljudem napisati trideset debelih zvezkov zbranih spisov.

Te besede je govoril moj prijatelj, ki mu je v resnici ime Štrancar in ne živi pri nas. To omenjam je radi tega, da tudi mene ne oblije rdečica sramu.

— Toda ne mislite, — je nadaljeval Štrancar, da me je sram radi drobnih knjižic, ki se mi je v resnici zdela zelo debela. Radi črne madeža me je sram. Ta črni madež pa je v zvezi z mojo drobnost knjižico.

To pa je bilo takole. Ko sem knjižico četrtič listal in stikal za tiskovnimi napakami, ki so mi ob vsaki posebej naglase val črne jeze v obraz, je nekdo potrkal na vrata.

Vstopil je človek, ki je bil ves črn, v obleko in v brke, dolg pa tako, da se je moral globoko prikloniti, če je hotel v

tu pa me je premagala plahost. Ta hip mi je bilo celo žal, da sem kdaj prišel za pero in za to knjižico še posebej.

Človek, ki je iskal z očmi po sobi, je vtaknil brošuro v žep in dejal: »Pojdite z menoj!«

Tisti hip mi je šinilo v glavo, da bi bilo morda dobro marsikaj poskriti ali požgati. Vest je bila čista, ali prisotnost tega človeka jo je neznano obtežila.

»Ali ne bi lahko popoldne?...«

»Tako!«

Šel sem z njim. Obraz in beseda sta bila taka, da se ni bilo mogoče upirati. V pisanem razmišljanju, ki navadno spremlja tako potovanje, sem vprašal:

»Ali morda veste zakaj?«

Ta ni vedel nič. Ampak zdelo se mu je. Vsem policijskim agentom se navadno zdi kaj nasprotnega od tega, kar vedo. Pa je zislil:

»Pa kaj ste mislili, ko ste dali knjižico rdeče platnice?«

Nato še pomislil nisem. »Pa vsebina!« sem ugovarjal in bil deloma potolažen. O vsebini pa mi ni vedel nič povedati.

Policijski uradnik je pravkar telefonično zmerjal neznanca, ki ga nisem slišal in ne vem, kdo je bil. Ko je nehal, je sedel in se ozrl vame. Nato je pogledal moža, ki me je pripeljal.

»Kdo je to?«

»Štrancar. Pisatelj brošure.«

Mož je odšel. Jaz sem ostal sam. Uradnik je poiskal med akti posebno polo papirja, ki papirju je bila skrbno pripeta brošura.

Vzel jo je v roko, jo prelistaval površno in se nasmešnil pomenljivo v kotu ust.

»Vi ste spisali to knjižico?«

»Da.«

»O čem ste pisali?«

»O — o bojih narodov pod angleškim imperijem za svojo samostojnost.«

Uradnikov obraz je spreletel drugi pomembni nasmeh in izginil.

»Ali veste, da ste na prikrit način napisali spis proti naši državi?«

V jazbeče oči je planil blesk in se je uprl v mene. To je bilo novo. Vsaka nepričakovana novost človeka potre, tudi mene je potrla.

»Saj nismo v Angliji.« sem se drznil ugovarjati.

Nemilostni pogled me je zadel z vso silo.

»Vi sam sebi ne verujete, kar govorite. Čemu bi tedaj to spisal in razširal?«

Iz onemoglosti teh argumentov sem se izkopal z besedo: »Vi tedaj trdite, da so pri nas iste razmere kot v angleškem imperiju?«

»Ne.« je izgubil uradnik potrpežljivost. »Vi to trdite. In mi vam bomo za vedno vzeli veselje za take abotne trditve! Mi smo svobodna država, pri nas se vsem godi dobro.«

Bil sem ubit. Zadnja beseda je umrla v mojem grlu, stal sem pred njim kakor bebec, še jecljati mi ni bilo mogoče.

Poklicali so pisarja. Sestavili so zapisnik, dolg tri strani, z vsemi podatki in s popisom mojega telesa. Ze sem se sanjal v ječi. Niti mislil nisem, da me brez sodbe in obsodbe ne morejo zapreti.

»Boste še pisali podobne stvari?«

Da bi rešil zadnje, kar se da rešiti, sem dejal: »Ne!«

»Podpišite izjavo!«

Podpisal sem jo, še prebral je nisem. Saj je vseeno, sem pričel misliti cinično.

»Pomočite palec v črnilo!«

Gledal sem in nisem razumel. Šele na drugo besedo je zmisel besede prodrl v mozgan. Ubogal sem.

»Pritisnite tu poleg!«

Pritisnil sem palec na čist, bel papir poleg svojega podpisa. Vijugaste črte moje kože na palcu so plesale pred moimi očmi. Kakor zločinec, morilec, in požigalec.

S tem dejanjem je bilo vse končano.

je bil spanec gotova smrt. Dogovorjeno je bilo, da bosta pogrešnica, čim bi dospela na vrh in se podala zopet navzdol, dajala svetlobne signale. Takih signalov nismo opazili. To pa še ni dokaz, da se nista povzpela na vrh. Morebiti se jima je poškovala ali izgubila svetilka ali pa tudi reflektor...

To nam javlja Odellovo poročilo. Že danes pa je gotovo, da bodo nekoč prišli na sled ostankom drznih hribolazcev, kakor so našli tudi svojedobno ostanke članov Scottove ekspedicije, ki so poginili na pohodu na južni tečaj. Ako sta Mallory in Irvine našla smrt, ko sta že dosegla svoj cilj, bo morebiti kaka poznejša ekspedicija na vrhu Mounta Everesta našla dokaz njunega junaštva.

Da bodo nasledniki nekoč premagali vse težave in se povzpeli na vrh gigantične gore, je brezdvomno. Morebiti bo že prihodnja ekspedicija donesla ta dokaz. Tudi na južnem tečaju so šele mnogo pozneje našli pri mrtvem Scottu pismo, ki je svetu prineslo razodetje.

—E.

Davna tragedija male kraljice

Ubogi mali Tutankamen! Vsega so že preobrnili ter z njegovega osušenega trupla sneli številna zlata in z biserjem okrašena kraljevska znamenja, s katerimi ga je njegova mladostna vdova okrasila pred pokopom. Kdo bi vedel, kako globoka in trpka je takrat bila njena žalost!

Bilo je morda še pred pokopom, še preden je mala kraljica položila poslednjo girlando na obrvi mrtvega soproga, ko je poslala hetitskemu kralju naslednje sporočilo: »Pošli mi enega izmed svojih sinov, da me poroči, in postavlja ga bom za egiptovskega kralja!« ... To je znana zgodba, dognana z glinastih tablic, najdenih med razvalinami hetitskega glavnega mesta. Tu se je tudi razvidelo, da se je hetitski kralj obotavljal in poizvedoval podrobnosti, nakar mu je obupana mlada vdova poslala ponovno sporočilo, naj se hitro odloči, da ne bo prepozno. In res je bilo prepozno: veliki duhovnik Ay se je polastil prestola in nihče ne ve povedati, kaj se je nato zgodilo z malo kraljico.

Imenovala se je Ankezenamon. Oni, ki so videli Tutankamnevo zaklade, vedo, da so stari egiptovski slikarji, ki so upodabljali malo kraljico, kako neguje svojega soproga, kako ga mazili in ljubi, ustvarili o njej eksotično kraljevsko legendo. Bodoče generacije bodo morda podrobneje raziskovale usodo Ankezenamone in ji morda dale krajše ime, — že Ank bi zadostovalo. In kraljica Ank, čije ime še pred tremi leti ni bilo znano, bo v bodoče uvrščena med legendarijce, z romantičnim nimbo obdane ženske, kakor Kleopatra ali Semiramis.

Se preden bo Tutankamnov grob docela izpraznjen — v dveh do treh letih — bo osebnost male kraljice Ank gotovo precej dobro dognana. Doslej, razen nekaterih svetlih dokumentov, niso bili najdeni nikakrji večji manuskripti. Toda če je bil Tutankamen ob svoji smrti star jedva 16 let, je bila njegova žena gotovo še za kako leto mlajša. In v tem je ravno njena pretresljiva tragedija, da se je navzile svoji dekliški mladosti in v globokem žalovanju za svojim ljubljencem zavedala tudi preteče opasnosti ter se odločila k usodnemu koraku, da je za rešitev krone in dinastije prosila pomoči vladarja velike azijske države, s katero so Faraoni živeli v starem sovražstvu. Menda ni dvoma, da jo je ta obupni in neuspehi poskus stal življenje.

Novi faraon, nasilni Ay, si je krono zagotovil s tem, da je brezvestno pospeševal Tutankamnov pokop. Balzmiranje faraonov je zahtevalo takrat 70 dni opravka. A mali Tutankamen je bil po Ayevi zapovedi na naglo roko zapечат in — na veliko začudenje raziskovalcev — grobo oblit z navadno smolo, ki naj bi truplo očuvala pred trohnenjem.

Stvar je jasna: Ay se je hotel čimprej proglasiti za novega faraona, kar pa se ni moglo zgoditi, dokler mali Tutankamen ni bil pokopan. Zato je Ay pospeševal pokop na skrajno nečasten

način. Kako se je tragedija razvijala nadalje pa, kakor rečeno, še ni pojasnjeno. O Ayu ni zaenkrat znano nič nič drugega, kakor da je bil pokopan blizu Tutankamna in so našli le še polovico njegovega sarkofaga.

Ayu je sledil Horemheb, vsemožni vojskovodja, ki se je sam proglasil za kralja ter iz dokumentov črtal vladarsko dobo Tutankamna in Aya, ter datiral svoje vladanje od onega leta, ko je Tutankamen zasedel prestol. Poleg tega je Horemheb, ki je dejansko vladal od 1350 do 1312 pred Kristom, pred svojo smrtjo dal podreti vse spomenike Tutankamna in zbrisati vsa njegova znamenja in napise. In to dejstvo pojasnjuje, zakaj je bil Tutankamen, sin solca, v nadaljnjih periodah anarhije popolnoma pozabljen. Dolga tisočletja so krila njegov zaklad z veličastnimi spomeniki davne kulture, a poleg njih tragedij male Ankezenamone, ki je z dekliško nežnostjo ljubila svojega soproga, obenem pa se zavedala vladarskih dolžnosti in končala pod nasiljem.

Naša južna sosed

Slabo jo poznamo. Pa je prav zanimiva. Ime ji je Albanija.

To je dandanes republika brez železnice in brez papirnatega denarja. Vlada jo Ahmed Zogu, 33letni diktator, samovoljen in odločen mož, ki se ne zanese na nikogar — razen na svoje ga preizkušene vojskega čilardija.

Tale Leon de Ghilardi, sedanjí inspektor albanske armade in desna roka Ahmeda Zoge, je interesantna prikazen. Po poreklu je, kakor sam pravi, Hrvat italijanskega rodu. Prvotno je bil avstrijski oficir, leta 1912. pa je stopil v albansko službo in je od tedaj vezal svojo karijero z vsemi dogodki, ki jih je preživela Albanija. Ghilardi je avanturistična natura. Hvali se, da je v raznih bitkah 18krat točkel Italijane in 9krat Srbe, obenem pa dal doslej obglaviti, obesiti in prepešiti kakih 2000 nasprotnikov. Pri vsem tem je junak Ghilardi bač zabaven kramljak, salonski lev in po potrebi sanjavi trubadur. Albanija je zanj kakor nalašč edina na svetu...

Albanska armada, ki jo organizira Ghilardi, šteje jedva nekaj nad 3000 mož in je vsa etabliрана v Tirani. Na deželi, kjer vsak državljan nosi svojo puško, pa vzdržuje red med 700.000 prebivalci. Kolikor jih zdaj premore albanska republika, le še kakih 5000 orožnikov, ki so jih organizirali angleški oficirji.

Tirana je kot glavno mesto posebnosti svoje vrste. Zamazana, netlakovana, s 6 do 7 tisoč prebivalci, se zdi kakor večja vas. Vse je nekako improvizirano in nestabilno. In vendar se tu odigravajo prav spretno politične in gospodarske intrige, razvijajo se čisto zabavno družabno življenje, vršijo se dnevni fajfokloki z elegantnimi toaletami in diplomatskimi čenčami, soareje v poslaništvih in večerne zabave pri albanskih begih. Vse polno pa je tudi močnih lokalov z grškimi trebušnjaki plesalkami in divjo cigansko muziko.

Dežela ni siromašna, v nedrhi njenih gora se skrivajo mnogi zakladi. Italijani in Angleži pridno stikajo za petrolejem, nadejajo pa se razgrniti tudi ležišča raznih dragih rud. Domače ljudstvo zaenkrat mirno gleda prizadevanje tujcev, toda dolgo ne bo šlo tako. Albanci so narod povsem naravnih instinktov. Ti primitivni ljudje so bili prvi, ki so se zoperstavili inflacijskim sleparijam. Ko je tekem svetovne vojne začel izginjati kovani denar in ga je v kopihah pričel nadomeščati papir, so Albanci takoj začeli odklanjati »papirne cunje« in priznali samo zlato in srebro za polnovredni novic. Antanta kakor tudi centralne sile so torej morale v Albanijo dostavljati izključno kovani denar. Ljudje in napoleondori, pa tudi stari nemški in avstrijski novci, krožijo danes v Albaniji, kakor nikjer drugod v Evropi. Vsi novci te ali one države, stari ali novi, so enakovredni, samo da so si podobni po kovini in obliki. Papirnatega denarja pa v Albaniji nihče ne mara. Italijani se sicer nadejajo, da bodo potom nove albanske državne banke, ki so jo ustanovili s svojim kapitalom, prisilili albansko prebivalstvo k sprejemanju novih papirnatih bankovcev, nakar bi se kovani denar

odtekal iz Albanije naravnost v Rim. Toda dobri poznavalci albanske duševnosti ne dvomijo, da se bodo Italijani s svojimi spekulacijami tokrat temeljito vrezali.

Le radi nečesa drugega je Albanija dandanes unikum med evropskimi državami. Nobena lokomotiva ne reže albanskega ozemlja. Celo obe ozkotirni železnici, v vojnem času napeljeni iz Tirane v Drač in Skadar, sta že zarijavoli. Albanija nima železnice, pozna pa avtomobile in letala! Nekatere glavne ceste so lepe in na njih je razvit obilen avtomobilski promet. V rabi so pretežno Fordovi vozovi. A letalski promet oskrbuje nemški Aero-Lloyd, ki vzdržuje stalno zvezo med Tirano in Skadrom ter med Valono in Korčo. V prošlem letu je bilo preletenih nad 30 tisoč kilometrov brez kake nezmogode. Albanci so sprejemljivi za vsako novost, ki jo prinesejo tujci. Do kolikšne mere bodo dopuščali uvažanje civilizacije in kdaj se bodo osamosvojili izpod tujčevskih vsiljivosti, to pa je seveda vprašanje bodočnosti. Kačaska kri naša čudne sosedo Albanije nam ni več opasna, utegne pa postati opasna komu drugemu.

Nemec o kardinalu Mercieru

Med mrklimi, s staro mrzljivo skovanimi poročili nemškega tiska povodom smrti kardinala Merciera se zdi kakor z eno samo potezo peresa napisan članek dr. Heinemannja v »Berliner Tageblattu«, iz katerega posnemamo naslednje značilne odstavke:

Kardinal Mercier je mrtev. Nihče ni Nemčije trpeleje sovražil kakor on, ki bo za svojo domovino morda prej ali slej postal svetnik. Nihče se ni zoper Nemčijo boril z ostrejšim orožjem, kakor nekdanji profesor filozofije, ki je nosil škofski knezov svete stolice in ki je v deželi, razoran radi vojne in posejani od sovražnika, postal kraljevi poročnik, ki je neustrašeno sredi sovražnikov užgal svetovno sovražstvo do Nemcev.

Mi Nemci mu ga nismo mogli vračati. Vsek izmed nas je čutil, da je kardinal s svojega stališča ravnal, kakor je kot moral ravnati. On je Nemčiji strahovito škodoval. In nihče ga ni mogel ovirati. V zasedeni deželi je izdal parolo: »N' obdussez pas aux Allemands!« — Ne ubogajte Nemcev! Bodite pametni in ne izpostavlajte se po nepotrebnem opasnosti, toda čuvajte svojo čast in bodite ponosni nanjo; ničesar vam ni ostalo razen nje, in ona je edino, česar vas nihče ne more oropati!...

Cela štiri leta je ta ponosni mož držal svoje ljudstvo v sovražstvu. Mi smo morali to dopuščati, ker ga je ščitil škrlat. Mi smo morali pristati na to, da se je podal na pot v Rim in je tam, kjer ga ni nihče oviralo, kjer so ga proslavljali kot mučenika, s plamtečimi besedami pozival ves svet k skupni mrznji do Nemčije. Mi nismo mogli preprečiti, da ga je leta 1916 naslikal Albert Besnard in da so se posnetki te slike razširili po vsem svetu. In ta slika je sovraštvo podžigala ostreje kakor bi to kdajkoli mogla pisana beseda. Predstavlja kardinala, sklonjenega od starosti in skrbi, ob strani umirajočega Krista.

Kardinal Mercier je mrzil Nemčijo, toda ni mrzil posameznikov. Dne 16. marca 1916 je staj mladi pruski poročnik pred slajnim Rubensom v malineški katedrali. Dva duhovnika sta šla skozi cerkev in mali poročnik je čul, kako je starejši vprašal latinsko: »Koliko let neki ima ta-le dečko?« Tu se mali poročnik obrne in odvrne: »Diem natalem vicesimam hodie Malinuse habeo!« (»Danes dopolnjujem tu v Malinuse dvajseto leto!«) Stari kardinal — bil je Mercier — se nasmehne, čestita malemu poročniku k rojstnemu dnevu, želeč mu srečo in dolgo življenje, in povabi tujega, sovražnega mladeniča k sebi na kosilo. In mali poročnik mu je moral pripovedovati o svojih domačih in o svojih študijah, in kardinal se niti ni zmenil za njegovo zamazano uniformo iz strelskega jarka, niti ne za njegove neosnažene nohte.

In ko je mali poročnik na vprašanje: »Kako prenašate težko življenje v strelškem jarku?« — odgovoril z besedami Visoke pesmi: »Ego dormio et cor mihi vigilat!« (Jaz spim, toda moje srce je čuječe), se je stari kardinal glasno razjokal.

Je bilo, da je pozneje prav na tem mestu, po končani politični avanturi Habsburžana Maksa, neki Režijan v svojem »bioskopu« kazal iz lesa rezljane figure obeh generalov Meyra in Miramona, nadalje mehihanskega cesarja in prizor, kako so jih Mehikanci ustrelili. Za nameček pa še trpljenje Kristusovo z razlago: »Človek bošji pogled, položena v grob, is kamenom sapečaten in obdan, amen!«

Ko se je korzo končno uvrstil, so zapale fanfare, turška muzika je zaigrala in vsa pisana povorka je krenila proti nunski cerkvi in zavila ob Kazini naokrog po Kongresnem trgu. Na kazinski in gledališki terasi je bila zbrana ljubljanska »haute volée«. Gospodje v cilindrih, dame v reprezentančnih toaletah, v vselem razpoloženju pričakujoč pisano povorko.

Jahači in prva vozila zavijejo ob Kazini in pričel se je napad s konfetjem na kočije, v katerih je sedelo mlado prelesto cvetje stare Ljubljane; sama lepa dekleta, v najlepšem vozilu v beli, s kameljami ovenčani školkiji pa sta se nahajali ljubljanski prvi krasotici, znani hčerki veletrgovca in posestnika Sevniga, ki sta tisti čas urotevali ves moški svet.

Jedva kazinoti uzledajo školjke, dvig-

Pozneje, ko je tuji mladi gost moral zopet v strelski jarek, ga je stari mož za slovo poljubil in ga — protestanta — blagoslovil za pot, rekoč: »Ne blagoslovilja vas kardinal, ne; starček, ki ni nikoli storil drugega kakor svojo dolžnost, blagoslovilja mladeniča, ki se odziva svoji dolžnosti. Pojdite z Bogom, ki naj vas milostno ohrani!...« In ko je mali poročnik hotel stopiti v vlak, mu je neki abbé izročil velik zavoj, darilo za rojstni dan: čokolado in sadje, na vrhu pa je ležala knjižica Horacovih pesmi z nekaterimi podčrtanimi verzji.

Starček 75ih let je zdaj umrl. Bil je trpek toda pošten sovražnik Nemčije. Velik učenjak, nosilen cerkveni knez, strasten politik lega z njim v grob. Za njim žaluje država, čegar kralju je ohranil prestol. Za njim žaluje kraljica, nekoč nemška kraljevska hčerka, ki edina svojega rodu še sedi na prestolu. V Nemčiji pa se ga morda tužno spominja samo eden: tridesetletni mož, ki ga je trpko življenje zgodaj postaralo; ki je nekoč bil mladi poročnik in ga je sredi krvi in sovražstva star, trd mož obdaroval za slovo dan.

Obsojenčeva poslednja pot

(Iz knjige K. Hana: »Lebenslänglein«.)

V maju leta 1922 je vzbudil mojo pozornost uklenjen potnik, ki sta ga dva paznika pripeljala čez jetiško dvorišče in zaprla v železno kletko. En paznik je nato oslaj pred železno mrežo in ni izpustil jetiška niti za hip iz oči. To se mi je zdelo vrlo nenavadno. Res, da včasih kakemu posebno nevarnemu jetišku niti na izprehodu niso odvzeli vezi, toda da bi ga povrh še zaprla v kletko, še nisem videl. Jetiški je bil visok, vitek mladenič kakih dvajsetih let. Umerjenih korakov je hodil v svoji kletki semintja ter pozorno motril vse, kar se je okrog njega godilo. Bil je torej novinec.

Jetiški je bil na smrt obsojen dvakratni morilec. Obtožen je bil, da je napadel v sosednjem univerzitetnem mestu dva akademika ter ju oropal. Vzlic temu, da so pri njem našli orožje, s katerim je bil dvojni zločin izvršen, je obdolženec vsako krivdo na zločinu trdovratno zanikal. Ker je komunist, se je vlada bala, da bi ga skušali njegovi somišljeniki osvoboditi, zato ga je dala prepeljati iz sodnih zaporov v kaznilnico.

Pretekla sva meseca maj in junij in tedaj je zašušljalo: prizivno sodišče je revizijo zavrnilo. Čeprav smo to skoraj z gotovostjo pričakovali, nismo bili nič manj nestrpni na uspeh priziva, in mnogo smo razpravljali o vprašanju, da-li bo smrtna kazen izvršena ali ne. Onazil sem takrat, da so bili domala vsi jetiški in pazniki trdno uverjeni, da obsojenec ne bo usmrčen, ker je bil obsojen 7-letni na podlagi indicijev. Ljudstvo čuti, da ni pravično, izvršiti smrtno kazen na človeku, ki bi utegnil biti nedolžen; čeprav govori vse proti njemu, je vendar mogoče, da je sodnik v zmoti. Bolje, da tu ali tam krivec odnese življenje, kakor da nedolžne pade pod krivkovo sekiro. Justični umor je nekaj grozotnega.

Bilo je že proti koncu meseca, ko sem srečal na hodniku čuden spreved. Spreved je korakal z uradno-resnim obrazom nadzornik, za njim obsojenec v okovih, konec pa sta tvorila dva paznika. Kakor blisk se mi je zasvetilo v možganih. Mirno in hladnokrvno je korakal nesrečnež mimo mene. Nemo me je pogledal kakor v poslednji pozdrav. In ta pogled me je tako pretresel, da sem ves iz sebe stekel v svojo celico in se zaklenil. Minile so ure in ure, preden sem se vsaj nekoliko zopet pomiril.

Naslednji dan so začeli pripravljati morišče. Vsi jetiški so dobili ukaz, da morajo ostati v svojih celicah. Obsojenec je prebil poslednji dan svojega življenja v samotni celici pod stalnim nadzorstvom dveh paznikov. Ves dan so ga obiskovali uradniki in duhovnik, ki je ostal še pozno v noč pri njem. Razgovarjal pa se ni z njim o verskih stvarih, nego o doživljajih na fronti.

Tisto noč sem zaspal šele okrog polnoči. Zgodaj jutraj pa me so zbudili ostrí zvoki jetiškega zvonca. Planil sem na noge in prislulnil. Nič, vse tiho; le monotoni udarci ob jekleni zvon so motili turbno tišino. Neskončno počasi so minevale minute, tedaj pa, naenkrat, je zvonjenje prenehalo. Končano je bilo. Še vedno vse tiho. Tam zunaj neke se oglasi kos, zažvrgoleč pozdrav mlade-

mu jutru. Ne vem, kako to: zdelo se mi je, da ptiček ne poje tako kakor druge dneve. In potem drdranje koles na cesti. Stopil sem k oknu in zagledal krsto, ki so jo spremljali trije pazniki v vedrem pomenku, kakor da se vračajo iz gledališča. Tako čudno kratka je bila tista krsta. Za njimi so korakali v gruči ostali jetiški pazniki, in potem so se vrstili uradniki v cilindrih in par meškanov. Čez četrte ure je bilo dvorišče zonet mirno in tiho, sonce je sijalo in vrabci so gostoleli, kakor da se ni nič zgodilo.

Šele ob devetih so mi odklenili celico. Prva moja pot je bila k morišču. Nobenih sledov več o strašnem dogodku.

Pozneje so mi očividci pripovedovali o obsojenčevih poslednjih trenutkih. Zbudili so ga ob štirih zjutraj. Obkel se je in stopil v avto, ki ga je čakal pred vrati. »Upal sem,« je dejal spremlajočemu ga duhovniku, »da me bodo ta vrata vodila v prostost, pa me vodijo v smrt!« Počasi je vozil avto znotraj obzidja okoli jetišnice ter se ustavil malo pred moriščem. Obsojenec je skočil z voza, si poslednjič uravnal lase in stopil elastičnega koraka proti morišču. Sodnik mu je prečital smrtno obsodbo in zlomil nad njim palčico. Nesrečni je prosil, da sme spregovoriti še par besed. Bilo mu je dovoljeno. Dejal je, da se zahvaljuje uradnikom in vsemu jetiški osebju za humano ravnanje. Umrl da bo ne kot morilec ampak kot človek, ker je nedolžen kakor Kristus na križu. Hotel je še dalje govoriti, toda pa je stopil preden državni pravdnik, mu presekalo besedo in ukazal: »Krvnik, storite svojo dolžnost!« Krvniki so pristopili in v eni minuti je bila krvava drama končana.

Ko se je vojaštvo pokazalo na zidovinu, so ga ujetniki sprejeli z divjimi klici in kletvami: »Morilci! Psi! Bestije!« Justifikacija sama je povzročila ogromno razburjenje. Vsa jetišnica je bila sveto prepričana, da je bil obsojenec po nedolžnem usmrčen.

× **Eksplozija smodnika v Varšavi.** V varšavski metalurški tvornici »Granat«, ki izdeluje ročne granate, je nastal radi kratkega stika ogenj, ki je povzročil strašno eksplozijo. V neki dvorani se je vžgal smodnik 30 delavcev, zaposlenih v tem prostoru, se je naenkrat znašlo v ognjenem morju; da bi si pomagali, so reveži hoteli odpirati okna, hoteli poskakati na ceste. Toda ogenj se je s tem še bolj razširil. V tvornici je nastala strahovita panika, delavci so začeli vreti skozi vrata na prosto in so pri tem bili izpostavljeni posledicam neprestanih eksplozij. 40 delavcev je postalo žrtev katastrofe. Strašna nesreča je napolnila varšavsko prebivalstvo z globoko žalostjo.

× **Polet čez Atlantski ocean.** Španski letalec Franca je zapustil v torek 35. t. m. mesto Las Palmas ter je še isti večer dospel na otok Sv. Vincenca (Kapverdsko otočje) po izredno srečnem poletu, dolgem 2000 kilometrov.

× **Na petnajst letih odkrit slepar.** L. 1910. se je pojavil na Dunaju 45letni Moric Finsch, pristojen v Budimpešti. Osleparil je več tirkov za znatne zneske ter se izdal za nabiralca podpov za neko dobrodelno društvo. Nabrani denar je seveda pogljal za jed, pijačo in zabavo. Ko ga je začela zasledovati policija, pa je izginil. Kmalu nato se je pojavil vnovič in je začel sprejemati naročila za povečevanje slik. Prevzemal je obenem z naročili tudi predmetne, a odjemalci seveda niso nikoli dobili niti povečane fotografije, niti denarja, ki so mu ga zaupali. Policija ga je zopet začela slediti, ušel pa ji je pred nosom. Zdal se je zopet prikazal v Požunu. Poskušal je svojo srečo s posredovanjem za stanovanj. Naletel je na pametnejše in previdnejše, še ljudi kakor pred petnajstimi leti in se je vložil v past. Zdal se bodo obnavljali vsi njegovi stari in novejši greh.

× **Lanski tujski promet v Rusiji.** Sovjetski prometni urad v Moskvi objavlja statistiko lanskega tujkega prometa v Rusiji. Celotno je lani posetilo Rusijo 1664 inozemcev. Med njimi je bilo največ Nemcev (122) in Američanov (113). Nastopna razpredelba nam lahko pokaže, da se zanimajo za Rusijo dandanes večinoma le učenjaki. Teh je bilo preko leto v Rusiji 169. Učenjakom sledijo umetniki, glasbeniki in igralci (79), novinarji (67), obrtniki (53), delavci (40), dijaki (33), učitelji (17), inozemski častniki (8) in duhovniki (12). Trgovcev statistika ne navaja, nedvomno pa so tudi ti posetili Rusijo v znatnem številu.

Ta je v ostalem itak bila zaobljubljena nebeskemu ženinu in ni čakala Merizijevega povratka iz laške vojne. Prelepo je dr. Tavčar opisal to romantično ljubezen v noveli »Soror Pia«. — Stotnik Meriziji je bil v zakonu srečen. Tudi njegov sin je postal častnik ter je bil leta 1914 dodeljen suiti nadvojvode Ferdinanda v Sarajevu...

Pa da se vrnem k karnevalu! Na večer tistega pustnega toka se je vršila gledališka predstava že ob 6. Igrali so neko serijo pri kateri je v vlogi Amalconke nastopalo tudi brhko dekle iz naše hiše. Ko priadram ves truden in lačen do gledališča, me ugleda dekle ter me vpraša, mar ne bi hotel igrati v gledališču in da me bo že ona oprostila pri materi.

V tem trenutku pozabim na dom in na lakoto in srce mi je pričelo utripati. Kako tudi ne! Stopil bom na oder pravega gledališča, igral bom tam, kjer sem smel samo od daleč občudovati oni čarobni svet, o katerem sem vedno sanjal!... Pristal sem brez besede.

Gledališki sluga, slavnoznani Rus, me je peljal v garderobo, kjer so me preoblekli v modro svileno obleko, in učili, kako moram na odru ravnati z malim mečem, ki so mi ga notisnili v roke.

Poklonili so se mi. Dejali so mi, da lahko grem. Stal sem še dve minuti, ker so plesali v gorostasnosti krivde sami črni madeži pred mojimi očmi. Na uradnikovem čelu, na stenah, na hiši, na solnčnem trgu in na nebesnem svodu. Sram me je. Ne sebe, ne knjižice, ne črnege madeža ob mojem podpisu — onih drugih me je sram.....

Daniilo:

Karneval

Na pustni torek leta 1868, ko sem še zahajal v osnovno šolo, je bila Ljubljana vsa vzhučena in praznična. Vse je bilo na ulici, celo z dežele so prihajali radovedneži v mesto, da vidijo veliki pustni korzo, za katerega so se vršile priprave že ves teden.

Po ljubljanskih ulicah so že dopoldne ponujali svojo robo prodajalci »konfeti-ja«, vsi namišljeni s papirnatimi čepicami, v belih capah ter z različnimi »larm-fami« na obrazu, vpjooč: »Konfeti, konfeti!«

Sentpeterčani pa so pripeljali v mesto po starem običaju svojo »brno«, v cilindrih, našemljenih obrazov, v živo kričernih oblekah, in se zaganjali v voz, na katerem je sedela kosmata in pošastna »brua«.

Odpirala je svoje žrelo na dolgo in široko, zibala glavo zdaj na desno zdaj na levo, kakor bi hotela požreti vsakogar, ki se ji približa. Spremljali pa so »brno« še drugi vozovi ter cela rajda šentpeterske mladine. Kadar sem ugle dal to zver, me je vedno obšla misel, da bi prišel vsaj sv. Jurij na konju in porinil svojo dolgo sulico pošasti v gol-tanec.

Ob dveh popoldne so se že valile množice v Zvezdo in na Kongresni trg. Obenem so z vseh strani dobale prelesto okrašene kočije. V njih so sedele še bolj prelestne dame, maskirane ali kostimirane, pred seboj v vozu pa so imele visoke pisane vreče, napolnjene s konfetjem, v rokah pa male venvice, pripravljene za boj in odpor v nurni bitki. Nekatera vozila so bila okrašena celo z vlečkami iz žameta in vsa v cvetju, sluge in kočijaži na opremljeni z dragocenimi krzni ali pa z oblekami, pošiti-mi z zlato smro.

Zbirališče je torej bilo na Kongresnem trgu, nasproti takratnemu gledališču. Turška muzika pa je bila nameščena v starem lesenem paviljonu v Zvezdi, kjer so leta 1866 prostovoljci — »Meksikaj-narji« — podpisovali za 3 goldinarje zvestobo cesarju Maksu ter se pripravljali na pohod v Mehiko. Čudno naključ-

Kraljestvo mode

Na višku sezone

«Le robes flou» imenujejo Francozi lahke in družabne večerne toalete, ki so drugače internacionalno označene kot «francoske toalete». Ta deca francoske alper-fantazije je tudi letos, akoravno v znamenju splošne denarne krize, dosegla v obilni meri zaželjeni uspeh in svojo upravičeno veljavo. To posebno sedaj, ko je zimska sezija v kulminaciji.

Plesne toalete so vedno več ali manj posrečene umetniške pesnitve. Letos pa so še prav posebno umetne, deloma dobesedne cvetlične kompozicije, ki delajo spremstvu princa Karnevala vso čast. So mnogo bolj pa bi bil počaščen in upoštevan princ Karneval, če številske bi bilo njegovo dvorjanstvo, ako bi finančni ministri bili modnim potrebam nekoliko bolj naklonjeni.

Koliko več ekskvizitnega blestečega materiala bi prišlo na pozorišče, koliko več samodopadenja, občudovanja in zadoščenja za vse, ki so željni lepote. Tako pa je razmeroma le mala množina pripravljenih krasotnih sredstev, svil, velourjev, mouselinov, georgetov, lamjev, januardov, vseh mogočih čipk, paillett, biserja, vezenin itd. deležna sreče, da oklepa vitka ženska telesa.

Pa nič zato. Veliko je število lepih in življenja željnih ljudi, ki jim skopa usoda ne dovoljuje uveljaviti se tako, kakor jih usposablja njihova odlična svojstva. Ampak ko plesna in predpustna sezona raste k višku, se marsikdo otrese ozirov in skuša preko ovir priboriti vsaj delno zadoščenje svojim težnjam. Iznajdljivost in skromnost omogoča tudi pri nas pretežno večini zabave željni, da se prav dostojno udeležujejo proslavljanja princa Karnevala. Zato naše plesne dvorane sicer ne blestijo v razkošju, pač pa razodevajo sliko domačnosti in nepretirane, socialnim razmeram prikladne elegancije.

Naša mesta dobro zasledujejo predpustno kretanje in velikih modnih centrih in vedo, da je marsikdo drugod poleg zares prave odlične elegancije tudi obilo pretirane našoperjenosti in kapičozne razposajenosti. Vedo tudi, da moderni in denarni krogi ravno zdaj sredi zimske sezone zapuščajo mestne domove ter pohitevajo na zurne obale pomladanske rivijere ali pa v otmene zasnežene alpske hotele. Naša mesta vse to vedo, toda ona se zabavajo po svoje, kakor sama znajo in morejo.

Marije Šarčeve.

Pariške in naše čajanke

Pariško življenje se vrši pozimi z malimi izjemami v zaprtih prostorih. Elegančna Parižanka pozimi sploh ne pride do tega, da bi hodila peš ali vsaj stala na nogah. Če ne sedi doma, v gledališču ali na družabnem večeru, sedi pač v avtu. Pariška zima sploh ni pripravna za zimski sport ali izlete, in zato jo preživijo Parižani večinoma v mestu. Vse družabno življenje je v znamenju razstav, koncertov, premier, dinejev in intimnih pasetov. Dan je zelo kratek. In ker zahteva vsaka taka prireditev različne obleke, imajo Parižanke pozimi mnogo posla.

Na čiankah, navadnih in plesnih, kakor tudi na predavanjih, je čedalje več oblik iz krepdešina in šifona. Tudi črne toalete so zopet moderne. Povratek črnih oblik je za letošnjo zimsko modo sploh značilen. Med detaile, ki jih vidimo pri večini popoldanskih rob habillées, je stoječi ovratnik. To je v bistvu modernizirana interpretacija šerpe, samo da je vozel na rami, mesto zadaj ali pa pod ušesom. Obleko za diner si kombinira preveč zaposlena Parižanka tako, da gre lahko po potrebi v isti obleki v gledališče ne da bi žrtvovala efekt, ki v pariški modi nikoli ne sme biti pozabljen. Taka obleka je včasih pravi triumf posrečene kombinacije. Dela se večinoma iz raznih krovov. Krogi je enostaven, izrezek nenavadno skromen, izbočena linija se pozna samo na ramalu.

O oblekah za naše čajanke je težko govoriti, kaj so take prireditve pri nas bele vrane. Hoditi ali vabiti na five o'clock mora v naših razmerah malokdo. Ponašanje povabimo ožje znanice, ako ne ob 5., pa vsaj po večerji na prijateljski razgovor: torej ob osmih ali devetih zvečer. In ker se pri jedi najlepše kramlja, je treba gostom postreči vsaj

s čajem. Gospodinja skuha čaja, in tako imamo mesto tve o'clock čaj ob devetih. K čaju se servirajo mrzla jedila, ki jih pripravi gospodinja že pred prihodom gostov, da ji ni treba potem hoditi v kuhinjo. Naše čajanke so torej skromne in zato je lahko skromna tudi obleka. Moda nam mora pač oprostiti, da ne živimo v Parizu, kjer imajo za vsako popoldansko prireditev strogo predpisane obleke. Pri nas je dobra vsaka obleka, samo da je okusno narejena. Glavno je, da se vsaj tudi v Ljubljani začnemo malo gibati v družbi in družabnosti!

Se bo mrazil

pravijo pariški modni saloni in ne pojenjajo s krojenjem dragocenih kožuhovinskih plaščev. Pričujoči model je najnovejša kreacija pariškega Grunvalda; plašč je krojen iz ruskih veržev.

Kratko ali dolgo?

Dospela je kratka brzajavka iz Amerike in mahoma vznemirila ves pariški damski svet: Krila se bodo na spomlad zopet podaljšala! ... Da moška čednost ne bo več v opasnosti! ... Da bo svetovna morala dala grškemu diktatorju Pangalos vsaj enkrat spričevalo pameti in razsodnosti.

Američani so hudomušni nagačjci, kar sicer pariški novinarji dobro vedo, vendar pa jim — novinarjem — vestnost ni dopuščala, da ne bi o preteči opasnosti konzultirali pariških modnih apostolov.

Veliki in učeni modni mojster Paquin je dejal: ne! Krila se ne bodo podaljšala, marveč — kdo bi verjel! — še skrajšala. Kajti lepa noga nudi estetičen užitek. Hm! Paquin pretirava, kajti se najdejo širom sveta tudi takšne noge, ki z estetično niso nič kaj v zlahti. In če bi moda hotela pokazati vse, kar takorekoč nudi estetične užitke, bi mojstra Paquina nemara kamenjali.

Drugi modni apostol, Jenny po imenu, se strinja s Paquinom. Novinarji, je dejal ta samozvestni učenjak, naj bi raje pomagali dvigati frank, kakor pa da se trudijo daljšati ženska krila. Tako je, Jenny! Zveza finančne tehnike z modno estetiko je novsem primerna času in prilikam. Kadar se dviga dolar ali raste frank, postajajo tudi pariška krila vedno krajša.

Cisto drugače mnenja pa je tretji apostol, svetovnoznani Poiret. Svetovnoznani pa je pretežno tudi radi tega, ker je vedno drugega mnenja kakor ostali. On dekretira, da se krila na pomlad morajo podaljšati. Meja dobrega okusa, pravi Poiret, je dosežena. Ako jo prekoračimo, bo okus pogažen — vsaj pri doslojnih damah. Moških pa se damska moda itak ne tiče, vsaj toliko ne, kakor si domišljamo. Za moške so samo računi. In ti ne bodo nikoli krajši!

Tudi mlade in starejše pariške modne dame so novinarjem izpovedale svoje nazore. Vse se strinjajo v tem, da naj bi cestna oblačila ostala kratka, podaljšala pa naj bi se večerne toalete. In temu pritrjujejo tudi blagovni tvorniki.

sem gledal, kako so poleg mene umirali rodovi...

Igralski poklic zahteva duševno odpornost, zdravje in humor. Da, humor! Ta ti pomaga premostiti v življenju marsikatero bridko uro. Jaz sem jih, takole, premostil obilo, a morda se ravnoradi njih svetlo spominjam karnevala, ko sem prvič stopil na deske, ki značijo življenje, svet...

E. Temple Thurston:

Sovrašтво

Leta 1917. je sovjetska vlada ustanovila «Izredno komisijo» proti ogledstvu, ropanju, sabotaži in špekulacijam. Špekulacija pa je zelo nejasen izraz. Z njo so pojmovali tudi zasebno trgovanje, ki je takrat nasprotovalo komunističnim načelom.

Glavni urad te komisije je bila lepa, nekdanja zasebna palača na Nevskem prospektu in direktor je bil neki Črnkov, bivši nosač moskovske železnice. Bil je zelo spreten in energičen možak in dober govornik, zato je bil pri komunistih zelo priljubljen.

Neko jutro sta dva ovađuha komisije privedla pred njega moža, ki se je imenoval Nekov. Bila je to silno žalostna

postava, lakota je vtisnila svoj pečat na lice; bil je suh kakor trska in nosil je staro, raztrgano obleko. Nogavice ni imel, pač pa dobro, cele čevlje.

«Nekov,» je dejal eden agentov, ki ga je bil privedel, «pokažite svoje čevlje.» Nekov je najprej dvignil eno nogo, potem pa drugo, kakor konj, ki ga hočejo podkovati. Črnkov je pogledal njegove čevlje preko svoje mize ter vprašal:

«Od kod jih je dobil?»

«Od mene,» je odvrnil ovađuha.

«Kako?»

«Sumili smo, da mora ta Nekov imeti denarja, kajti nakupoval je na trgu. Seznanil sem se z njim. Hodil je bos. Bil sem prebrisan, da rabi par čevljev, kajti palec na desni nogi mu je bil že ozebel. Ponudil sem mu bil ta par na varnem kraju. In odkupil mi jih je ter dal tole zanje.»

Agent je položil na Črnkovo mizo krasen zlat ženski prstan z velikim smaragdom. Črnkov ga je vzel in si ga ogledal.

«To je hotel dati za par čevljev?»

«Hotel sem ga ujeti.»

«Saj te je moral imeti za norca.»

Tu je Nekov prvič spregovoril, a čisto mirno:

«Mislim, da bo napravil dobro

čarji, ki bi navsezadnje tudi radi že kaj več zaslužili. Vse se je torej zgodilo tako, kakor so ameriški navihanci hoteli: Pariz se je na kratko vest razburil, pa še sam ne ve, zakaj.

Kratki lasje

Čudno, da ostrižene glave nima niti nikoli miru. Vedno se najde kdo, ki so mu preveč ali premalo všeč in celo zdravnikom delajo bubi-frizure hude preglavice. Nekateri trdijo, da kratki lasje niso »ženski«, da je ta moda nedostojna, da trpi ženska lepota, mikavnost, privlačnost in kdo ve, kaj še. Drugi so prišli tako daleč, da napovedujejo našim ženskim potomcem pleše samo zato, ker nosijo ženske kratke lasje. Čudna logika! Če si mati ostriže lasje, dobi niena vnukinja ali pravnukinja plešo. Take trditve so v najboljšem slučaju smešne.

Mnogi očitaajo ženskam komodnost, češ da bubi-frizura ne zahteva nobene skrbi. In vendar damski saloni še nikoli niso imeli toliko opravka kakor zdaj, ko nosijo ženske kratke lasje. Sploh je debata o dolgih in kratkih lasih odveč. Moderne ženske so spoznale, da je že čas ostreiti se zastarelih nazorov o tem, kaj je dostojno in lepo in kaj je moškemu na ženski všeč. In odkod so si prilaistili moški pravico, da se vmešavajo v čisto ženske zadeve? Saj ne živimo več v onih časih, ko je bila ženska del moškega imetja, torej stvar, ne pa oseba.

Pa spregovorimo raje o tem, kako je treba negovati lasje. Ženske bi si mo-

Rokavice

Zavihane rokavice, ki so že dolgo priljubljene, vzdržujejo še nadalje svojo polno veljavo. Niti modeli, ki jih moda pripravlja za prvo pomlad in kot jih predčuje naša slika, ne kažejo kakose posebne izpremembe, marveč finejšo izdelavo v dosedanem stilu in prilagodenje k promenalnim, polsportnim in drugim oblačilom, ki jih moda pripravlja za bližnje mesece.

Veržice

ki jim Nemci pravijo «Sklavenketten», so kot ogrlice zelo priljubljene za popoldan in večer. Izgotovljene niso več iz dolgih tankih členkov, marveč iz debelkastih dvojnih zaponk, ki učinkujejo močno originalno. Posebno apartna je menjava zlatih in črno emajliranih členkov. Ako pa želiš te nove ogrlice prilagoditi kakim določenim oblikam, izberi namesto črnih členkov pestro emajlirane.

Ostanke

za smešno nizko ceno, vse zimsko blago pa globoko pod lastno ceno prodaja

„Tekstilbazar“, Ljubljana, Krekov trg 10, prvo nadstropje in pritličje, nasproti Mestnega doma. 597

rale umivati lasje vsakih štirinajst dni samo enkrat. Vsako jutro in vsak večer je treba lasje temeljito počesati, in sicer v vseh smereh. Najprej pet minut od vratu navzgor s trdo krtačo in dlano, potem od levega ušesa proti desnemu in obratno, zopet pet minut. Končno se počesejo lasje od čela nazaj. Nato se stresa glava trktrk naprej, nazaj, na levo in na desno. S tem odstranimo iz las ves prah. Lasje postanejo mehki in lahki. Sploh je ta način negovanja za lasje in kožo na glavi najbolj prikladen. Mazati ali močiti lasje z raznimi kozmetičnimi sredstvi ni dobro. Tudi z milom pri umivanju las moramo biti zelo previdni. Najdražje milo lahko povzroči izpadanje las. Najbolje je za lasje katanovo milo.

Fakt je, da ima moda kratkih las kolosalno število privrženecv. Najboljši dokaz za to imamo v konservativni Angliji, kjer nosi 50 odstotkov žensk kratke lasje. Pri srednjih in višjih slojih je pa odstotek še večji. Statistiki so izračunali, da nosi v Angliji kratke lasje 4 milijone žensk. Vsaka si mora dvakrat mesečno popraviti frizuro. Poprej so se hodile ženske samo striči, zdaj si hodijo še umivat lasje. Potrebni so torej novi izdatki v domačem proračunu. Če računamo, da potroši vsaka Angležinja s kratkimi lasmi na mesec 75 šilingov za friziranje in umivanje las, dobimo solidno vsoto 26 milijonov funtov šterlingov. Zato se damski frizerji v Angliji zelo množijo. Seveda ni lahko striči damam lasje. Za to je potrebna temeljita šola. Tu se bo zopet oglašil kdo, češ da ženske preveč žrtvujejo svojim kratkim lasem. Treba bi še bilo izračunati, koliko časa in denarja porabijo ženske z dolgimi lasmi, potem še le bi se dalo reči, kaj je z ekonomičnega stališča boljše. O higieničnih in estetičnih prednostih kratkih odnosno dolgih las se pa, kakor rečeno, ne izplača več pretekati. Brez negovanja ni prida ne pri prvih, ne pri drugih.

Interieur in dekorativna umetnost

Veliko močnejši kakor v stavbi umetnosti je vpliv tradicije v notranji arhitekturi, v opremiti stanovanju in njegovem dekoru. Stanovanje igra važno vlogo v intimnem družinskem življenju. Sodobno družinsko življenje, zgrajeno na dogmah vere, na zakonih družbe in njenega reda, je danes bolj konservativno, kakor se sodi. Zato se ni čuditi, da je tudi vse ono, kar se nahaja v ožjem stiku s tem familiarnim življenjem, podvrženo vplivu konservativnega naziranja.

Edini močan faktor, ki gre preko vsega in dikтира v gotovi meri nove forme tudi predmetom stanovanjske opreme, je industrializacija izdelave. Moderna industrija in obrt bazirata v prvi vrsti na ekonomiji kolektivnega dela, na največji izbiri materiala ter na strojni fabrikaciji.

Individualizem igra v ožjem krogu družinskega življenja še vedno odločilno vlogo. Oče, gospodar družine, je v svojem domu skoro neomejen gospodar. On uredi stanovanje tako, kakor pač odgovarja njegovim premoženjskim razmeram, njegovemu naziranju, njegovemu okusu. Zato tudi izraza vsak interieur v pretežni meri individualni značaj gospodarja ter njegovo kulturo.

Moderna industrija sicer ne dovoljuje več izdelovanja opreme ter uporabljenih predmetov zgolj po individualnih osebnih željah posameznika. V manjši obliki je to še mogoče, ali ni značilno in merodajno za današnje dobo. Kupec je navezan na ponudeno mu blago. Toda tudi v tem primeru pride njegovo značaj in individualnost do izraza. Moderna industrija izdeluje predmete na podlagi novih modernih, kakor tudi tradicionalnih oblik. Tako je kupcu omogočeno urediti si stanovanje po svoji volji in naziranju.

«Šarža?»

«General.»

«General Nekov?»

«Da.»

Črnkov je odprl miznico, vzel je nje kup s strojem natisnanih papirjev in jih dolgo prelistaval. Slednjič je menda našel, kar je iskal, kajti dejal je:

«Imate kaka odlikovanja?»

«Težko je bilo dobiti odlikovanje na mestu, kjer sem bil in v moštvo, ki sem ga imel.»

V Črnkovih očeh se je zablistalo.

«To so bile stare čenče onih, ki so po veljavali,» je dejal razdraženo. «Moštvo! Moštvo je žrtvovalo svoje življenje, moštvo je dalo svojo kri za slavo onih, ki so bili zadaj.»

«Tega nisem imel v mislih,» je dejal Nekov mirno. «Moštvo je bilo zelo hrabro. Toda krivo je bilo njih orožje. Z rokami se ne morete boriti.» Z krogami se ne morete boriti.

«Niso imeli orožja?»

«Mnogim je manjkalo.»

«Dejstvo pa ostane nepobitno, da niste dobili nobenega odlikovanja.»

«Priznam, da je to istina. Toda jaz sem proti svoji volji postal vojak.»

«Tako?»

Nekov je prikimal.

«Rajši bi bil postal umetnik.»

Na francoski rivijeri

so v letošnji seziji priljubljene jersey-toalete; ne v celotni dolžini, marveč v deljenem krojenju, kakor to predočujeta naša dva vzorca. Velja pripomniti, da rivijerska moda običajno naznačuje splošno modo za naslednjo pomlad.

Vse je šlo gladko. Stiskal sem na odru svoj mali meč in ves sem žarel, ko je lepa dama položila roko na moje kodre in stisnila glavo na svoje grudi...

No, to je že bilo nekaj! Pa sem dobil za to tudi dve srebrni šestlici! Ali ko sem pozno in veselega srca priskakljaj domov, kjer me je v skrbeh čakala mati, sem tudi dobil nekaj... Kaj se hoče! Je že tako, da se mlado cvetje mora zalivati, če ne z drugim, pa s solzami.

Od tistega dne sem zahrepenel no Amaonki in jo venomer prosil, naj me zopet vzame seboj v gledališče. Gladil sem njeno zametno roko, toda ona ni imela smisla za to nežno osvajanje, ali v gledališče me je vendar vzela s seboj.

Car kulis in gledališki zvdih me je opajal in naglo se mi je razodeval moj pravi poklic. Moje skromne razmere me pri tem niso nič ovirale, čeprav sem videl v vsaki igralni princesi in v vsakem igralcu najmanj barona.

Na večer karnevala sem torej prvič stopil na oder z navno radostjo. A vsa nadaljnja leta? Bogue, niso bila brez bojev, trpljenja in pomanjkanja. Po velikih preizkušnjah so me prijatelji in znanci za stalno postavili na deske, s katerih se še danes, po 50 letih, nisem umaknil. Ostal sem zvest svojim idealom. Le prestrašil sem se večkrat. Ko

ki je včasih bolj, včasih manj moderno. Že način, kako razpostaviti posamezne kosce oprave, v kakšno barvno kompozicijo shraniti ostale predmete in dekor, kakor sobno slikarje, zavese itd., pada jasno slika njegove individualnosti.

Kakor ima posameznik svojo individualnost, svojo karakteristiko, tako tudi poedini narod.

Individualnost naroda se izraža v njegovi celotni dekorativni umetnosti, kakor tudi njenih detajlih. Oblike predmetov, barvna kompozicija, velikost prostorov itd. dalejo tudi interieur posameznih narodov nekaj povsem lastnega, individualnega. Kdor je imel priliko ogledati si mednarodno dekorativno razstavo v Parizu, je sigurno opazil te velike razlikosti in razlike.

Turban z velikim peresom

Je vrlo priljubljen večerni klobuk letošnje plesne sezone. Doslej je bil ta turban navadno izdelan iz kovinskih blagov, pa je izgedal nekoliko preveč sijajen in skoro kričavo dekorativen. Zato skušajo v zadnjem času izdelovati take klobuke tudi za gledališke namene, bolj distingvirano iz istega ali vsaj enakovrednega blaga, kakor je obleka. Turbanu slični zavoji obstoje iz starosrebrnega, starozlatega ali motno bakrenega barvnega brokata ali lameja. Pero ni več kakor doslej kričevo svetlo, temveč je prilagojeno odgovarjajoči kovinski barvi ovoja. Tako nosijo n. pr. rjava peresa na starosrebrnih turbanovih ovojih, šampanjske barve pri zlato-barvnem ovojju in rdečerijske peresa pri bakrenastih ovojih. Tak klobuk je zelo efektan, pri tem pa učinkuje zelo distingvirano in se more nositi tudi v gledališki loži s primerno manjšim peresom in k primerni večerni obleki.

Gamaše

so napovedane za spomladansko modo, a se pričenuje že zdaj uveljavljati in sicer ne samo pri kostumih, marveč tudi pri plaščih in tako imenovanih krojnih oblekah. Ta nova vrsta gamaš se izgotavlja iz »cibli-kashe« in se mora nogi prilagajati točno kakor nogavica. Barva je lahko indiferentna: sivkasta, rjavkasta, bež itd., pač pa je primerno, da se barva čevljev in klobuka ujema z barvo gamaš. Najnovejši tip tih gamaš se v raznoliki izbiri vidijo zaenkrat le na mondenih revijah.

Huguette Duflos Sesue Hayakawa

prideta v veliki mu
„JAZ SEM MORILEC“

Črnkov se je nasmejaj. »Moj oče je bil oficir. Imel je velik vpliv. Izbral so zame vojaški stan, nisem si ga sam izbral.«

Razgovor o tej zadevi je bil končan in Črnkov je zopet ogledoval prstan.

»Ali veste, da je zasebna trgovina prepovedana?«

»Vem,« je odvrnil Nekov. »Toda nisem vedel, da je taka zamenjava zasebna trgovina.«

»Ali sedaj veste?«

»Vem.«

»Sezujete te čevlje.«

Nekov je ubogal in na golih nogah so se mu jasno videle ozeblane.

»Kako ste prišli do tega prstana, ko ste bili na bojišču ob času, ko so Vašo ženo ubili.«

»Umorili.«

»Ubili — v Vaši odsotnosti.«

»Skrila je na varnem mestu škafčico z dragulji, ker nihče ni vedel, kaj se bo še vse zgodilo. Pisala mi je, kje se nahajajo in ko sem se vrnil, sem jih našel.«

Črnkov je namignil enemu agentov, ki je nato odšel iz sobe.

»Ali imate še druge dragulje Vaše žene?«

»Ne.«

»Ste že vse prodali?«

Filmski teden

Dogodek tedna je bil film »Pariska metresa« (A woman of Paris), ki ga je prinesla Matica. Film je izvanreden v vseh pogledih: igralsko, tehnično, vsebinsko in režijsko, predvsem režijsko. Težko je to Chaplinovo mojstrovino po zaslugi oceniti; superlativom je današnja vročična doba vzela vso ceno ter jih degradirala na banalno, puhlo frazo. In vendar bi bila domala za vsako seeno »Pariske metrese« najboljša ocena kot maj dovolj dober izraz za to, kar je gledalec občutil, ko je gledal film. V Charlieju Chaplinu smo vajeni — v Ljubljani sicer precej poredko — gledati igralca, ne režiserja; zato je umljivo, da smo s precejšnjo napetostjo pričakovali film, ki ga je spremljala široka svetla magična značka: režiral Chaplin. Mnogo smo pričakovali; kar smo videli, je naša pričakovanja daleko prekosilo. In ko smo film gledali, smo se nehoti vprašali: kako je mogoče, da je tolika razlika med režiserjem in režiserjem? Kako je mogoče, pričarati na mrtvo platno toliko pristnega, sočnega, neizumetnega življenja? In s toli priprostim, upravnjenjalno priprostimi sredstvi?

»Pariska metresa« je tragedija dveh ljubimcev, ki ju je ena sama neizgovorjena beseda ločila za vedno. Ona je odšla v Pariz in postala metresa, bogatega bonvivana; on je odšel istotako v Pariz ter si najel skromno stanovanje za svoj slikarski atelje. Vse dela nista drug za drugega, dokler se nista slučajno srečala in spoznala... da je prepozno. Ne, ni bilo že prepozno; še ena prilika se mu je ponudila, ali on, slabič, jo je izpustil iz rok. Z neizprosno logiko sledi konec: njegov samomor, njen povratek v prejšnje življenje. — Vsakdanji snov, moč na baš vsled svoje trpkosti vsakdanjosti. In koliko sokov je znal iztisniti Chaplin iz te od nevehitih rok izteče in zmrcvarjene citronel Ustvaril nam je umetnino, ki je, lahko rečemo, edinstvena med svetovnimi filmskimi produkti. Brez dvoma pa je, da boljše filma kakor je »Pariska metresa«, Ljubljana še ni videla.

Predaleč bi nas vedlo, če bi hoteli navedati vse odličnosti Chaplinove režije; tudi nam prostor ne dopušta. Le par med posrečenimi najposrečenejših scen. Prvič: ne mi prizor med očedom in materjo, ko stisne oče, trda, neupogljiva korenina, skoraj z odurno gesto materi v roke denar za zatajenega sina; drugič: prizor pred Marijinim odhodom na kolodvoru; tretjič: njegov obisk na njenem stanovanju v Parizu; četrtič: scene med Petrom in Marijo; dalje prizor z maserko, ki se mi zdi najgloblja in najuspešnejša scena v filmu (prepričan sem, da bi tako naravne in dovršene maserke mimike niti sam Chaplin ne mogel podati bolje), in sledajoči zaključni prizor na cesti v Pariz. A vse to je le mal drobec, iztrgan iz harmonične celote.

Po vsem tem govoriti o interpretaciji, je skoraj odveč. Adolpha Menjouja že dobro poznamo, nova pa je za Ljubljano ameriška diva Edna Purviance, ki je podala Marijo sočno in realistično. Da so vse ostale vloge do najznamenitejše zasedene s prvostupnimi igralci, je tudi nepotrebno omeniti. Fotografije so jasne, svetle in plastične. Film je menda izdelala newyorška tvornica United Artists; menda, pravim, ker našim »tvornicam« za prevajanje filmskih naslovov se oči vidno ne zdi vredno, navesti firmo, ki je poleg originalnih naslovov izdelala tudi film.

Film je posetilo razmeroma malo občinstva; dvorana je bila jedva zasedena ena četrtina. Vzrok leži pač v docela zgrešenem načinu reklame. Apelirali pri Chaplinovih filmih na instinkte, to je na široko maso, je nonsens, ki se je moral masčevati. Zakaj tega, kar je reklama tako pompozno obetala, masa v filmu ni našla, za njegove prave vrline pa naše široko občinstvo žal še nima smisla. »Pariska metresa« je film za duševno elito, za filmske gurmane, ki jih tudi ni malo v Ljubljani. Le teh pa reklama ni privabila, nasprotno, odbila. Upajmo, da bo pri repriji — ki jo za gotovo pričakujemo — reklama previdnejša.

»Grafica Marica« (po istoimenski opereti; v glavnih vlogah Harry Liedtke, Vivian Gibson). Film brez velikih ambicij. Lahka, operetna snov za najširšo publiko. Bil je tudi v Ljubljani dobro obiskan. — »Ljubavi in ekspre« (Ossi Oswald, Willy Fritsch, Ernest Hoffmann). »Veseloigras«, ki polvari gledalcu precej dobre volje. — »Stolp tišine« (Xenia Desni, Hanna Ralph, Nigel Barrie) ni bil baš slab. — Znatno boljše filma sta bila »Nantase« (po romanu E. Zo-

Kino

laja; v gl. vlogi Lucienne Legrande) in »Strah in trepet pragozde« (Rintintin), prvi francoske, drugi ameriške produkcije.

Od večera, oziroma od danes dalje se predvajajo v Ljubljani sledeči filmi: »Morski vrag« (First National, New York; Milton Sills, režiral Frank Lloyd) v Matici; »Maciste v peklu« v Dvoru in »Silvestrovo razuzdanega ruskega kneza« (Moto - Goldwyn, New York; Aileen Pringle) v Idealu. — »Morskega vraga« smo imeli priliko videti pri cenzurni predstavi. Romantična snov, vzeta iz časov gusarjev. Dejanje se odigrava na Angleškem na dveh plemiških gradovih, po največ pa na morju. Kdor ljubi romantično napete scene, prizore iz gusarskih bojev in lepo fotografijo, bo na filmu našel dopadene. — O ostalih dveh filmih spregovorimo naslednjo nedeljo.

Kaj igrajo drugod?

V Zagrebu:

Glupani (komedija v 7 aktih iz življenja milijonarja. V gl. vlogi Buster Keaton). — Jaz sem morilec (Sessue Hayakawa, Huguette Duflos). — Obljubljena dežela (moderna židovski film; Raquel Meller, režija Henry Russell). — Madame Sans-Gêne (po komediji V. Sardouja; Gloria Swanson, Paramount).

V Beogradu:

Romola (Karnaval groze; Lillian Gish, Dorothy Gish, Ronald Colman). — Pat in Patachon kot muzikanta. — Ljubimkanje v garniziji (Harry Liedtke, Mary Kid). — Pariški cunjar (Nikolaj Kolín). — Enkrat v življenju vsake žene... (Virginija Vally).

V Gradcu:

Oh, to ženske! (Paramount; Agnes Ayres). — Gaudemus igitur! (študentovska drama; v glavnih vlogah Eugen Klöpfer, Hans Mierendorff, Margarethe Hupfer). — Tajni stveni šerif (ameriška senzijska drama v 6 aktih; Tom Mix). — Boj za šumo (ameriška senzijska drama v 8 aktih; v glavnih vlogi Ruth Rolland). — Boj z zmajem (Pat in Patachon). — Grafica Marica (Harry Liedtke, Vivian Gibson). — Borneo in Novi Hebridi (kulturno znanstveni film angleške produkcije, posnet na potovanju sira Burlinghama). — V zločinski četrti New Yorka (pravstvena in avanturistična drama v 6 dejanjih; Herbert Rawlinson, Magda Bellamy. Tvornica: Universal-Film-Co., New York).

Na Dunaju:

Madame Sans-Gêne (Gloria Swanson, Paramount, New York). — Venera z Montmartra (Lya Mara). — Deveta zapoved (Jean Novak). — Charleyeva tetka (Sid Chaplin, Charliejev brat). — Zadržani ženin (komedija v 6 aktih; Raymond Griffith, Vera Reynolds). — Robin Hood (Douglas Fairbanks). — Vohun (Marion Davies in Hollbrook Blinn). — Jezdec v oblakih (Al Wilson).

V Parizu:

Monte Carlo (Phocsa-film; Betty Balfour). — Kralji v pregnanstvu (po romanu Alphonsa Daudeta priredil Victor Sjöström, režiser »Cloveka, ki dobiva klofute«; Alice Terry in Lewis Stone). — Madame Sans-Gêne (Gloria Swanson, Paramount). — Trgovci z obleko (Jackie Coogan). — Jean Chouan (francoski historični film). — Fantom v pariški operi (Lon Chaney). — Bratje Karamazovi. — Doktor Caligari. — Jaz, kobov vodnjak (po romanu Pjera Benoita). Paberki.

Paberki

Gloria Swanson si je uredila razkošno stanovanje v petnajstom nadstropju palače Najemnine bo plačevala na leto malenkost 15.000 dolarjev (preko 800 tisoč dinarjev). Vrhu tega bo plačala še posebej leto 3000 dolarjev za lastno vzpenjačo, ki bo na razpolago samo njej. Slavna ameriška filmska diva si je najela več arhitektov, ki ji bodo izvršili osnutek podrobne ureditve njenega doma. Pohištvo si je Gloria povedala nabavila v Franciji.

Zakaj se včasih v filmih koleša vrte nazaj. Ta pojav opažamo le pri koleših, ki so opremljena z radijskimi prečkami, nikdar pa ne pri polnih koleših. Kinematografska slika je sestavljena iz zaporednih fotografskih slikov, posnetih v enakem razdobju. Navadno se filma šestnajst slikov na sekundo. Vzemimo, da se je voz pravkar začel pomikati. Na prvem snimku se nahaja kolo in njegove prečke v gotovi legi; šest-

najstinko sekunde pozneje se objektiv znova odpre, prečke so se med tem premaknile za gotov kot in film promptno registrira novo pozicijo. Doslej torej ni še nič nenormalnega. Če hitrost voza narašča, se v gotovem trenutku zgodi, da se kolo premakne v en šestnajstinko sekunde natančno za isti kot, kakršen je med dvema zaporednima prečkama. Ker pa so vse prečke med seboj enake, je jasno, da bo opazovalec mislil motreč drugi snimek, da se kolo ni zavrtelo, marveč da je zdrknilo po tleh. Če se kolo vrti nekoliko počasneje, a vendar hitreje kakor spočetka, ne bo imela prečka časa, nadomestiti v dobi med dvema snimkoma naslednjo in se bo nahajala malo v zaostanku. Opazovalec bo dobil vtis, da se kolo vrti nazaj. Če pa je hitrost malce večja od kritične hitrosti, se bo kolo vrtele naprej, a le počasaj. Očividno je, da se bo kolo tudi pri hitrosti vrtenja, ki je enaka dvakratni kritični hitrosti, da kolo miruje, prečka se v tem slučaju sicer ne bo krtila s sosednjo, pač pa z naslednjo. Če kolo prečko vidno zaznamujemo, recimo, da pritrđimo nanjo kos bele krpe, se pa

zgodí to-le. Ko doseže kolo kritično hitrost, se bo navidez ustavilo, krpa pa bo nenkrat skočila na naslednjo prečko. Pri dvakrat večji hitrosti bo krpa eno prečko preskočila. Zaznamovana prečka se bo vrtele povsem pravilno, kolo kot tako pa se bo navidez vrtele v nasprotno smer. Če pa opazujemo kolesov obod, vidimo, da se vrti popolnoma normalno.

Povojni somi je naslov najnovejšega na Dunaju izdelanega filma. Dejanje se odigrava v lokalnem dunajskem miljeju in prikazuje povojne inflacijske razmere. V glavnih vlogah nastopata igralki Vera Verenina, mlada Rusinja, ki se je prvič poskusila v filmu, in Kallinova, ter igralci Kotany, Döring, Melzer in Andersen.

George O'Brien in Dorothy Mackail igra glavni vlogi v najnovejšem Fox-filmu »Otok brodomorcev«.

V »Deveti zapovedi« nastopa češka filmska igralka hkrati v dveh vlogah: v vlogi matere in hčere Film, ki je delo ameriške produkcije, je sprejela filmska kritika z veliko pohvalo. Naslov filma je bil očividno izbran iz reklamnih ozirov.

Radio

Rakovica zopet oddaja

Kakor znano je 14. in 15. t. m. divjal nad Beogradom in okolico hud vihar, ki je pretigal vse telegrafске in telefonske zveze glavnega mesta z zaledjem in inozemstvom. Vihar je popolnoma porušil tudi radiooddajno in prejemno postajo v Banjici, kjer je porušil vseh 6 antenskih stolpov. Občevanje s to postajo je za dolgo časa onemogočeno.

Znatno je vihar poškodoval tudi oddajno postajo v Rakovici, kjer je potrgal s stolpov antene, ki so med padcem precej poškodovala konstrukcijo antenskih stolpov.

Ker žičnih zvez Beograda z inozemstvom ni bilo mogoče dovolj hitro popraviti, so pričeli najprej restavrirati radiooddajno postajo v Rakovici, da bi bilo mogoče vsaj najnujnejše brzojavke poslati čimprej v inozemstvo.

Zato so postavljali že 15. ponoči v Rakovici provizorično anteno. Že ob 9. dopoldne je bila vzpostavljena brezžična zveza z Dunajem. Ob 11. se je posrežilo doseči zvezo z Berlinom in Bernom tako, da je Rakovica prevzela in odposlala vse nujne brzojavke, ki bi se morale poslati žičnim putem tja. Oddajanje je bilo vsled močnega vetra jako oteženo, ker je provizorna antena ne prestano nihala in s tem povzročala spreminjanje valovne dolžine. Kljub temu pa je bilo že ta dan s provizorično anteno oddanih 450 brzojavk za Dunaj, Berlin in Bern ter s posredovanjem dunajske radiooddajne postaje tudi za London.

Direktna brezžična zveza z Londonom je bila vzpostavljena naslednji dan ob 11. S Prago in Bayrutom pa se je začel promet šele 18. januarja.

Nova oddajna postaja na Dunaju

Pred kratkim je pričela poslovati nova dunajska radiofonska oddajna postaja na Rosenhüglu. Vrše se še poskušajo oddajati postaja le nemodulirane valove. Preteklo gotovo še par tednov, predno bo definitivno prevzela programe sedanje oddajne postaje. Treba bo najprej temeljito preiskusi delovanje strojev, jakost izžarevanja energije iz antene, konstanco valovne dolžine itd.

Postavitve take oddajne postaje je vedno precej kočljiva zadeva. Kako malo se je mogoče zanesti na rezultate, dobljene matematičnim potom, priča o tem dovolj praksa zadnjih let radiofonije. Važno ulogo igra pri tem teren, na katerem stoji oddajna postaja, kar se je pokazalo posebno pri francoski radiofonski oddajni postaji v Toulouse, ki je v jakostjo sprejema daleč prekosila tudi najbolj optimistična pričakovanja.

Tudi pri novi dunajski radiofonski oddajni postaji so posebno izčrpno proučevali vprašanje terena, na katerem naj se postavi bodoča oddajna postaja, da jo bo mogoče tudi v inozemstvu čim lažje sprejemati.

V dunajski okolici je bilo treba izbrati točko, ne preveč oddaljeno od središča mesta radi priklonitve oddajne postaje na mestno električno energijo. Morala bi biti lahko dostopna za transporte materiala, potrebne za zgradbo postaje. Iz radiotehniških ozirov mora biti ugodno tudi stanje talne vode in oddaljenost od večjih pogorij, ki bi neugodno vplivala na enakomernost

nost razširjanja elektromagnetnih valov. Tudi morfirja in na rudah bogate zemeljske plasti vplivajo neugodno na razširjanje energije v dotično smer.

Kraja, ki bi vseh ozirih zadoščal tem pogojem, v dunajski okolici ni bilo mogoče dobiti. Da bi postavili oddajno postajo precej daleč od mesta, niso smatrali za primerno. Prostor, kjer se programi izvajajo morajo namreč biti v mestu, ker bi predolga kabelska zveza teh prostorov z oddajno postajo neugodno vplivala na čistost glasov.

Iz teh razlogov se je za najbolj primerno smatrala mestna periferija, kjer je bilo treba izbrati najprikladnejše mesto.

Najprej so nameravali postaviti novo oddajno postajo na otoček Bruckhausen, ki leži med staro in novo Donavo. Toda dr. Meißner je dokazal, da bi bil ta kraj jako neugoden, ker se je bati, da bi močvirje severno od Dunaja absorbiralo preveč energije. Zato so začeli iskati primernejše mesto na južnem ali zapadnem koncu dunajske periferije in se končno odločili za visoko planoto Rosenhügel, kjer se nahaja rezervar mestnega vodovoda. Tu so postavili seveda le oddajno postajo, t. j. oddajne aparate in anteno. Novi prostori, kjer se izvajajo programi, pa urejujejo v mestu.

Oddajne aparate nove postaje smo ob priliki že natančneje opisali. Naj sledi še nekaj podatkov o anteni, ki je delala konstruktorjem precej glavlgav.

Antena obstoji iz treh 85 m visokih stebrov železne konstrukcije po 13 ton težkih. Postavljen in opt s tremi jeklenimi vrvmi pritiska vsak teh stebrov s 50 tonami na svoj podstavek. Betonski fundamenti tehtajo po 35 ton. Zgradba teh fundamentov je povzročala velike težave, ker pritiskajo vso svojo težo na oboke vodovodnega rezervarja.

Med temi stebri je razpeta trikotniška antena s približno kapaciteto 3000 cm. Mesto zemlje ima antena zelo razsežno protitež, za katero so porabili ca. 5500 m bakrene vrvi. Protitež ima obliko zvezde, nosijo jo pa po 10 m visoki stebriči. Prednost, ki jo ima taka protitež pred zemljo, je v tem, da oddajni aparati niso odvisni od višine talne vode. Posebno v dunajskem slučaju bi se s padanjem in dvigavanjem vodne gladine v vodovodnem rezervarju, neprestano spreminjala kapaciteta antene in s tem valovna dolžina.

Zveza antene z zemljo samo na enem mestu tudi ne bi zadoščala pri tako veliki oddajni energiji. Morali bi torej prebiti oboke rezervorja na več mestih, kar bi povzročalo komplikacije in nepreglednosti cele naprave.

Prostori za izvajanje programov se urejujejo v sredini mesta, in sicer v parterju hiše, ki je last avstrijske radiofonske družbe. Tu se nahajajo tudi prostori za ojačevalce in prostor za kontrolo, kjer bo dirigent s slušali hku zasledoval kvaliteto programa, ki se izhaja.

Prostor za izvajanje programa in oddajna postaja na Rosenhüglu sta zvezana s posebnim kablom, ki omogoča dobro prenašanje mikrofonskih tokov do oddajne postaje. Kabel vsebuje poleg vodnikov za mikrofonske toke tudi vodnike do vseh glavnih merilnih instrumentov oddajnih aparatov na Rosenhüglu, tako da bo mogoče tudi v prostoru za produkcijo kontrolirati merilne instrumente 10 km oddaljene oddajne postaje.

va listek in odšel. Ko ga je Črnkov prečital, je dejal:

»Zanimiv pogovor... toda dovolj je tega. Krivi ste spekulacije, ki je zločin, naperjen zoper državo. Sodbo boste doznali pozneje. Oddidite in počakajte zunaj...!«

Nekov je odšel, Črnkov pa je dejal agentu:

»V ječo z njim in ustrelite ga jutri

zjutraj. Ni treba, da bi še nadalje so-vražili.«

Agent je priklinal in odšel. Črnkov pa je zabeležil v seznam konfisciranih predmetov:

»Izboren par čevljev, vreden sedemdesetstovr rubljev.«

»Zlat prstan z zelenim kamnom.«

(Po angleškem izvirniku priredil —ž.—)

Le za odrasle so izšle v slov. prevodu svetovno znane novele

DEKAMERON,

ki jih je spisal ital. pisatelj Boccaccio. Dekameron je knjiga ljubezni, knjiga zgoče satire na nemoralno življenje duhovništva in menišstva, knjiga smešnih a čudovitih doživljajev iz meščanskih in plemiških krogov v XIV. stoletju. Dekameron je okrašen z 33 ilustracijami.

Za mladino je knjiga neprimerna.

Broširan velja Din 56—, v celo platno vezan Din 72—

Luksuzna izdaja Din 100—

Izdala Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Začetek ob 20. uri.

Nedelja, 31.: ob 20.: »Obrt gospe Warrenove«. Ljudska predst. pri znižanih cenah. Ponedeljek, 1.: ob 15.: »Kraljična Vidka krešna noč«. Otroška predstava po znižanih cenah. Izv.

Torek, 2. ob 15.: »Veronika Deseniška«. Govorjenje g. Adolfa Pfeifferja. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ob 20.: »Naša kri«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Sreda, 3.: »Obrt gospe Warrenove«. E. Cetrtek, 4.: »Druga mladost«. F. Petek, 5.: Koncert bolgarskega violinskega virtuozu Saše Popova. Izv. (Dram. cene.)

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 20. uri.

Nedelja, 31.: ob 15.: »Trubadur«. Gostovanje baritonista Roberta Primožiča iz Zagreba. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Ponedeljek, 1.: Zaprti. Torek, 2.: ob 15.: »Rigoletto«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Sreda, 3.: »Orfej v podzemlju«. B. Cetrtek, 4.: »Zvedave žene«. A. Petek, 5.: Zaprti.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20. uri.

Nedelja, 31.: »Vesela vdova«. (Kuponi.) Ponedeljek, 1.: Zaprti. Torek, 2.: ob 15.: »Trnjulica«. Znižane cene (Kuponi.) Ob 20.: »Zlahtni meščani«. (Kuponi.)

Sreda, 3.: »Stambulska roža«. C. (Kuponi.) Znižane cene.

Cetrtek, 4.: »Stambulska roža«. B. (Kuponi.) Znižane cene. Obkrat gostovanje Mitrovičevih.

Ljubljanska drama

Obrt gospe Warren

Prva repriža Shawove komedije »Obrt gospe Warren« je bila v celoti v igralskem oziru dosti boljša od premijere. Predvsem je bil tempo živahniji, komediji primernejši. Sentimentalnosti in teatralnosti pa je v igri naših interpretov še vedno preveč. Satirično dejanje ter ironična in cinčna dijakca, polna paradoksov, bi se pravilneje uveljavljala brez vsakršnega patosa.

Ridendo dicere verum je zlasti težko, Drenovcu, a tudi g. Kralj, zlasti v prvem dejanju, ne najde shawovskega tona. Obe figuri, Frank in Praed, sta angleški in še shawovski, ki ima naša igralka nista dala pravega izraza. Tudi pastor ni nikak dojenjski fajmošter.

G. Cesar, ki ga igra, je mlad, prav ambiciozen igralec; koristilo pa bi mu moralo, ako bi se mu omogočilo, v tujini videti čim več velikih umetnikov, ki ustvarjajo vloge njegove stroke.

Gosp. režiser Skrbinskih predstavlja Croftsa, vneluglednega in zelo bogatega angleškega plemenitaša. Crofts je nekaj stober londonske »najboljše družbe« in tako leti Shawova satira zlasti nanj. Zato pa bi moral Skrbinskih podati Croftsa tudi znanje v večjem aplombom in gentlemanski v vedenju in obleki. Po mojem mnenju je Skrbinskih Crofts v vsakem oziru preveč skromen in nizek. Pri repriži je imel primerno lasuljo in je govoril tekst lehkotneje.

Zaključna scena na vrtu pa se igra med Frankom, Croftsem in Vivio vsakekor preveč teatralno, krčivo in krvavo resno. Jaz si predstavljam tako zgolj mučno sceno med kavalirji in damo angleške krvi čisto sostenuto in z življenjsko hladnim prezirom, ne pa tako »kulissenreissarsko«. Razloček med mojimi in Skrbinskihovi pojmovanjem igre je pač utemeljen s tem, da smatra Skrbinskih ta komad za dramo, kakor je označen tudi v nemškem prevodu, jaz pa za pravo komedijo.

Poročal sem že, da sta ženski ulogi (Warrenovka in Vivie) pri naši predstavi podajani najbolje, in pri tej sodbi ostalam tudi po repriži. Odlična Warrenovka je g. Nablicka in prav dobra Vivie gospa Medvedova. Zadnje bi si želel še malo rezkejši in resolutnejši ter čim naravnjejši v govorici. Topega buljenja v praznino je bilo pri repriži manj, in pravilno je gledala osebami, s katerimi govori, tudi v obraz, ne pa več le mimo njih. Tudi zadnje dejanje se je zato odigralo bolje. Gospa Medvedova vsakekor krasno napreduje in postaja zelo mnogostransko uporabna.

Velik nedostatek predstave pa so dolge pavze in naravnost nedostojno razbijanje na odr.

Fr. G.

»Naša kri«

Snoči so ponovili v popravljeni, zlasti v 3. dej. in koncem 4. dej. izpremenjeno Finžgarjevo ljudsko dramo »Naša kri«. Kakor pri vseh kmetijskih igrah, se je preveč križalo. Vendar je bila predstava gladka, le konec igre se zavlačuje in bi mu koristilo izdatno krajšanje. Po 3. dej. so privedli avtorju burne ovacije. Za današnji čas smatramo dramo za zastarelo, dejanje za romantično neverjetno, značje pa za čisto neracionalno in nemogoče. Takim rečem samo pač že odrasli ter nas ne otrejejo, nič ne zanimajo več. Vse skupaj je napisano v lepem narodnem jeziku, oslojenem s krepkimi, žal, teatralnimi in bombastičnimi tiradami, ki vsaj nas kar nič več ne prijemljejo: skratka vsa drama je lepa, a debela literarna laž. Morda bo vseh nedeljski in podeljski publiki, kar želimo že v interesu gledališke kase. Drama nas je pred 14 leti navdušila, danes nas pušča hladne, zlasti še, ker smo videli med vojno, da je naša kri kakor drugačna in pa — ker imamo o Napoleonu in Francoskih čisto drugačno sodbo, kakor jo ima Finžgar.

Fr. G.

Ga. Zikova v Osljeu, Ga. Zdenka Zikova gostuje prihodni teden dvakrat na odr osljskega gledališča. Pela bo vlogo

Mařenke v Smetanovi »Prodani nevesti« in naslovno vlogo v Dvořakovi operi »Rusalka«.

60. obletnica rojstva Arnošta Grunda. Zagrebški popularni komik Arnošt Grund, upokojeni gledališki igralec, praznuje dne 31. januarja svojo 60letnico. Ob tej priliki nastopi dvakrat: Prvič v Svobodni komediji »Poslednji mož«, drugič pa v operi »Orlova«. Grundova osebnost je tesno spojena s preteklostjo zagrebske drame, zlasti one lažje značaja.

40letnica pisateljevanja Jovana Protića. Danes, v nedeljo, se vrši v sarajevskem gledališču proslava 40letnice pisateljevanja Jovana Protića, bosanskega književnika. O življenju in delu jubilara bo govoril Milan Čuković. Izvajala se bo nato Mokranjčeva »7. Rukovet«, Protićev prizor »Poezija«, v katerem nastopita gđca. Koretičeva in gospod Velčković, oba člana sarajevskega gledališča, slavnost pa se zaključí z govorom pisatelja Branislava Nušića.

170 letnica Mozartove smrti. V torek, dne 26. januarja je minilo 170 let odkar je umrl W. A. Mozart, skladatelj »Don Juana«, »Figarove svatbe« in drugih oper. Zadnje imenovano delo pride bržčas še v letošnji sezoni na ljubljanski oder.

Stoletnica ustanovitve Matice srpske v Novem Sadu so praznovali letos na dan sv. Save dne 27. januarja v Novem Sadu. Matica je doslej izdala 306 zvezkov Letopisa, 11 letnikov »Srpske Pčele«, 5 letnikov »Matice«, 165 poljudnih del ter 48 knjig druge vsebine. Njena knjižnica šteje danes 30.500 knjig.

Selme Lagerlöf »Jeruzalem« dramatiziral. Danski arhitekt Söling je dramatiziral znano delo Selme Lagerlöf »Jeruzalem« Praviho, da se je dramatizacija dobro posrečila.

Madžarski pianist v Zagrebu. Dne 5. februarja priredi Hrvatski glasbeni zavod v Zagrebu intimno glasbeno soarejo, na kateri se bodo izvajala dela skladateljev Bebe Bartoka, Zoidana Kodalyja in Jenőja Tabacsa. Ob tej priložnosti bo prednael lastne kompozicije madžarski pianist Tabacs iz Budimpešte.

Diskusija o grafični razstavi v Curihu. Jugoslovanski generalni konzulat v Curihu je poslal zagrebškemu grafiku prof. Krizmanu pismo, v katerem mu sporoča, da po snema iz jugoslovanskih listov vest o enenaki in naravnost nasprotujočih si sodbah naših grafikov glede udeležitve na curiški razstavi. Konzulat naglašja, da se je pogajal za to razstavo nad leto dni in da želi, da se domači umetniki ne cepijo ter pošljejo svoja dela brez izjeme. Zgodilo se je namreč, da je beogradska sekcia upodabljalih umetnikov odpovedala udeležbo na razstavi radi tega, ker je njen aranžer prof. Krizman. Končno apelira konzulat na beogradske umetnike, naj bodo uvideli, pametni in naj popustijo v interesu stvari, za katero se gre. To je še posebno važno z ozirom na dejstvo, da se razstavijo naša grafična dela ne samo v Curihu, ampak tudi v Baslu, Bernu, St. Gallenu, Winterthuru in v drugih mestih.

Filmska zvezdnica Asta Nielsen na dunajskem dramskem odr. Filmska igralka Asta Nielsen je te dni nastopila na Dunaju, kjer je igrala na dramskem odru Sheldono-vo igro »Romantična pustolovščina«. Dama se je zavezala gostovati v svoji vlogi petkrat zaporedoma.

Tino Pattiera — gost dunajske Državne opere. Državna opera na Dunaju pripravljala premijero opere »André Chénier«. Glavno tenorsko vlogo je imel peti znameniti Piccaver, ki pa je zbolel. Radi tega je morala uprava predstavo začasno odpovedati. Sedaj pa javljajo, da je vodstvo gledališča povabilo tenorista Tina Pattiera, da bi nadomestoval Piccaverja. Pattiera se je pozivu odzval ter bo pel že pri premijeri imenovanega dela v soboto, dne 30. januarja.

Gledališka razstava v Magdeburgu. V Nemčiji se letos pripravljajo na gledališko razstavo, ki se odpravi v Magdeburgu 5. junija in bo trajala do 1. avgusta. Razstava ima namen pokazati razvoj nemške gledališke umetnosti od srednjega veka do naših dni ter nuditi razgled po tem, kar ustvarja nemško gledališče danes. Radi preglednosti bo razstava razdeljena na oddelke. Imela bo poseben oddelek tudi za filmsko produkcijo.

Kulturno reprezentativna revija Vidovičevega pokreta. Vidovičeva šola za samouke v Sarajevu javlja, da bo začela izdajati reprezentativno revijo pedagoške vsebine. Poleg vzgojskega, bo vsebino prinala tudi beletristiko. List bo pisan v srbohrvaščini poleg tega pa še v italijanskem, ruskem, češkem, francoskem in angleškem jeziku. Prinala bo tudi slike. Uredništvo vestnika bo v Zagrebu.

»Opilje sodišče« na moskovskem odr. V moskovskem gledališkem življenju zbujajo sedaj največjo pozornost Boxomoljeva igra »Opilje sodišče«, ki obravnava znani proces v Daytonu. Izro je prinesel na oder moskovski Proletkuť. Delo ima hudo politično — revolucionarno tendenco.

Dohodki gledaliških pisateljev v Italiji. »Literarische Welt« poroča o lepem dohodku, ki jih imajo gledališki avtorji v Italiji. V prošlem gledališkem letu so zaslužili odskri pisci 12 milijonov lir, 40% te vsote odpade na inozemske avtorje, od ostalih sedmih milijonov pa dobe pisci opernih tekstov 4 milijone. Dramatičnom ostanje 3 milijoni. Posebno zanimivo je to, da prinaša največ inozemskih dram v Italijo iz Francije; na drugem mestu so ruski, na tretjem pa madžarski pisatelji.

Gostovanje sarajevskega gledališča v Mostarju. Zagrebško gledališče veterana pa v Sarajevu. Sarajevski gledališki ansambel odide te dni na gostovanje v Mostar, medtem pa je pozval intendant Branislav Nušić v Sarajevu zagrebškega gledališča veterana Dragutina Freudenreicha na recitacijsko produkcijo. Freudenreich bo za odsotnosti domačih igralcev tudi gostoval v

dramah in sicer nastopi v Noličevem »Svetu«, v Mollirovem »Namišljenem bolniku« in »Skopulu«, ter v lastnih »Orančarjih«.

Strindbergova premijera v Stockholmu. Švedsko Narodno gledališče v Stockholmu je prole dni prvič vpriporilo Strindbergovo dramo »Advent«. Vprizoritev je tem pomembnejša, ker je Strindberg še vedno nepriznan v domovini, dočim je na drugih svetovnih odrih stalno na repertoarju.

Predstave Tella v Švicli. V Pilflikonu na švicarskih tleh pripravljajo letos poleti širokopotezno zasnovane predstave Schillerjevega »Tella«. Glavne vloge bodo igrali

Ing. arh. prof. Rado Kregar:

Slovenski balet

I.

Plesno umetnost smo začeli gojiti Slovenci šele po vojni in to v okviru Narodnega gledališča. Prvo stopnjo je tvoril balet, kot nekaj dopolnilni rekvizit za opero ter povsem dekorativnega značaja. Kot balet je ostal v našem gledališču tudi nadalje ter v tem oziru ne beleži posebnega razvoja.

V Sloveniji je v zadnjem letu vojne začela gojiti plesno umetnost Čehinja plesalka Hana Vojakova. V svojih plesnih kreacijah je spominjala na sestre, umetniške plesalke Wiesenthalove. Večjih uspehov, vsaj s svojimi učenkami, ni dosegla, ker je še pred prevratom odšla v Zagreb. Kaj ji je zagrenilo življenje v Ljubljani, da ji je dala tako hitro slovo, mi ni znano.

Na njeno mesto je angažiral takratni gledališki konzorcij plesalko G. Vička in njeno učenko Hano Klimentovo. G. Vička je bil učenec danes slavnega koreografa metropolitanske opere v Newyorku Avgusta Bergerja ter baletnega mojstra Ahila Viscussija. Svojo kariero je začel na vinohradske operi v Pragi. Nadalje je plesal kot baletni plesalec na Ljudski operi ter v Karlovcem gledališču na Dunaju. Med vojno se je vrnil v Prago, kjer je nastopal v baletnem zboru na Narodnem gledališču. Z 21 letom je postal baletni mojster praškega opernega gledališča, kjer se je seznanil z gđco. Klimentovo, ki je postala njegova učenka in kmalu tudi ugledna partnerica.

V Ljubljani sta g. Vička in gđca. Klimentova prvič nastopila v Smetanovi »Prodani nevesti« in sicer prvo leto po prevratu. Imela sta takoj uspeh ter sta žela priznanje publike. G. Vička je zbral okoli sebe krog mladih domačih deklet, ki so se posvetile baletni umetnosti. Že prvo leto je nudil občinstvu samostojni baletni večer, na katerem je plesal sam s partnerico gđco. Klimentovo ter s svojimi učenkami. To je bil prvi nastop slovenskega baleta, ki se je začel prav lepo razvijati kljub številnim težočam. Baletni ponk se je vršil nekaj časa v dvorani pevškega društva »Slavec«, potem v mali dvorani Narodnega doma, nato pa v samem gledališču. Koliko ljubezni in požrtvovalnosti je bilo v tej skupini mladih ljudi, o tem pričča dejstvo, da se je vršil prvi baletni večer iz sredstev in prispevkov sdehulčnikov. Takrat gledališče še ni bilo državno, igralci niso bili razdeljeni v kategorije, bili so igralci po poklicu, iz ljubezni do gledališke umetnosti.

Po končani sezoni je odšla gđca. Klimentova v Prago, kjer se je poročila. Tudi g. Vička se je umaknil iz gledališkega življenja. Od celega takratnega baletnega zbora sta ostali do danes le gđca. Moharjeva ter gđca. Jezerškova, obe zelo nadarjeni solo-plesalki. Navedeni gospodini imata vse pogoje, da bi mogli doseči velike uspehe ter lepo kariero, pa imata žal nedostajajo potrebnih sredstev.

Po g. Vičko je bil angažovan v Ljubljani baletni mojster g. Pohan in solo-plesalka

domačini na enak način kakor nastopa bavarsko prebivalstvo pri pasijonskih igrah v Oberammergau. Predstave, pri katerih bo sodelovalo nad dvesto oseb, se prično v juniju in bodo trajale do konca avgusta.

Verdijev »Requiem« v Zagrebu. Zagrebško pevsko društvo »Lisinski« pripravljajo sodelovanjem novega kvarteta v Zagrebu Verdijev »Requiem«.

Gledališke krize na obzorju. Narodno gledališče v Weimaru je odpuštilo 40 pevcov in igralcev ter jih obdržalo samo 15, komorno gledališče v Monakovem pa je znižalo vstopnino za 50 odstotkov.

gđcne: Hladkova, Svobodova in Spirhova, vsi Bergerjevi in Viscussijevi učenici. Gospod Pohan je bil energičen mož, sam kot plesalec sicer premočan, nekoliko ozlat, a drugače dober. Bil je učenec nemške klasične baletne šole. Vprizoril je celo vrsto lepih baletnih večerov, m. dr.: »Od bajke do bajke«, »Labodje jezero«, »Kraljica lutka« l. dr. Plesni večeri so bili vedno dobro obiskani, kar priča, da tudi slovensko občinstvo rado gleda plesne nastope.

Takratni gledališki intendant g. Juvančič je pokazal dovolj zmisla za plesno umetnost ter ni štedil z opremo. Nanovo angažovane solopesalke Hladkova, Svobodova in Spirhova so z gotovo dovršeno tehniko in precejšnjim razumevanjem odpledale dane jim vloge. Tisto leto je uprava angažovala tudi dve res pravi umetniški plesalki, to je go. Jeleno Poljakovo in gđc. Allico Nikitinovo. Poljakova je bila resnično izmed prvih plesalk Carskega teatra v Petrogradu, iz katerega jo je pregnala revolucija. Žal, da je ostala v Ljubljani le kratek čas. Toda tudi ta kratek čas je zadostoval, da je usmerila naš balet v pravo smer, v kateri se je razvijal od okostenelih francoskih form osvobodilni ruski balet. Znala je članice baletnega zbora navdušiti ter je vtišnila vsem plesnik večerom res umetniški pečat.

Baletni večeri s »Scherezado« in »Gordnimi vili« so dosegli stopnjo umetniške višine, katere žal pozneje naš balet ni več prestopil. Prepričan sem, da bi se pod večjim vodstvom gđcne. Nikitinove razvil naš balet do stopnje, katero zavzemajo baletni zbori v Zagrebu in Beogradu. Najbolj nadarjena učenka, res rojena umetnica plesalka, z vsemi pogoji, je bila neznana gospodična Nikitinova. Šla je v svoji umetniški korak dalje od Poljakove. Poljakova je bila zastopnica ruskega klasičnega baleta in ni mogla dati svojim kreacijam povsem svobodnega razmaha. Nikitinova je bila bolj moderna in je dala svojim plesom življenje, pestrost in svobodo, slednjo temelječo na dovršeni tehniki, izvirajoče iz ustvarjajoče umetniške sile. Njen nastop je bil vedno svež, siguran ter vseskozi decenten. Nepozaben je njen »Labudji ples«. Kot solopesalec go. Poljakove je nastopal nadarjeni dijak g. Strešnjevi, ki se je pozneje plesni umetnosti povsem posvetil.

Po dvehletnem delu g. Pohana je dosegel naš balet stopnjo, ki je opravičevala njegov obstoj. Komaj pa je zapustil g. Pohan Ljubljano ter odšel v Plzen in nato v Prago, se je razšel tudi cel baletni zbor. Gđca. Spirhova je postala uradnica. Hladkova je sprejela angažma na praški ljudski operi na Vinohradih, ga Poljakova je odšla v Beograd, kjer je bila angažovana kot prva plesalka, sedaj pa poučuje v dramatični šoli. Tudi Nikitinova je odšla v Berlin ter plesala nekaj časa na ruskem romantičnem teatru, a kmalu postala znana in priljubljena umetnica. Danes je solopesalka znane baletne družbe Draghilev ter ljubljenska londonske in pariške publike. Strešnjevi je postal član beogradske opere. V Ljubljani je ostala od tujih plesalk le gđca. Svobodova.

Po slovanskem svetu

Literarni zgodovinar

Aleksander Brückner

V petek, dne 29. januarja je obhajal svoj 70. rojstni dan eden izmed poslednjih še živih učencev velikega slavista Vatroslava Jagića, profesor Aleksander Brückner. Ju bilant je rodom Poljak. Prišel je na svet leta 1856. v galiskem Tarnopolu. Študiral je v Lvovu in na Dunaju. Z 22imi leti se je habilitiral, najprej na Dunaju, potem pa je odšel v Lvov. L. 1881. je bil imenovan za izrednega profesorja slovanske filologije na univerzi v Berlinu, kjer je 11 let pozneje postal ordinarij. Do leta 1924, torej 33 let je nepretrgoma deloval v Berlinu in v tem času je postal tudi član in dopisnik vodilnih učenih zavodov v Evropi.

Brückner je v prvi vrsti literarni zgodovinar. Njegovo delo je tako vsestransko in obsežno, da je nemogoče naštet vse, kar je napisal. Baval se je o staro in novo literarno historijo, z jezikoslovjem, s kulturno zgodovino in etnografijo. Vendar je ostalo njegovo težišče v literarnozgodovinskih stroki, in sicer je v prvi vrsti študiral in pisal o poljski literaturi.

Poleg poljske literature pa mu je bilo posebno pri srcu češko slovstvo in ruska literatura. Njegova dela o ruski literaturi so splošno znana in priznana. Njegova zasluga je v glavnem, da se je točneje poznavanje ruskega slovstva zadnja desetletja v centralni Evropi tako razširilo in poglobilo. V proučevanju ruskega slovstva in vsega kar je z njim v zvezi, je pokazal Brückner izredno psihološko pronicavost. Kot pisatelj je Brückner stilist pravega reda.

Poleg drugih študij se je ljubil mnogo bavil tudi s bizantinskimi Slovani in s cirkumetodarskim vprašanjem. Napisal je o tem problemu posebno publikacijo z naslovom »Resnica o slovanskih apostoli«. O slovanskih kulturnih starostnostih je pisal na podlagi proučevanja predkrščanske religije. Probleme starostnosti pa je presojal Brückner v prvi vrsti s stališča filologije in lingvistike. Neveljavne zasluge si je pridobil za poljski jezik kot delavec v etimološki stroki. Dokazoval je, da jezik ni

prazna shema oblik in glasov temveč bistven pojav nacionalne kulture.

Brückner je tudi drugače izreden človek. Njegov spomin je tako fenomenalen, da mu zadošča en sam bežen vpogled v vire za pisanje celih knjig na pamet. On ni učenjak tiste vrste, ki sedi za katedrom in izpisuje beležke. Zato ima njegove delo včasih značaj površnosti, vendar je njegov način pisanja vlezanim in resnično nekaj posebnega.

Ob 70. letnici tega odličnega delavca, ki je pripomogel k razjasnitvi tolikih zamotan problemov, želimo tudi mi, da bi ostal Brückner še dolgo čil in zdrav in zmogel za delo, katerega mu ne daj Bog še tako kmalu zaključiti.

Čičerinov vojaški ataše — Slovenec. Nedavno tega je bil minister zunanjih del (ljudski komisar za zunanja dela) sovjetske Rusije Čičerin v posebni misli v Berlinu in v Parizu. Saho je imel posebnega vojaškega atašea. Kakor smo izvedeli, je bil polkovnik, ki je spremljal Čičerina na njegovem potovanju kot vojaški ataše Slovenec Ljubljancin.

Zakonski načrt o kolektivni pogodbi novinarjev na Češkoslovaškem. Češkoslovaško ministristvo za socialno skrbstvo ima v končni redakciji zakonski načrt o kolektivni pogodbi novinarjev, ki je plod dvehletnih pogajanj med novinarskimi organizacijami in lastniki tiskarn. Vlada izroči zakonski načrt parlamentu v končno odobrenje že v bodočem zasedanju.

Turistična konvencija med Češkoslovaško in Poljsko je bila sklenjena že lansk leto. Poljska vlada jo je odobrila že lani, češkoslovaška vlada pa dne 15. t. m. V zmislu te konvencije bodo turisti in zimski sportniki imeli svoboden prestop mel, ako se izkažejo z legitimacijo svoje države, ki jo mora potrditi pristojno okrajno poglavarstvo. Te legitimacije bodo veljale za eno leto. V konvenciji sta se obe državi tudi zavezali, da vzpostavita telefonsko zvezo v Tatrah med Javorino na češkoslovaški strani in Lyso Polano na poljski strani. Po teh konvencijah priznava Češkoslovaška in Poljska turistom

razne olajšave za vožnjo po železnicah.

Slučne konvencije glede obmejnega prometa je lani sklenila naša država tudi z Avstrijo in Italijo. Dasi je poteklo od tega že več kakor polleta, vendar določbe teh konvencij še danes niso uveljavljene. Savez jugoslovanskih plan. društev ima hvalno nalogo, da posreduje v tej zadevi in izposluje ureditev obmejnega prometa za turiste.

Bolgarska umetniška razstava v Pragi. Dne 1. marca bo v Pragi otvorjena razstava bolgarskih umetnikov, ki jo je omogočila z bogato subvencijo bolgarska vlada. Inicijativo za izložbo je dal sloveči češki slikar Alfonz Mucha, ki se je 5. decembra l. udeležil slavnosti povodom jubileja »Slavjanskega občestva« v Sofiji. Na tej razstavi bo izložen tudi portret prezidenta dr. Masaryka, ki ga je naslikal bolgarski slikar Atanas Tasev. Portret je naročila bolgarska vlada. — Kaj pa jugoslovanski umetniki? Ti na razstavo v Pragi ne morejo niti misliti, ker naša vlada nima razumevanja za tašna podjetja!

Kongres knjigarnarjev in prijateljev knjig bo koncem junija in začetkom julija, torej v času vseslovanskega sokolskega zleta, v Pragi. Prirede ga: Društvo češkoslov. knjigarnarjev, vojaški znanstveni inštitut, društvo bibliofilov gremli tiskarjev in zveza knjigotrocev. S kongresom bo splojna razstava. Program kongresa razpoložila generalni sekretariat v Pragi l. č. 79.

Kongres odgovornih urednikov vseh listov v Češkoslovaški se bo vršil v nedeljo 31. t. m. v Meštanski besedi v Pragi. Na kongresu izdelajo odgovorni uredniki spomenico na vlado glede tiskovne novele iz l. 1924.

Bolgarsko narodno gledališče odprilo svoje podružnice. Za novega direktorja narodnega gledališča v Sofiji je imenovan M. Arnaudov, ki se je napram novinarjem izrazil, da ima gledališče v Sofiji na razpolago toliko dotičnih umetniških moči, da lahko misli na otvoritev svojih podružnic v Plovdivu, Rusoku (Ruse) in Varni. S tem bi se unificirala gledališka umetnost v Bolgariji, ker bi bila vsa gledališča v državi pod enotnim vodstvom. Tudi v Jugoslaviji zastopajo nekateri slični misli. Seveda je ta načrt v Jugoslaviji težje izvedljiv, ker obstajajo tu tri gledališka centra.

Sokol

Vojaštvo na VIII. vsesokolskem zletu v Pragi

Uvidevajoč velik vpliv telesne vzgoje na mladino in na narodno zdravje, so začeli tudi vojaške oblasti vseh kulturnih držav obračati svojo pozornost na organizacije, ki jim je telesna vzgoja glavni cilj in namen. Telesno dobro vzgojen mladenič je vojaško službovanje lahkoto, vojakom inštruktorjem pa delo pri takih novincih igracsa. Telesno utrjeni mladenič brez težjih posledic zdržijo vojaške napore, stanje armade je pri tem izvrstno pa tudi discipline vzorna.

Povsem naravno je, da vojaštvo s poznim očesom motri in zasleduje delovanje telovadnih in sportnih organizacij ter potom njih skuša doseči zase korist. Mnogo držav so tudi prevzele v svoj vzgojni sistem celotno telovadno sestavo ali iz njih izbralo posamezne dele. Tako gredo vojaške oblasti in telesnovzgojne organizacije roko v roki za svojimi cilji, posebno še, če so te organizacije vodene v državnem in nacionalnem duhu. V tem pogledu je v sedanjem času češkoslovaška republika med prvimi in se je na tačin tudi obnesel. Seveda je minister narodne obrambe civilist in je mnogo priznanih sokolskih delavcev zaposlenih v ministrstvu narodne obrambe. Mogoče tudi ni zgolj slučaj, da je bil pred enim mesecem imenovan za načelnika generalnega štaba sokolsko vzgojeni general Jan Srovy, bivši učitelj telovadbe na Ruskem, kamor ga je poslala Češka Obec Sokolska in ki je izorganiziral in vodil številne češke legije med svetovno vojno v Rusiji. General Srovy je prevzel vrhovno mesto v češki armadi za francoskim generalom Mittelhauserom, ki je bil vrhovni komandant v češki republiki od njene ustanovitve.

Vzavžjoč te činjenice, se ne bomo čudili, da se hoče tudi češko vojaštvo udeležiti letošnjega VIII. vsesokolskega zleta. Minister narodne obrambe J. Stribny — seveda tudi Sokol — je odločil, da se povabijo svojaške šole za telesno vzgojo prijateljskih držav v Prago ob priliki vsesokolskega zleta, da bodo na licu mesta spoznale razvoj in način telesne vzgoje pri češkoslovaškem narodu. Obenem je odobril načrt, da bi se v Pragi vršila prva mednarodna tekma teh šol, pri kateri bo mogoče najbolje presoditi vrednost in primernost raznih sistemov, ki jih uporabljajo šole raznih armad. K tej privedi so povabile armadne šole iz nastopnih držav: Anglije, Belgije, Finske, Francoske, Italije, Japonske, Jugoslavije, Litvanske, Lotke, Poljske, Rumunije in Švedske.

Ako se bodo vse povabljene države ozirala njihove armade odzvale temu povabilu in pri tem pokazale resnično stanje vojaškega vežbanja, obeta biti to ena najzanimivejših točk vsesokolskega zleta, in sicer tako za telesnovzgojne strokovnjake kakor tudi za vojaške kroge. Vsekakor pa kaže zamislek tega načrta, da češko armadno vodstvo mnogo polaga na vzgojo vojaštva in da se ne boji kritike vnanjega sveta glede lastnega vojaškega sistema, ki je umerjen po sokolskem načinu. Saj je pa tudi 47 odstotkov vseh čeških vojakov, ki so pred vojaško obveznostjo gojili telovadbo ali sport, in izmed teh je 40 odstotkov članov sokolskih društev.

Društvo

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Efektne tržišče dalje mrtvo. — Vojna škoda nazaduje. — Okrepitev na deviznem tržišču spričlo male oslabitve dinarja.

Zagreb, 30. januarja.

Na efektne tržišče je bilo ta teden prav malo zaključkov ob majhnih tečajnih spremembah nekaterih papirjev.

Vojni škodi je tečaj nazadoval, dasi se je z nekaterih strani pričakovalo naraščanje. Tudi promet je padev v tem papirju na malenkostne zaključke (dnevno 3—4 zaključki). Blaga je bilo vedno dovolj. Kuponi Vojne škode dospe v izplačevanje nastopni ponedeljek. V pitek, ki je bil zadnji dan trgovarja s kuponom, so bili trije zaključki, in sicer po 309 Din, ki je najnižji tečaj v tem mesecu.

Devizno tržišče je pokazalo ta teden precej neprijazno sliko. Dinar je na zunanjih borzih nekoliko oslabil. Sploh se opazja, da zanimanje inozemstva zanj ponehava. Na zagrebškem deviznem tržišču je mestoma primanjlo deviz, zato je Narodna banka morala večkrat nastopiti. Zato je, da je bilo njeno blago pogostokrat predrago, tako da pravzaprav ni vršila svoje prave naloge kot regulatorica tečajev. Podoba je, da je spričlo odsotnosti fin. ministra nastala nekaka desorientacija. Tečaj deviz so ta teden malo višji kot prejšnji teden. Promet je bil prično majhen.

V današnjem svobodnem prometu so bili privatni papirji kakor običajno brez poslovanja. Vojna škoda se je gubala na večerajšnji višini 309, po katerem tečaju je tudi bilo nekaj zaključkov. Na deviznem tržišču je bila tendenca malo zviševanja. Kljub temu, da povpraševanje ni bilo veliko, je manjkalo blaga. Za denar so zabeleženi naslednji tečaji: Dunaj 890, Italija 238.75, London 275.9, Newyork 56.15, Pariz 214, Praga 168 in Švica 1094.

Promet z Anglijo

Ključ situacije leži v razmerju tonaze izvoza in uvoza v prometu z Anglijo; dočim je leta 1924. znašal naš izvoz iz Anglije 196.673 ton, znašal naš uvoz v Anglijo je 75.602 ton, torej nekoliko več kakor eno tretjino uvozne tonaze. Z drugimi besedami za dve tretjini tovarna, ki ga ladje dovažajo v naša pristanišča ne najdejo protitovora, ker naša izvozna trgovina v Anglijo še ni organizirana. Te ladje morajo iskati torej tovor drugod in bi jim bilo brez dvoma ugodneje, če bi tudi priložnostno znižali tovarniške cene, da bi se jim izognilo protitovoru v naših luhah.

a) Poštno-paketni promet.

Za promet z Anglijo pride deloma poštno-paketni promet v poštev, v veliko večji meri pa brodovezni promet.

V poštno-paketnem prometu z Anglijo je dopustna sedaj maksimalna teža paketov 5 kg, ker nikakor ne odgovarja potrebam trgovinskega prometa, in bi bilo zato potrebno, da se ob priliki bodoče trgovinske pogodbe določi kot maksimalno dopustna teža v poštno-paketnem prometu 20 kg. Največja svota za deklariranje vrednosti paketa je določena na 1000 zlatih frankov in se plača za vsakih 300 frankov deklarirane vrednosti po 6 Din pristojbine, poleg tega pa še odprema pristojbina v znesku 3 Din.

Za prevoz paketov samih obstojata dve vrsti pristojbin, in sicer ena za pakete, ki se upotijo preko Avstrije in Nemčije v Hamburg, druga pa za pakete v tranzitu preko Italije, Švice in Francije. Pristojbina znaša za pakete do:

teža	via Nemčija	via Italija
1 kg	3.70 zl. fr.	2.80 zl. fr.
3 kg	—	3.50 zl. fr.
5 kg	3.90 zl. fr.	4. — zl. fr.

Obračunavajo se po kurzu, ki ga odredi ministristvo pošt in telegrafov. Ta kurz znaša danes še vedno 15 Din za 1 zlati frank, dasi je borzna relacija že davno mnogo ugodnejša. Na ta način se podražuje poštno-paketni promet z inozemstvom za okrog 30%. Poštno ministristvo bi imelo že davno odrediti nižji kurz. Žal so bile dosedaj tozadevne predstavitve Zbornice za trgo vino, obrt in industrijo brezuspešne. Tako podražuje ministristvo v svojo pristojbinsko politiko razmah poštno-paketnega prometa z inozemstvom.

Pristojbina za pakete do 1 kg. prometu preko Nemčije je brez dvoma znatno previsoka in bi jo bilo treba na polovico znižati. Poštno-paketni promet je reden in razmerno hiter, zadržujejo le pakete naši poštno-carinski uradi, ki še danes niso tako organizirani, da bi obvladali promet brez zakašitev, marveč imajo vedno znatne zastanke. Prevoz pošiljatev traja navadno 7—10 dni. Obremenitev blaga po poštno-paketnih pristojbinah znaša povprečno 10% od vrednosti blaga.

b) Brodovezni promet.

V brodoveznem prometu se nimamo organiziranih zvez z direktnimi tarifami. Zato bi imela biti prva naloga pogajanj, da se obenem s pogodbo tudi to vprašanje uredi, in sicer za tranzitni promet preko Hamburga in Trsta, posebno pa za direktni promet preko naših domačih luk Sušaka, Splita in Gruža.

Prvi poskus pospeševanja izvoznega prometa v Anglijo je napravila Jugoslovanska ekspresna agencija v Gružu, ki je v to svrho svoječasno tudi uživala znatne refakcije na državnih železnicah. Promet se je vršil po večini s pretovornim na Malt. V poštev je prišlo seveda samo za blago, ki ni kvaru podvrženo in kjer transportna doba ne igra odločilne vloge. Interesanti iz Slovenije se v splošnem te zveze niso posluževali, ker gre iz Slovenije glavni promet preko Nemčije na Hamburg. Povprečna obremenitev tektilij pri prevozu po morju znaša 3 do 4% na železnici pa 5 do 6%. Pri letnih iz-

delkih je obremenitev skoro 1 Din na 1 kg. Obremenitev karbida po prevoznih stroških znaša po oddaljenosti konzumnih centrov v Angliji do 30%, v nekaterih primerih celo do 50% od vrednosti franko tukajšnja tovarna. Obremenitev antracita po tovarnični od angleškega rudnika do naših tovarn preko Hamburga ali Trsta znaša od 80% do 100% obremenitev pločevine pa 10 do 20% od vrednosti blaga.

V kolikor prihaja angleški premog za naše primarne preko domačih luk, znaša tovarnina na primer iz Splita do Maribora 1245.10 Din za 10 ton. V rešitvi vprašanja tovarnine je poleg vzpostavitve rednih paroplovnih zvez za naš izvoz z Anglijo jedro problema.

Ivan Mohorič.

Ljubljanski trg

Minuli teden so bile v Ljubljani naslednje cene: Meso goveje 15 — 19, telečje 17 — 20, svinjsko 20 — 25, alpinina 19 — 22, rekajena slanina 30, met 26 — 27.50, šunka 35, prekajeno meso 29.50 — 32, kostru nje meso 14 — 15, kozličje 20, konjsko 6 — 8, kranjske klobase sveže 32 — 40, polprekajene 32 — 35, suhe 67 Din kg. Perutnina: kokoši 25 — 35, petelini 30 — 40, race 20 — 50 Din komad. Domači zajci: 8 — 25 Din komad. Ribe: krapi 26 — 32.50, linje in ščuke 25 — 30, sulci 50, klini 13.50 — 15 Din kg. Mlečni proizvodi: mleko 2 — 3 Din litra, maslo sirovo 40, čajno 50 — 55, kuhano 45 Din kg. Jajca: 2.50 — 3 Din za par. Sadje: jabolka 4 — 8, orehi 12, luščeni 35, suhe češnje 10 — 12 Din kg. Specifično blego: kava 40 — 76, pražena 56 — 100, sladkor kristalni 13.50, v kockah 15, riž 10 — 12, testenine 9 — 12, čaj 75 Din kg. Mlečni proizvodi: moka «a» 5.75, kaša 6 — 7, ješprenj 6 — 8, ješprenjek 10 — 13, turščina moka 3.50 — 4, turščični zdrob 4 — 4.50, pšenični zdrob 6.50, ajdova moka 8 — 9 Din kg. Žito: pšenica 350 — 360, rž 260 — 290, ječmen 240 — 260, oves 245 — 260, proso 275 — 300, turščica 215 — 225, ajda 300 — 325, fižol 350 — 360, grah 400 — 500, leča 600 Din za 100 kg. Zelenjava in solivje: endivija 15 — 20, motovilec 25 — 28, radič 15 — 20, pozno zelje 2 — 2.50, rdeča 4 — 6, kislota 2.50 — 3, ohrovt 3, karfiola 8 — 9, kolerabe 8, kolerabepodzemljice 0.75 — 1, spinata 15 — 18, čebula 2 — 3, česen 15, krompir 1.25 — 1.50 Din za 100 kg. Kurjave: premog 40 — 46 Din za 100 kg, drva trda 160 — 180, mehka 100 Din za kubični meter.

Cene krmil: sladko seno 75 — 80, polsladko 60, kislota 50, slama 50 Din za 100 kg.

Mariborski trg

Na mariborski trg so pripeljali večerajšnji ninarji 73 vozov z mesom, ki so ga prodajali po 10.50 do 28 Din za kg. Zaklanih svinj je bilo 227 po 14 — 18 Din za kg.

Ostale cene: Perutnina: kokoši 40 — 55, piščanci 22.50 — 37.50, race 35 — 45, gosi 60 — 75, purani 70 — 110 Din komad. Domači zajci: 10 — 40 Din komad. Zelenjava in solivje: krompir 0.75 — 1.25, karfiola 2 — 5, sveže zelje 0.75 — 1, kislota zelje 2.50 — 3, česen 15 — 20, čebula 2 — 4, ohrovt — 3, kislota repa 2 Din kg, endivija 0.25 — 1.25 Din komad. Sadje: jabolka 2.50 — 7, bruske 6 — 10, suhe češnje 10 — 14 Din kg. Mlečni proizvodi: mleko 2.50 — 3, smetana 12 — 16, Din liter, maslo sirovo 36 — 44, čajno 45 — 60, kuhano 45 — 50 Din kg, sir 5 — 9 Din komad. Jajca: 1.50 — 1.75 Din komad. Fižol: 1.50 — 2 Din liter.

Nadalje so pripeljali kmetije 17 vozov sena in 7 vozov slame. Cene: seno 75 — 80, slama 45 — 50 Din za 100 kg.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (30. t. m.) Pšenica: baška, 4 vagoni 286. Turščica: stara, 1 vagon 157.50; sremška, 2 vagona 111; sremška, februar-marec, 2 vagona 125; april, 10 vagonov 132.50; sremška, sušena, 2 vagona 141.50; banatska, 3 vagoni 117.50. Moka: baška, 2+2, 2 vagona 425; Otrubi: 1 vagon 120. Tendence neodločne.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (29. t. m.) Tendence na ameriških borzih se je zopet uvrstila. Zato je bilo na Dunaju zopet nekoliko priljubljenosti razpoloženje. Uradno so ostala notiriranja nespremenjena. Notirajo vključno blagovno-prometni davek brez carine za 100 kg v šilinh: pšenica: domača 41—41.50, madžarska potiska 46—48; rž: marchédska 27.50—28; turščica: 21—22; oves: domači 28—29.50.

Nadaljeje znižanje obtoke novčanice Narodne banke. Po izkazu 22. t. m. se je obtok novčanice Narodne banke znižal za 122.33 milijona na 5745.44 milijona Din. Kovinska podloga se je za nekoliko povečala na 453.61 milijonov Din zlate in neznane vrednosti. Posojila na menice in vrednostne papirje so se zmanjšala za 7.23 milijona na 1328.32 milijona Din.

Vprašanje novega guvernerja Narodne banke SHS. Kakor smo že poročali, namera va sedanji guverner Narodne banke Ogrje Vajfert iz zdravstvenih razlogov odstopiti. Zaradi tega se bo moral imenovati nov guverner. Upravni svet banke ima izbrati pet kandidatov in jih predložiti ministru za trgovino in industrijo. Imenjuje se guverner s kraljevim ukazom za pet let in mora po pravih biti nastanjen v Beogradu.

Izplačevanje kuponov Vojne škode. Generalna direkcija državnih dolgov je izročila Udrženju bank akt o izplačevanju kuponov št. 2 Vojne škode. Izplačevanje se prične dne 1. februarja.

Angločeškoslovaška banka v Pragi in Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu. Iz Prage javljajo, da je bil generalni direktor Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu dr. Šverljuga kooptiran v upravni svet Angločeškoslovaške banke v Pragi.

Akela vojvodinskih zavarovalnih družb. Ker so se v zadnjem času dogajali v Vojvodini pogosti primeri mlinskih požarov in virovov v razna podjetja in ker se je v večini primerov pozitivno ugotovilo, da so lastniki sami povzročili škodo, da bi si tako s pomočjo zavarovalne zboljšali svoj materialni položaj, so se odločili vo-

vodinske zavarovalne družbe na skupen korak in sicer bodo obvale najtlačnejšo revizijo vseh sklenjenih zavarovanj in bodo pustile v veljavi samo ona zavarovanja, kjer gre za dobro stoječa in renomirana stara podjetja in pri katerih ne obstoja boja zen, da težijo za oškodovanjem zavarovalnih družb.

Komisijki pregled vagonov. Generalna železniška direkcija je odredila, da oblastne direkcije določijo posebne komisije, ki bodo pregledale vse v prometu se nahajajoče vagoni. Vsi pokvarjeni vagoni se bo do poslali v popravilo.

Zavezo jugoslovanskih, češkoslovaških in rumunskih poljedelcev. Praški listi poročajo, da se bo v kratkem vršila skupna konferenca češkoslovaških, jugoslovanskih in rumunskih kmetijskih organizacij o skupnih interesih. Obstoji namena, da se ustanovi skupna institucija, ki bi zastopala in terese vseh teh kmetijskih krogov. Baie se nameravajo pozneje tej akciji pridružiti tudi bolgarske kmetijske organizacije.

Nova tvornica mila. V Kotoru je dograjena nova velika tvornica mila, katere lastnika sta brata Vučkovič. Tvornica je opremljena z najmodernejšimi stroji iz Nemčije.

Carinski dohodki pri centralnih carinskih blagajnah za tretjo dekadno decembra 1925. so znašali 45.599.598 Din, in sicer v milijonih Din: v Beogradu 12.6, v Zagrebu 7.9, v Novem Sadu 6.2, v Ljubljani 4.6, v Skoplju 3.7, v Dubrovniku 3.3 v Splitu 3.2, v Mariboru 3.1, na Sušaku 0.9. Od 1. aprila do 31. decembra 1925. so znašali ti dohodki 1.444.297.386 Din.

Konkurz je razglašen o imovini tvrdke N. Dimić v Zagrebu.

Redni občni zbor bo imela Centralna vinarna d. d. v Ljubljani, 15. februarja ob 15. v svojih poslovnih prostorih v Ljubljani.

Likvidacija. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga za Meško dolino v Prevaljah, r. z. z. o. z., je prešla v likvidacijo. Uprniki se pozivajo na prigrisatve terjatev.

Železniški material na račun reparacij. V sušaku pristaviše je dospel nemški parnik «Heraklea», ki je pripeljal znatno količino raznovrstnega železniškega materiala, ki ga dobiva naša država na račun volne odškodnine iz Nemčije. Med železniškim materialom je en del za potrebe ministristva pošt in brozavla.

Naraščanje sladkornega konzuma. Po ameriški statistiki je v letu 1924-25 konzum sladkorja na svetu napram letu 1923-24. močno narasel. Na posamezno osebo je prišlo v posameznih državah 1. 1924-25 (v oklepajih številke za 1923-24) kg: v Nemčiji 22.5 (14.7), v Češkoslovaški 28.7 (26.5), v Franciji 24.1 (21.4), v Belgiji 23.4 (22.5), v Angliji 40.7 (38.5), v Nizozemski 31.4 (30.2), v Avstriji 26.8 (23.1), v Madžarski 10.9 (6.3), v Poljski 9.8 (7.4). V tej statistiki naše države ni. Ako pa računamo, da se pri nas konzumira letno okrog 7000 vagonov, odnosno 70 milijonov kg sladkorja, pride torej na eno osebo okrog 6 kg letno.

Svetovna produkcija sladkorja v letu 1925. so cenil na 24.26 milijona ton proti 23.57 milijona ton v letu 1924. Od tega odpade na pestil sladkor 8.29 milijona, a na trdni sladkor 16.07 milijona ton.

Italija ne bo sklepala novih posojil. Italijanski finančni minister Volpi je ob neki priliki izjavil v Londonu, da italijanska država ne bo sklepala nikakršnih drugih posojil v inozemstvu razen že sklenjenega stomilijonskega dolarskega posojila v Zedinjenih državah. Niti se ne bo dovolilo provincam, občinam in drugim korporacijam, da sklepa jo posojila v inozemstvu.

Znižanje obrestne mere dunajskih denarnih zavodov. Iz Dunaja poročajo, da so tamošnje banke spričlo znižanja oficijelne bančnega diskonta znižala obrestno mero za 1 odstotek za posojila kakor vlogi.

Plačilne težkoče veliko dunajske tvrdke. Z Dunaja poročajo: Tvrdka Polacksek, Funk & Grünhut je prišla v plačilne težkoče. Doslej je tvrdka življala veliko zaupanje in je veljala za trdno podjetje. Razpočavala je blago v glavnem v nasledstvenih državah in je utrpela velike izgube zlasti v Poljski, kar je glavni vzrok njenih plačilnih težkoč.

Plačilne težkoče češkoslovaške konfekcijske tvornice. Iz Budjevice poročajo, da je tamošnja ugledna stara konfekcijska tvrdka D. Kühnberg & Co. prišla v plačilne težkoče.

Obtok novčanice v Češkoslovaški se je zmanjšal po izkazu 23. t. m. za 299.9 milijona na 6824.8 milijona Kč.

Insolvenca bančne tvrdke v Olovcu. Kakor poročajo iz Olovcu, je tamošnja bančna tvrdka Primavesi najavila poravnalno postopanje. Pasiva se cenilo na 7, aktivna pa na 5 milijonov Kč.

Likvidacija ene največjih madžarskih tvornic salam. Pickova tvornica salam v Szegedu spada med največje tvornice salam v Madžarski. V podjetju, ki je nekaka obiteljska delniška družba, so nastali spori, tako da je moralo posredovati sodišče. Ker ni prišlo do sporazuma, je sodišče odredilo likvidacijo podjetja. Proti temu se je vložil priziv in bo sodišče v kratkem izreкло končno razsodbo.

Zboljšanje položaja tekstilne industrije v Lodzu. V zadnjem času je tekstilna industrija v Lodzu zopet bolj zaposlena. Mnogo naročil je dala ruska trgovinska komisija in pa poljska država, ki kupuje za vojsko.

Proti uvozu tkanin v Bolgarsko. Iz Sofije poročajo: Bolgarski tekstilni industriji zahtevajo od bolgarske vlade, naj zaščiti do maeo tekstilno industrijo proti tujnemu uvozu. Ako se zaščitne mere uvedejo, bo najbolj prizadeta Italija, ki je največja dobavitelica tkanin Bolgarski.

Znižanje davka na sladkor v Madžarski. Iz Budimpešte poročajo, da se namerava v svrhu povečanja produkcije in konzuma sladkorja znižati davek na sladkor od 4.5 na 3.5 zlatega vinaria.

Nacrčt povišanja carin v Franciji. Iz Pariza poročajo, da pripravila francoska vlada nacrt zakona o povišanju carinske tarife za 30%.

Nemška zunanja trgovina zopet aktivna. Nemška zunanja trgovina v decembru 1925. je izza avgusta 1924. prvič aktivna. Uvozilo se je v decembru za 764 milijonov mark blaga, a izvozilo se je za 798 milijonov mark blaga.

Obtok novčanice v Belgiji je znašal po izkazu 14. t. m. 7.6 milijarde belgijskih frankov; proti izkazu 7. t. m. se je nekoliko zmanjšal.

Ugoden razvoj poljske trgovinske bilance. Iz Varšave poročajo, da je znašala v decembru vrednost poljskega izvoza 186.8 milijona, a vrednost uvoza 83 milijonov zlatnikov. Prebitok znaša torej 103.8 milijona zlatnikov proti 70 milijonom zlatnikov v novembru.

Poslabašanje gospodarskega položaja v Rusiji. Med ruski gospodarski krogi je povzročila veliko vznemirjenje okolnost, da se je prošlo leto zaključilo s pasivno trgovinsko bilanco. Izkazalo se je namreč, da se ni moglo izvoziti toliko zlata, kakor se

je ob žetvi cenilo. Dalje je začelo v Rusiji spričlo povečane industrijske delovnosti primanjlo gorivnih snovi, zlasti tudi lesa. Železniške tarife so se morale povišati, ker so se dohodki v potništem kakor blagovnem prometu zelo zmanjšali.

Borze

30. januarja.

CURIH: Beograd 9.145, Berlin 123.5375, Newyork 518.75, London 25.225, Pariz 19.575, Milan 20.8975, Praga 15.3625, Budimpešta 0.0072625, Bukarešta 2.3125, Sofija 3.5875, Dunaj 73.075.

TRST: Devize: Beograd 43.60—43.85, Dunaj 347—352, Praga 72.50—73.85, London 120.70—120.85, Pariz 93.50—94.—, Newyork 24.75—24.90, Curih 478—481, Budimpešta 0.0345—0.0350, Bukarešta 10.50—11.—, Valute: dinarji 43.25—43.75, dolarji 24.65—24.85, 20 zlatih frankov 94—97, zlata lira 478.02.

Deviza Beograd na ostalih borzih: v Berlinu 7.40, v Londonu (opoidne) 276, v Newyorku (zaključno 29. t. m.) 1.76 in tri četrtinke.

Ker se je dr. Lasker odpeljal na daljšo turnejo v Ameriko in pred koncem tega leta ne pride nazaj, ni prireditelj turnirja z dr. Vidmarjem več aktualna. Mesto tega pa je treba organizirati kako drugo prireditve velikega obsega in to čim prej. Mi smo mnenja, da bi bilo najbolje, če se Ljubljanski šahovski klub poveri naloga, da razpiše in organizira nacionalni turnir v Ljubljani, ki bo prvi v naši državi. Ker bi bila v tem slučaju sredstva na razpolago, mislimo, da bi se moglo o tem govoriti. Pričani smo, da bi tudi velikodušni donatvalci za matš dr. Laskerja, Vidmar na idealno rešitev pristali. Ljubljana pa bi pridobila s tem sloves šahovskega središča države. Obračamo se na odbor za prireditve matša z dr. Laskerjem s prošnjo, da nam o tej stvari poda svoje mnenje.

Šahovska igra povsod po svetu prodira tudi v široke sloje naroda. Dr. Lasker je ob priliki svojega govora v Moskvi povedal med drugim tudi sledeče: «Šah se je prvotno igral le na kraljevskih dvorih, pozneje je si pridobil tal med visokim plemstvom, dokler ni postal last meščanske inteligence, ki je dala tudi prve mojstre. Toda šahovska igra se tudi tu ni ustavila. Rusija je tista država, v kateri je šah privratal našel pot med široke mase ljudstva, in gotovo ne v njegovo škodo. In kar je mogoče v Rusiji, je mogoče tudi pri nas. Kako je to, da se v večjih krajih Slovenije tako malo igra? Imamo vse polno krajev, kjer šahovska igra izvrstno uspeva. Mi pozivamo vse resne šahiste na deželi, da v večjih krajih osnujejo, ali lastna šahovska društva, ali pa v okviru že obstoječih društev šahovske sekcije. Ljubljanski šahovski klub bo podpiral po svojih močeh vsako zdravo ambicijo. Vse informacije daje tajništvo ljubljanske šahovskega kluba, ki se nahaja v kavarni «Slona», šahisti na deželi, ustanovljajte šahovska društva in sekcije!

VINA
lastnega pridelka
K. DVORNIK, SPLIT
Zastopstvo M. Ravtar, Ljubljana

Izjava

Podpisana Ana Berger, posestnica v Trbovljah izjavljam, da nisem plačnica dolgov, ki bi jih kdorkoli napravil na moj račun.

ANA BERGER.

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 93-a VII

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par, pa boste varovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so posrejene.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 30. januarja 1926.

Ljubljana, 306 m nad morjem.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	7643	+ 2.9	sev. vzh.	10 (dež)	0.2
Ljubljana . . .	14.	7643	+ 5.4	jug. vzh.	10 —	—
Ljubljana . . .	21.	7649	+ 3.4	jug	10 (dež)	—
Zagreb	8.	7643	+ 4.0	vzhod	10 (dež)	0.2
Beograd	8.	7634	+ 4.0	mirno	10 (dež)	0.4
Sarajevo	8.	7649	+ 4.0	mirno	10 —	0
Praga	7.	7620	+ 3.0	j. jug. vzh.	5 —	4.0
Zagreb	7.	7641	+ 7.0	mirno	6 —	17.0
Skeplje	8.	7665	+ 4.0	mirno	10 (megla)	0

Solnce vzhaja ob 7.23, zahaja ob 17.04.

luna vzhaja ob 18.36, zahaja ob 8.22.

Ves pretekli teden je imela zapadna in severozapadna Evropa zelo toplo vreme, mnogo toplejše nego mi na jugu. Velika depresija se je držala ves čas nad morjem med Anglijo, Skandinavijo in Isandijo ter povzročala daleč naokrog hude viharje. Južnozapadni vetrovi so gnali topli zrak z juga daleč na sever. Seveda pa je bilo tamkaj ves čas zelo deževno.

Nad Rusijo je bilo ves teden mrzlo vreme. Ker pa ni bilo dotoka mrzlega zraka s Severnega Ledenege morja, se mrzota tudi v Rusiji ni razvil do posebne mere; pod 20° C se živo srebro ni znižalo. Seč koncem tedna se je zagnal mrzli zračni val z Belega morja in preplaval Skandinavijo in Rusijo tja do Karpatov in do Črnega morja. Dumajska meteorološka centrala je pričakovala, da se razlije ta mrzli val tudi v Alpe in preko njih, ali medtem se je velik depresijski vrtnec izredno naglo zagnal od Islandije k Angliji in še preko nje.

Imamo konec januarja, prva dva zimska meseca sta pri kraju. Pravilica o hudi zimi je tedaj tudi pri kraju in ostala je le pravilica. Februar nam lahko prinese še marsikak mrzel dan, ali dalje časa trajajočega mraza nam ne more več nakloniti.

Dumajska vremenska napoved za nedeljo: Semintja oblačno in sneg. Padec temperature. Mrz od vzhoda.

Zgodovinski prevrat leta 1903 v Beogradu

Zanimive podrobnosti «majske noči» po Vašičevi knjigi
«Devetsto treća».

(Konec.)

Ko so v nekoliko korakih dospeli v višino starega dvora, je kapetan Dimitrijevič dal z roko znamenje, naj se ustavijo. Nato je šepetaje komandiral: »Gospodje oficirji, določeni za generala Lazza, na svoje mesto!« In ko so v to določeni hiteli v smeri pisarne prvega adjutanta, kjer se je nahajalo tudi njegovo stanovanje, so ostali krenili za Apisem na desno k glavnemu vhodu v kraljevo stanovanje. Tedaj so skozi zaprti steklena vrata glavnega vhoda zagledali dve silueti stražarjev pešadijske garde. Kapetan Dimitrijevič, krepko stresač kljuko, je preteče zapovedal stražarjema, da jih odpreta. In ko sta se onadva pokorila brez ugovora, je sam prepustivši drugim, da ju razorožijo, v družbi s poročnikom Mladenom Milivojevičem hitel naravnost v sobo dežurnega ordonanca.

Dežurni je bil to noč artiljerijski kapetan Jovan Miljković, zet predsednika vlade Cincar-Markovića, oficir, ki je bil odločno odklonil vstop v organizacijo in izjavil, da bo branil kralja, a je obenem držal besedo, ki jo je bil dal, da ne bo izdal zaupane mu tajnosti o zaroti. Ne vedoč, kaj se pripravila to noč, se je vrnil baš ta dan s svojega potovanja po notranjosti ter se javil na službo, dasi mu rok dopusta še ni bil potekel —

Da bi predvsem njega rešil smrti in premagal njegov odpor, ako bi ga poskušal, se je kapetan Dimitrijevič napolnil naravnost k njegovi sobi. Ko je stopil v sobo, ki jo je dobro poznal, je pohitel k postelji. Krepko je objel Miljkovića in ga pričel pritajeno miriti ter ga rotiti, naj se ne upira: »Jovo,« mu je rekel, »jaz sem, Dragutin, bodi pameten, bodi miren, ne sili v smrt po nepotrebnem.« Toda Miljković se je zavedal, razumel hitro položaj in iztrgal, osvobodil se krepko, bliskoma desno roko ter poskušal, da seže pod vzglavje po revolverju. V tem pa je, da obrani Dimitrijeviča, za katerega se mu je zdelo, da je v nevarnosti, eden od zarotnikov, podporočnik Borivoje Jovanović, brez pomišljanja sprožil in zadel s prvim strelom Miljkovića v glavo ter ga usmrtil na mestu. V istem trenutku je priskočil iz svoje postelje tik za vrati podpolkovnik Naumović, ki ga je prebuditel šum in strel, ter obstal v spalni srajci sredi sobe kakor iz uma. Baš v tem je priskočil zarotnik Simeunović, ki še ni vedel ničesar o Naumoviću, ter sprožil dvakrat nanj, ne meneč se za njegov vzklík »Ne mene«; Naumovićeve oči so

se zasvetile v mraku kot dvoje žarečih oglov in smrtno zadet se je zgrudil na tla.

Zarotnik podporočnik Milič Simeunović je služboval v Pirotu in je šele zadnji dan prišel v Beograd.... Nikomur ni ta dan prišlo na um, da ga obvesti o tem, da je tudi podpolkovnik Naumović, kraljev adjutant, vstopil v organizacijo. Pa tudi sam pp. Naumović je zahteval, da ostane njegov pristop v največji tajnosti, da se vse one, ki niso prisostvovali sestanku v njegovem vinogradu, To noč bi moral on počakati zarotnike na vhodu v stanovanje in jih povesti v spalnico kraljevskega para, ker je on imel ključke do nje. Ker pa ni mogel opiti in uspašati Miljkovića, kakor je bilo določeno, se je moral sleči in leči v postelji, da odvrne na ta način sum od sebe. In tako je zaspal.

Zmedo, ki je nastala vsled tega, je presekala Apis z vzklikom: »Ključke!« Ko pa jih niso mogli najti niti pod vzglavjem niti v postelji niti v obleki Naumovićevi, dasi so naglo in hlastno iskali, je opozoril poročnika Lazarevića, da je čas za dinamit. Pomagal mu je, pritrčiti naboj za ključavnico arabskega salona (pred spalnico v skrajnem oddelku stanovanja), in ko je bilo to storjeno, se je umaknil za ogel v vestibulu. Tedaj je Lazarevič zažgal netivo in se, ko se je prepričal, da gori, umaknil za njim. In nekaj sekund za tem je nastala strašna eksplozija, da se je zamajalo vse poslopje in je vse pokrila popolna tema. Istočasno so neštevilni kosci ometa in stekla pokrili temni vestibul. Ali ovira je bila premagana: pred njimi so zevala razdejana dvokrilna vrata, odprta na široko. Samo težke draperije, ki so se vžgale, so trepetajoč osvetljevale znameniti arabski salon, ki je zeval prazno, dasi kraljevski sijajen.

V tem hipu, ko je grom eksplozije stresal temelje kraljevskega stanovanja, je na stražarskem prostoru v suterenu eden od gardistov naglo stekel po stopnicah, da se prepriča, kaj se je zgodilo. Ko je pogledal, se je še bolj naglo vrnil nazaj. Apis, ki je bil trdno prepričan, da beži kralji, je planil za njim. V diru pa ga je sprejelo brzo streljanje in zgrudil se je po stopnicah navzdol. Vsega tega pa ni nihče opazil.

Iz arabskega salona so zarotniki, ne meneč se za požar, ki se je širil, planili v spalnico. Toda spalnica, v kateri so bili vsi prepričani, da je kraljevski par, je bila prazna. Na tleh je ležala samo

svilena, zmečkana ogrinjača, še topla, priča neposrednega bega.

Iz spalnice so planili v sosedno sobo in potem dalje v ostale po vrsti, preiskujoč brezuspešno vsak kotiček obeh kril stanovanja, streljajoč v gobeline in slike z zlatimi okvirji, od katerih so mislili, da bi mogli maskirati — tajno skrivališče, odhajali v suterenu in se vračali znova, da preiščejo mesta, ki so jih že nekočkrat najskrbneje pregledali. Tedaj so se oni, ki so se vrnili v spalnico, pričeli truditi, da najdejo karkoli, kar bi jim moglo služiti kot sled za kraljevskim parom. Toda nikakega znamenja, nikake stvari niso mogli najti. Na kraljični nočni omarici je ležal francoski roman »La Trahison« (izdaja), odprt na osemdeseti strani, kjer ga je čitala kraljica, preden je zaspala ali povedal ni ničesar! Toda baš v tem trenutku, ko je nekdo opazil čudno slučajnost knjigene naslova, je udaril na njih ušesa od zunaj strašen trušč. — Nagli in vznemirjeni poki puškinih strelcev. In tedaj je beseda »izdaja« kot blisk šla od ust do ust. Isti trenutek je nekdo pripomnil, da je z okna obrnjenega na ulico, jasno začul klic kraljice ali kralja: »Na pomoč, na pomoč!« Nekateri so skočili v stran, iščeč zaklona, da se branijo za njim, drugi so stopili okrog oficirja z dinamitom ter čakali, da skupaj umro; tedaj pa je ono streljanje kakor na povelje prenehalo.

To so bili stražarji notranje straže, ki so se naenkrat zavedli situacije ter pričeli z brzim streljanjem. Med njimi je prvi stekel naprej podnarednik konjiške garde Velimir Milojević z vzklikom: »Napred za oficirske paletuše!« toda je padel levo od vrat spalnice, zadet od več revolverjskih strelcev. Na dvorišču pa je kapetan Panajotović, komandir straže, ko so ga vzbudili uspavanega z opijem, zbral stražo in poskusil napad, a je padel sam, ranjen skupaj z zarotnikom Mladenom Milivojevičem. Istočasno so žandarmi Terazijskega kvarta poskusili odpor, ki pa je bil brž obvladan.

Ti spopadi so razburili dvorsko stražo, ki jo je pomirila šele ona četa kraljeve garde, ki jo je vodil kapetan Kostić. Temu so odprli žandarmška vrata šele tedaj, ko je izjavil, da prihaja na pomoč kralju. A malo pozneje je dospel tudi bataljon šestega polka s podpolkovnikom Petrom Mišićem. (Ob času, določenem za odhod, je podpolkovnik Mišić nekaj časa omahoval. Podal se je na pot šele takrat, ko je eden od njegovih komandiraj, poročnik Marinković, ki se je ob pogledu na uro prepričal, da je čas, sam in na svojo roko povedel svojo četo, rekoč svojemu tovarišu poročniku Žiki Djordjeviću: »Jaz grem, a ti pojdi za menoj; ako noče ona

svinja za nami, ustrelji ga in vodi bataljon.«) Pojav tega bataljona je popolnoma umiril stražo, ki je položila orožje, ne da bi se še upirala.

Za tem bataljonom je dospel tudi VII. polk majorja Milivoja Andjelkovića, obenem s polkovnikom Aleksandrom Mašinom, glavnim komandantom zarotni-pod poveljstvom kapetana Grujića. Čim skih čet, a za njim tudi konjiški polk so dospole te čete, so obkolile dvor od vsah strani, v namenu, da se branijo proti žandarmeriji, ki je bila močna in vdana režimu.

Sele sedaj so se spomnili prvega adjutanta, ki se je še vedno nahajal v svojem stanovanju v maršalatu, v eni stranski zgradi dvornega dvorišča, pod stražo za to določene skupine zarotnikov. Tedaj so poslali poročnika Stanoja Ristića, da z dinamitom razdene vrata, se polasti adjutanta in ga privede. Ko so ga res našli in privedli, je general pod prisego izjavil, da ne more vedeti, kam se je skrčil kraljevski par. V spremstvu nekaterih zarotnikov pa je vendarle šel od sobe do sobe, katerih vrata so razbijali z dinamitom, da bi ju pomagal iskati. Toda čas je potekal in brezuspešno iskanje je povzročilo, da je šel znova obupni šepet od ust do ust, češ da je kraljevski par morda pobegnil po neznanih hodnikih, ki vodijo v rusko poslaništvu.

Svitilo se je že in s svitanjem je rastel obup. Tedaj je poljska baterija kapetana Ristića, z njim in Dušanom Optičkem dospela na prostor med prvimi in drugimi železnimi vrati. Baš v tem trenutku se je Antoniju Antiću pojavil nov sklep. Hitro je skočil k enemu od oken spalnice in zaklical bateriji, ki jo je ugledal spodaj, na ves glas: »Streljaj! Ruši!« Tedaj je poročnik Peter Protić, eden od zarotnikov, določenih, da pazijo na okna spalnice, ki se mu je zdelo, da je to kralj v gardni uniformi, pomeril. Isti trenutek se je začelo povelje komandira baterije: »Paljba napred! Baterija stoji! Kartečom puni!«

Tedaj pa se je polkovnik Mašin, ki je bil slučajno prisoten, v poslednjem hipu bliskoma zavedel situacije in ustavil povelje. Istočasno je Protić spoznal Antića in ni sprožil.

Ko je preprečil zmedo, je Mašin pozval zarotnike, da se zbero v dvorišču in se tam posvetujejo o nadaljnjih ukrepih. V jutranji zvežosti dvorskega parka se je zarotnikom brž vrnila prisotnost duha. Sklenili so, da se nemudoma privede Genčić in da prevzame oblast notranjih zadev. Ker sta bila pošta in brzojav v njihovih rokah, so mu zapovedali, da takoj prevzame ministrstvo notranjih del in v vsem postopa tako kakor da sta kralj in kraljica v resnici že mrtva. Ta čas pa bodo oni energično

iskali sledov za njima in jih našli za vsako ceno, ker bi bila sicer državljanska vojna neizogibna. Drugi sklep, ki so ga storili, je bil: da se generalu Petroviću, prvemu kraljevemu adjutantu, pusti rok 10 minut, v katerem mora kralja poiskati ali pa ga ustreliti. Nato so se znova razkropili po razdejanih sobah dvora.

Ta zadnji ukrep je general poslušal mirno, izjavljajoč, da ne pozna nikakih sob, tudi ne tajnih, poleg teh, ki so jih že preiskali. Vendar je šel za njimi. In ko so prešli prostore, ki so jih že tolikokrat preiskali, so dospeli znova v spalnico. Tu so ga opozorili na termin, ki je potekal, a general je v popolni prisotnosti duha mirno čakal bližajoče se poslednje sekunde roka. Tedaj se je nemudoma zazdelo enemu njegovih spremeljencev, podporočniku Velimiru Vemiću, da je na tapetiranem zidu sobe opazil nekako povsem majhno vdolbino za ključ. Presenečen je vzklíknil: »Glejte, vrata. Tu je nekakšna spranja.« A general, očitno vznemirjen je hitel: »To ni nič, lahko gremo dalje!«

Toda blede generalov obraz je jasno pričal o opravičenosti Vemićeve sumnje. Ta je stopil bliže, pogledal bolje; neopazna zarezava okvira vrat se je izobličila popolnoma jasno. Baš v tem sta dva zarotnika, kapetana Ilija Radivojević in Mihailo Ristić, stopila v sobo. Ko ju je Vemić ugledal, je vzklíknil: »Se-kiro! Evo vrata!«

General je zaprosil: »Nikar!« je dejal, »jaz ju pokličem.« Nato je rekel glasno: »Velicanstvo! Velicanstvo!« Toda nihče ni odgovoril.

Tedaj je kapetan Radivojević udaril po vratih in zaklical: »Odpreti!«

General je ponovil: »Velicanstvo!« Nato je pristavil po malem presledku: »Jaz sem, vaš Laza. Odprite vašim oficirjem!«

Običajen, ne vznemirjen glas kralja Aleksandra je vprašal: »Ali morem računati na prisego svojih oficirjev?«

»Ne, nikakor ne!« se je glasil Vemićev odgovor.

»Možete!« je odgovoril zarotnik Peter Marković, ki je v tem trenutku stopil v sobo.

Takrat so se tenka vrata kraljičinega budoara odprla in dve krčevito objeti, kakor v eno zlitih beli sencu sta se kot strah zasvetili v mraku. Isti hip so iz cevi, uprtih vanju, vzplamteli ognjeni snopi: prvi Ristić, potem Vemić, za njima Radivojević. Kralj je padel prvi, smrtno zadet od prvega strela. Za njim se je zgrudila tudi kraljica, poskušajoč obupno, da ga ščiti s svojim telesom; še po desetem strelu je dajala znake življenja.

Ura je bila točno tri in petdeset minut...

Originalne potrebščine za OPALOGRAPH. Preservat in Fixat in druge potrebščine. Originalne barve in matrice za Gestner Cyklostil.

27 a IV.

LUDVIK BARAGA

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6. Telefon št. 980.

PRESELITEV.

Pisarna francoske linije (French Line).

Cie. Cie. Transatlantique in Cie. CHARGEURS-RÉUNIS Sudatlantique

so je preselila
iz hiše št. 41
v hišo št. 35
v Kolodvorski ulici.

Zastopnik
IVAN KRAKER
Ljubljana.

Restavracija, pivnica in delikatesa

„KASINA“

Telefon 35-25 BEOGRAD Terazije 25

Servira v svojem novem zimskem vrtu
prvovredno domačo in tujo kuhinjo z
odlično pijačo po zmernih cenah. :-
Vsak večer od šestih ure do konca koncert.

619

JAKOB PERHAVEC

tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in slivov

Maribor, Meljska cesta 3

prilporeča svoje najfiniješe likerje
vseh vrst, dezertna vina, kakor
Vermuth, Marsala in Marsaleta.
Istotako je v zalogi vedno pristna
slivovica, brinjevec, rum ter konjak

Kadar nujno rabite poslovno knjigo,
načrtano in vezano po Vaši osebni želji

bodete najbolje postreženi

V KNJIGOVEZNICI K. T. D. V LJUBLJANI,
43-a Kopitarjeva ulica 6/II.

ZLATO

imate v hiši

če perete z

„ZLATOROG“
TERPENTINOVIM MILOM!

Da vpeljemo „Zlatorog“
terpent novo milo tudi tam,
kjer se dosedaj še ni upo-
rabljalo, vprešamo od 1./8.
1925 v vsaki tisoči komad
tega mila pristen zlatnik po
10 frankov. Dosedaj se je
že mnogo zlatnikov našlo.
Kupite „Zlatorog“ ter pen-
tinovo milo in prepičate se
o njegovi neprekosljivi
kakovosti. Mogoče, da
najdete tudi Vi zlatnik!

AUTO

bodočnosti

mali „OPEL“

precizen labrikač 2 in 4 sedežen ter priklonni voz

nad 50% prihranka

„OPEL“ poslovnica

ZAGREB, Illica 73

Dr. Vladislav Pegan

odvetnik v Ljubljani

je preselil svojo pisarno z Dunajske ceste 38

na Miklošičevo cesto 6 (I. nadstr.)

palača „Ljudske posojilnice“ (nasproti hotela Union)

Jermenarska delavnica in trgovina na Poljanski c. 18

se je preselila na Poljansko cesto 49

622-a

LEOPOLD ŠEGA

Katarina Šolar, žebljarna, Kropa.

IZDELUJEM vsake vrste ročno kovane žeblje planinčarje.
Novo izdelani dvokrilni planinčarji z ostro glavo za težke
gorske čevlje. Obročnike, kljube za zid, klopnike, kljube za
cevi, rudniške tračnice i. t. d. Dam po
nizki ceni. Vzorci na razpolago trgovcem.

615-a

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v

Ljubljani iščejo

za svojo komercialno centralo v Vevčah pri Ljubljani

vodjo kalkulacijskega oddelka

s primerno teoretično izobrazbo in prakso, verziranega v indu-
strijski kalkulaciji in statistiki, večšega slovenščine in nemščine.
Jugoslovansko državljanstvo pogoj; samci imajo prednost.

Dalje mlajšega

uradnika materialnega oddelka

s potrebno komercialno naobrazbo in prakso v nakupu, prevzemu
in upravi blaga, verziranega v železniških in carinskih zadevah s
popolnim znanjem slovenščine in nemščine. Jugoslovansko držav-
ljanstvo in samski stan pogoj.

Naturalni stanovanji zagotovljeni.

Punodbe z izkazom državljanstva, prepisi izpričeval o teo-
retični in praktični usposobljenosti ter z navedbo zahtevkov glede
prejemkov in možnosti službenega nastopa so nasloviti na
tajništvo Združenih papirnic d. d., Ljubljana, Dunajska c. 1b.

Oglas.

460-a

Za vse svoje mehanično-strojne in električne rudarske zu-
nanje in notranje instalacije iščemo

glavnega

strojnega nadzornika

večšega s pomočjo pomočnikov instalirati žačno železnico, sepa-
racije, briketnice premoga itd.

Referentni naj pošlje svoje ponudbe z referencami in po-
goji na Premogovnik v Aleksincu, Srbija, B. D.

Sax Rohmer:

Rdeči detektiv

— O, saj res, je dejala Rita, vzela svinčnik in papir, ter v naglici napisala Quentina Grayu par besed, naj jo čaka v restavraciji, kamor pride k njemu. Pismo je dala Nini, naj ga izroči Grayu, če pride, sama se je pa takoj odpeljala v Albemarle Street.

Mareno, molčeči služabnik temne polti, ki je vozil avto ono noč, ko je bila Rita prvič v hiši stoterih nasladi, ji je odprl vrata in jo takoj peljal v Lucienovo sobo, kjer jo je ta že pričakoval.

— O Lucy, Lucy! je vzkliknila komaj nato, ko je Mareno zaprl vrata za seboj. Vsa sem obupana.

Sir Lucien ji je ponudil stol. Njegov obraz je bil zelo resen in zamisljen. Toda Rita je bila vse preveč razburjena, da bi to zapazila.

— Govorite! je dejal prijazno.

Zmučena žena ga je obsula s kupom izrazov, ki niso imeli dosli zveze med seboj, iz katerih je pa Sir Lucien le spoznal, da ji hoče Kazma dati opojnine le pod pogojem, ako privede seboj Quentina Grayu in ga navadi uživanja opojnin. Sir Lucien je stal za njenim stolom in njegova ledena razerviranost ga je zapustila, ko je zvedel, na kako nizkoten način se obnaša Kazma napram Riti. Riten mehak muzikaličen glas se je tresel od razburjenja, nervozno je mahala okoli sebe in zakričala:

— Vam ne sme odreči. Telefonirajte mu in zahtevajte od njega, da me mora sprejeti noč!

— Jaz hočem govoriti z njim, Rita.

Divje ga je pogledala.

— Ne, tega pa ne, je vzkliknila, jaz hočem iti k možu in osebno govoriti z njim. Če ima le trohico človeškega usmiljenja, me mora poslušati. Sicer pa razumem celo stvar. Naenkrat mi nihče več ni hotel prodajati opojnin razen njega, sedaj mi pa še stavlja tako nizkotne pogoje. Jaz mu že pokažem! Ako se ne uda, ga še nočoj javim policiji!

— Pomirite se, drago dete, je šepetnil Sir Lucien in položil roko na njeno ramo.

— Ona pa je odskočila in ga divje pogledala. Njene puščice so se razširile, njene nosnice so se nemirno premikale. Sir Lucien je spoznal, da je na višku razburjenja, ker je njeno zdravje v nevarnosti.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

Šel je nato v predsobo k telefonu, a prej je dobro zaprl vrata.

Bil je prepričan, da jo bo vpliv kokaina pomiril. Ko sta korakala proti Old Bond Streetu, je bil spet stari Sir Lucien, ki se je z njo pogovarjal na svoj ironični način. Toda Rita je bila napravila trden sklep, odločno nastopiti proti Kazmi, in tako sta odšla proti njegovi sobi.

— Telefonirajte mu, Sir Lucien, je nato dejala z nežnim glasom. Sedaj, ko imam nekoga za seboj, ki mi bo pomagal, sem mirnejša.

— Vkljub temu bi pa mogli najti še kako drugo, boljše pot, je odvrnil Sir Lucien in naglo pristavil:

— Prav, draga moja. Sstoril bom, kakor želite. Sicer pa imam še malo kokaina in hočem vam ga dati.

vemu stanovanju. Sir Lucien ni vedel, da gre svoji usodi nasproti in da ga čaka smrt.

KONEC DRUGEGA DELA.

TRETJI DEL.

Možak iz Whitehalla.

— Naprej! je dejal policijski ravatelj.

Vrata so se odprla in višji nadzornik Kerry je vstopil. Bil je videti svež in zadovoljen. — Oči so se mu svetile, kot bi bil celo noč izborni prespal, se nato okopal in dobro zajutkoval. Toda v resnici Kerry v zadnjih štiriindvajsetih urah ni legel niti za minuto, ni zavžil drugega kot belo kavo in nekaj peciva ter je celo noč raziskaval tajno zadevo. Vendar pa je našel čas, da je stopil v brivnico in se dal obriti ter počesati.

Odložil je klobuk, palico in površnik na stol, vzel iz žepa veliko beležnico in voščil:

— Dobro jutro!

— Dobro jutro, je odgovoril njegov šef. Prosim, sedite. Brezdvomno bo vaše poročilo zelo dolgo. Čital sem v listih novico o smrti Sira Luciena Pynea.

Višji nadzornik se je divje nasmejajal:

— Dvajset novinarjev je spodaj, ki čakajo na novice. Eden je celo prišel v mojo sobo. Toda kmalu je bil spet zunaj.

Šef je gledal predse in bobnal s prsti po mizi. Potem je zakašljajal in dejal:

— Čujte, gospod višji nadzornik, popolnoma se zavedam težkoč, ki... ali me razumete? Toda časopisje je časopisje. Niti vi, niti jaz se ne moreva boriti zoper tako napravo, tudi če bi hotela. Kjer pa je odpor nemogoč, tam malo takta... saj me dobro razumete, kaj ne?

— Gotovo da. V tem oziru sem vašega mnenja, je odgovoril Kerry. Toda nočem ziniti besede, preden vam ne podam poročila. Tu imate sedaj popis vsega, kar smo dognali. Sestavil ga je točno stražnik Coombes. Gotovo ga boste rajši prečitali?

— Da, da. Ali je stražnik Coombes vršil službo vso noč?

— Da, in jaz tudi. Stražnik Coombes je šel že pred eno uro spat.

— A? je vzkliknil šef.

Vzel je Kerryja beležnico, naslonil glavo ob roko in začel čitati. Kerry je sedel ravno kot sveča na stolu, počasi žvečil gumi in gledal čitajočemu šefu s svojimi ostrimi, jekleno modrimi očmi v obraz. Dvakrat je med čitanjem klical telefon, toda šef je imel menda Napoleonovo lastnost, delati dve stvari ob istem času, kajti mirno je čital poročilo naprej in se pogovarjal po telefonu.

Ko je prečital zadnjo stran Coombesovega poročila, ki je bilo pisano enostavno in lepo, kot bi ga bil spisal ljudskošolski učenec, ni niti za trenutek dvignil glave, temveč je dejal:

— Trej se vam ni posrečilo dognati osebnost izginulega Kazme?

— Ne, je odgovoril Kerry in izgovarjal vsako besedo natančno kot bi jo udarjal pisalni stroj. Nadzornik Whiteleaf iz Vine Streeta je spraševal vse stražnike v Piccadillyskem okraju, kakor tudi

uslužbenca raznih uradov in prodajalen v okolici, toda nihče ne pozna moža, ki ga iščemo.

— Tako... Kaj pa egipčanski uslužbenec?

Višji nadzornik Kerry je zmignil z ramami.

— Ime mu je Rashid. Marsikdo v sosesčini ga je na videz poznal in davi ob petih se je slučajno enemu mojih agentov posrečilo, da je zvedel za naslov njegovega stanovanja od nekega arabskega kavarnarja, Seyd Abdulle. Pol ure pozneje je bil že tam, v bližini West India Dock Road. Toda Rashid je že izginil in vse sledi za njim so na žalost zabrisane.

— V stanovanju Kazme niste torej našli prav ničesar, kar bi moglo razjasniti skrivnost, kajti nekdo je vse papirje odnesel s seboj. Enako je nekdo izmaknil zasebne listine Sira Luciena. Kaj sklepate iz tega, gospod višji nadzornik?

— Moje poročilo že pove, kaj se mora iz tega sklepati. Sokrivec Kazme mora biti v hiši Sira Luciena. Kazma in gospa Irvin sta samo na en način mogla pobegniti iz zastraženega lišnega bloka, namreč preko streh stanovanje Sira Luciena v Albemarle Streetu, Sumin Juana Mareno.

— Kdo je ta Juan Mareno? je vprašal šef in začel listati po beležnici. Aha... da... Pravi, da je državljani Zedinjenih držav, toda papirjev nima. Stopil je v službo Sira Luciena Pynea v San Francisku. Pravi, da o vsej zadevi ne ve prav nič povedati. Sinoči je pozvonila gospa Irvinova na stanovanju Sira Luciena. Kmalu nato sta oba odšla in Sir Lucien je naročil Marenu, naj gre po avto v garažo v South Andley Street, ga pelje pred klub in tam nanj čaka, ker bo tam večerjal. Mareno pravi, da je točno izvršil to naročilo. Čakal je pred klubom približno eno uro in slednjič zvedel od vrtarja, da Sir Lucien sploh ni bil v klubu zvečer. Zato je peljal voz nazaj v garažo in se vrnil domov v Albemarle Street okoli osme ure... Hm... Ali je vse to dokazano?

— Do pičice! Klubov vratar je izjavil, da je Mareno vprašal po Sira Lucien, in uslužbenec v garaži so pričali, da se je čez dobro uro vrnil z avtom in odšel peš.

— Ali ga nihče iz kluba ni videl, kako je čakal celo uro pred vrati?

— Nihče. K sreči pa je bila noč temna in meglena, in avtomobili, ki so čakali na klubove člane, so stali v temni stranski ulici. Mareno je sirovina in tudi če je čakal celo uro, je možno, da ni z nikomur spregovoril besede. Dokler nam eden soferjev, ki so čakali, ne pove, da ga je videl, nam stvar ne bo jasna.

Tu je šef prvič dvignil glavo.

— Ali mislite, da sploh ni čakal pred klubom?

— Tako je! je vzkliknil Kerry.

Šef je naslonil glavo ob roko.

— Ta sumnja zadeve prav nič ne razjasnjuje, gospod višji nadzornik. Ne gre za alibi. Sir Lucienova zapestna ura se je razbila ob sedmi uri in petnajsti minuti, in to je brezdvomno čas njegove smrti. Mareno pa pravi, da je šel po tem času zapustil stanovanje.

— Vem, je odvrnil Kerry. Ob pol osmih je šel prišel po avto v garažo. Samo eno bi rad vedel: Kje je bil celo uro z avtomobilom?

Lastniki gramofonov kupijo samo

VOX

glasbene plošče po Din 35— in 55—

Glavna zaloga

H. Kenda

Ljubljana

Mestni trg štev. 17.

Auto Puch

tipa 8 s 6 sedeži in z opremo Bosch, v dobrem stanju, dobavljen iz tvornice koncem leta 1922, malo rabljen, se prodaja pod jako ugodnimi pogoji. Vprašanja nasloviti na INTEKREKLAM d. d., Zagreb, Strossmayerova ulica 6 pod šifro „Auto Puch 138—2“.

Strojni mojster

se išče za veliko tekstilno tovarno v Srbiji. Samo prvorazredni strokovnjaki, ki se dobro spoznajo v strojnih obratih, elektrotehnikah in tekstilni stroki in imajo dobre reference, naj pošljejo svoje ponudbe na: Poštanski pretinac 41, Beograd 513.

Oglas.

Za svoje rudarske instalacije, separacije itd. iščemo

inženirja

z dobrim in praktičnim znanjem strojnih in električnih instalacij

ter s prakso v vodstvu in nadzorstvu nad osebjem v takih instalacijah.

Reflektanti naj pošljejo svoje prošnje z referencami in pogoji na Premogovnik v Aleksincu v Srbiji, B. D.

Izkušen elektrotehnik,

ki se dobro spozna z električno strujo visoke napetosti ter je izurjen v postavljanju motorjev in drugih električnih instalacij se takoj sprejme. — Reflektanti naj javijo svoje prošnje z referencami in pogoji na naslov: Rudnici uglja v Aleksincu B. D.

Premislula je naša ljubljena žena, mati in tačca, gospa

Marija Jankovič

dne 30. januarja 1926 po dolgotrajni težki bolezni, predvidena s svetotajstvi za umrlo.

Pogreb bo v nedeljo, dne 31. januarja 1926 ob pol 2. uri popoldne iz hiše alosti k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 30. januarja 1926.

Zalujoče rodbine:

Jankovič-Rozman-Filic.

Restavracija ČATEŠKE TOPLICE pri Brežicah

se odda v zakup.

Pismene ponudbe sprejema do 10. februarja 1926. leta uprava veleposestva v Brežicah.

IVAN STRAH

gostilničar in posestnik

danes, dne 29. januarja, ob 4. uri zjutraj v 39. letu svoje starosti nenadoma preminul.

Pogreb predregega rajnega se bo vršil v nedeljo, dne 31. januarja ob 1. uri popoldne iz hiše žalosti, Spodnji Kašelj štev. 6, na pokopališče k Dev. Mariji v Polju.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi pri Dev. Mariji v Polju. Predregega rajnega priporočamo v blag spomin.

Spodnji Kašelj, dne 29. januarja 1926.

Marija Strah, soproga — Ivan, sinček.

LJUBLJANSKI ZVON

I. 1926

priobči zanimiv satiričen roman VI. Levstika, obširno novelo Franceta Bevka, historični roman Jožeta Lavrenčiča in proizvode cele vrste drugih pisateljev. Izhajal bo v povsem novi obliki in opremi.

Naročnina znaša za celo leto v Jugoslaviji Din 120—, za inozemstvo Din 150—.

Naročite ga takoj pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Prešernova ulica št. 54.

Nobenega slovenskega izobraženca ne bi smelo manjkati med naročniki Ljubljanskega Zvona, ki vodi že 46 let slovensko književnost ter vestno zbira okoli sebe naše najboljše pisatelje.

LJUBLJANSKI ZVON

I. 1926

priobči zanimiv satiričen roman VI. Levstika, obširno novelo Franceta Bevka, historični roman Jožeta Lavrenčiča in proizvode cele vrste drugih pisateljev. Izhajal bo v povsem novi obliki in opremi.

Naročnina znaša za celo leto v Jugoslaviji Din 120—, za inozemstvo Din 150—.

Naročite ga takoj pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Prešernova ulica št. 54.

M. KUKMAN

klobučar

Spodnja Šiška

Sv. Jerneja c. 16

prilporeča sl. občinstvu moške klobuke lastnega izdelka.

Sprejema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila ter jih izvršuje točno in solidno.

iz korotanske zgodovine je zajet roman

Prevzetnost

ie, preveč se nanašati na srečo zdravja, misleč: »Moni se ne more ničesar zgo-

dititi!« Nikomur še ni bilo ob zibelki sojeno, da ga ravno nikdar ne bodo zadeli bolečine. Najmanj prepričano čisto dostojno, da se dobe občutne revmatične bolečine, tiganje, zbadanje, zobobol ali nadležni nahod. Previdni ljudje

imajo vedno v hiši Fellerjev blagodišeč »Elsafluide«, ki jih zavaruje zoper nemile slučaje. Tudi našim čitateljem priporočamo to preizkušeno staro, dobro domače sredstvo in kosmetikum. Močnejše in večje delovanja kot franco-

ske žganje in je najboljšo sredstvo te vrste. 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnati ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnati ali 12 specialnih steklenic za 250 Din, že obnem z zabojem in

poštino razpošilja po povzetju ali proti vnaprejšnjemu denarju lekarnar Evgen V. Feller v Subotici Donji, Elsatrg 245, Hrvatska. Na drobno se dobe steklenice po 9 Din v vseh lekarnah in sorodnih trgovinah.

Gospod ali dijak?
se sprejme na stanovanje. Naslov pove uprava »Jutra« 2616

Gospod
se sprejme v središčni mestu na stanovanje in hrano. — Naslov pove uprava »Jutra« 2665

Soba
s posebnim vzhodom, se takoj odda. Polze se v upr. »Jutra« 2674

Gospod
se sprejme na stanovanje v Sp. Siskli, Zibertova ul. 194 2673

Dijak
nizjih bol se sprejme na stanovanje in hrano za 600 Din mesečno. Naslov pove uprava »Jutra« 2677

Sostanovalec
se sprejme v lepo sobo. — Naslov pove uprava »Jutra« 2680

Sostanovalec
se sprejme takoj na Poljanecem nasipju 48/II. Cena 120 Din. 2695

Sostanovalec
se sprejme s 1. februarjem. Naslov pove uprava »Jutra« 2691

Gospodična
se sprejme na stanovanje. Naslov pove uprava »Jutra« 2698

Soba
lepo opremljena, velika, s posebnim vzhodom naravnost iz stoniska in elektr. razsvetljavo, zelo solčna in zračna, v središčni mestu, se odda gospodu. Pismene ponudbe na upravo »Jutra« pod »Dobra najemnika 26« 2699

Več 100.000 Din
je posodi v večjih zneskih proti vplačilu na nepremičnine s 3 leti do trikratno prodajno. — Ponudbe na upravo »Jutra« v Mariboru pod »100.000«. Tamkaj se sva tudi naslov osebe, ki daje nadaljna pojasnila. — Diskretnost zanjena. 1863

6000 Din posojila
prosim pod ugodnimi obrestmi Vrnitev po dogovoru na obroke, tedensko ali mesečno. — Naslov pri podružnici »Jutra« v Mariboru 2664

Več 100.000 Din
je posodi v večjih zneskih proti vplačilu na nepremičnine s 3 leti do trikratno prodajno. — Ponudbe na upravo »Jutra« v Mariboru pod »100.000«. Tamkaj se sva tudi naslov osebe, ki daje nadaljna pojasnila. — Diskretnost zanjena. 1863

Nuina pomoč!
Kdo ima blago srec, da reši gospodarja smrti in obupno družino, ženo in 3 otroke, popolnega pozna in uniči s tem, da jim pomaga do 5. vrzela s Din 25.000. Zastavilo mu vse premoženje in plačajo lepo obresti ter vrnejo denar v 1 letu. Usmiljena srec naj pošlje ponudbe na upravo »Jutra« pod »Nujaost«. 2622

Ugodna prilika!
1200 se ca 120.000 Din kapitala proti popolni garanciji ter po dogovoru zahtevanim obrestim, poleg tega še 1 % od celokupnega letnega prometa, to je približno 15.000 Din. — Ponudbe pod značko »Zelo ugodno 1841« na upravo »Jutra« 2630

Posojilo
proti vplačilu 188 e m. — Obresti evri, mesečno. Ponudbe pod »Varno« na upr. »Jutra« 2638

2 slovenska fanta
v severni Franciji si želita dopisovanja s Slovenkami. Katera ima veselje iti v tujino, naj se oglasi pod sifro »Črni in Metodi« na upr. »Jutra« 1893

Dg. B.
Si bolan? Pričajte! Ne muči me. Pisi par dni proje — Poljub Aelita. 2707

Elegantna gospica
iz dobro hite z dežele, se večno dobi, želi znanja z gospodom, ki bi imel precejšnje lepo posestvo ali žago in kako večje podjetje, najrajši v Soderlandu ali Rimu. Tajnost strogo zadržana. Dopolne na upravo »Jutra« pod »Dolenjsko«. 2614

Znanja
s boljšim starejšim gospodom iz držav uradnika. Dopolne s polnim naslovom pod »Gentleman 1283« na upravo »Jutra«. 2691

2 mlada puščavnik
iščeta veselih spokornic za skupno pripravo na post. Pšite takoj na upravo »Jutra« pod »Ljubeznost« in v postu. 2619

V upr. »Jutra« naj
se dvignejo pisma pod nastopnimi šiframi: Apatat, Avtomotor 15, Bočičnost 321, Bela Ljubljana, Bečičnost 429, Dobrič 1068, Družabnik 33, Hlačina, Harmonija 34, Ingenieur, Hravostne podnice, Jako važno, Kolo 1, Mirna soba, Mladost, Motičel, Mlada bogata 120, Oboičnost, Očistil, Provizija 947, Provizija 846, Prijatelj 1, Plankina, Pridna gospodična, Roma 925, Stroga tajnost, Selidna 921, Sivilja 305, Tih dom 1882, Večina 833, Značaj in srec, Zeleničar. 1809

Samostojen trgovec
star ne 23 let, se želi poročiti z gospodično neomadelevano preteklosti, — katera ima nekaj premoženja in veselje do trgovine. Le resne ponudbe naj se pošljejo, če magote s sliko in polnim naslovom, na upravo »Jutra« pod značko »Trgovec 1254«. — Tajnost zanjena. 1998

Pletilja
simpatična in pridna, s nekaj pohištva in lastnim strojem, želi poročiti rednega gospoda, ki ima stalno službo in stanovanje. Vdovec brez otrok ali s otrokom ni izključen. Dopolne s polnim naslovom na upr. »Jutra« pod sifro »Pletilja«. 2552

PEKO
Original Goodyear
ČEVJI SO
NAJPOVOLJNEJŠI IN
NAJČISTEJŠI
DOVAČI HZDELEK
ZAHTEVAJTE POVSOD.
TOVARNE
PETER KOZINA & K^o
TRŽIŠČE SLOVENIJA
LASTNE PRODAJALNE
LJUBLJANA **BEograd**
RAČKOVA UL. 3.

Gospodična
srednjih let, simpatična, samostojna gospodinja, se želi poročiti. Prednost imajo trgovsko nabrani gospodje. Preizkušeno poštena stvar. Dopolne na podružnici »Jutra« v Celju pod »Zvestoba«. 2538

Mlad poslovodja
niranga značaja, želi znanja z gospodično staro od 18-22 let, katera ima lastno premoženje, v svojo posredništvo. Ponudbe s sliko na upravo »Jutra« v Celju pod sifro »Miren«. 2586

Kromatične harmonike
4½ oktave, troglasne z registrom, v najboljšem stanju se pocali prodajo. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Ugodni nakupi«. 2695

Orjuna, napre!
korajnica s pesmjo, Oj Dobrodo, Vgrabi se povrne, Koroške narodne pesmi in drugi slovenski pesniški in gramofonski ploščah, dalje pesniški najprejnih modernih plesov, se dobe samo v tovarniški zalogi prvih avstrijskih gramofonov A. Rieger, Ljubljana, Tavčarjeva 5, Sezam vseh elov, posnelkov nastoj in franko. 1563

Klavis
se prodaja. Več se poiskva v gostilni pri Krofu na Šp. Petra cesti 4c. 1242

Gramofon
s avtomatom in moško kolo, nasproda v Mariboru, Smetanova ulica 62. 2719

Kratek klavis
dobro ohranjen, se po nizki ceni prodaja. Naslov pove uprava »Jutra«. 2640

Vijolina
se kupi. Ponudbe z navedbo cene in naslova na upravo »Jutra« pod »Vijolina«. 1996

Klavis
se prodaja v Rožni dolini, cesta II 4. 3. 2590

Ocarinjenje
vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi Rajko Turk, carinski posrednik. Ljubljana, Masarykova cesta 9. nasproti carinarnice. Vse informacije brezplačno!

Več abonentov
se sprejme na fino domačo hrano v centru Ljubljane. Naslov v upr. »Jutra«. 2519

Dunajski arhitekt
z veliko prakso, prevzema izvršitev načrtov za nove stavbe, preureditev stanovanj, restavracij itd. — Dopolne na upravo »Jutra« pod »Arhitekt«. 2525

2 ali 3 dijakinje
(dijaki) se sprejmejo na dobro hrano. Naslov pove uprava »Jutra«. 2608

Pozor, starčki!
ki si želite miru in počitka na stare dni. — Sprejemom star zakonski par ali pa starca ali stanko brez otrok na dostojno oskrbo v lepem kraju Slovenskih gor, 1 uro od trga Ljubomer. — Ponudbe naj se pošljejo na »Eklama«, oglašni zavod v Varaždinu 2548

Prstovojna dražba
V sredo dne 3. febr. 1926 ob 9. uri dopoldne se prične v hiši »Krosija«, Pučarjev trg št. 311, levo predaja lepe hišne opreme, stenah ur, lestenec in drugih predmetov. 2590

Zastopstvo
in komisijko prodajo dobro poljansko blago prevzema na skladišču na zelo prometnem kraju v lastni hiši v Ljubljani v središčni mestu, na razpolago. Sem tehniško in trgovsko izobražen in reflektivni, sam na prvotnosti in rešene tovarne ali veletrgovke, ker je sigurnost zanjena. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Obojestranska signost«. 2571

Fantka
sdravca, 3½ leta stara, s o o d a dobri družini in svojega. — Naslov pri podružnici »Jutra« v Mariboru pod »Otrok«. 1921

Maskeradni kostumi
1 možki in nekaj žensk, se posodijo. Naslov pove uprava »Jutra«. 1910

Gostilna
pri »Fajmostru« toli izborno dalnatinško belo in črno vino in okeka Visa, po ugodni ceni — liter 11 Din. 2523

Pletarna
z več stroji na izdelovanje volnenih in bombažnih pletenin, želi zvezo z veletrgovcem, kateri bi obrat trajno zaposlil. Dopolne na upr. »Jutra« v Mariboru pod značko »Pletarna 29«. 1496

Prepisovanje
not in spisov v slovenskem, srbskem, nemškem, italijanskem in francoskem jeziku, kakor tudi prevajanje in dopisovanje v teh jezikih s pisalnimi stroji, se prevzema. Ponudbe sprejme na upr. »Jutra« pod sifro »Blažno 921«. 1569

Na prodaj je v Planini pri Rakeku lepa enonadstropna hiša
z gosp. poslopjem in obširnimi vrtni. Pripravna je za vsako obrt. Hiša se nahaja ob državni cesti tik državne meje. Več pove Slavo Fatur, Rakek.

J. Stjepušin
Sisak
priporoča boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila. — Dopolne na upr. »Jutra« pod »Glasbila«. 2519

Cisto lice!
mladeniško svečost, vidno polepševanje polti se po prvem dnevu uporabe dobi z medicinskoboliškim sredstvom »Venus«. Kola lica se polepšajo, zginjajo vse nečistote lica, mozoli, lisice, solzne pege, bradavice, znaki starosti in gube. Kola lica postaja barvnato mehka, rožnata in izvanredno pomiljena. — Uspeh zanjena in neokolišiv! Garantura 110 Din. — »Crena A« odpravi takoj po uporabi rdečico nosa, lica in rok 55 Din. — »Balzam proti ozebljivam« najuspešnejše sredstvo, ki odpravi ozebljine na rokah in nogah 50 Din. Največja biosloška hiša Schröder-Schönke, Paris, Wien. Zastopnik Milan S. Hejka, Kukuljevičeva ulica 8-4, Zagreb. — Zahvaljevalne cenke in navodila! 47-a

Išče se prodajalka
za manufakturno in modno trgovino v Celju, katera je v tej stroki popolnoma izvežbana. Reflektira se samo na prvotnost moč. Ponudbe na Jos. Wern, Celje. 630

Ugodna prilika!
Umetni valjni milin z vodno močjo 10 PH in rezervni motor 8 PH. Stanovanje, gospodarsko poslopje novo zidano, velik vrt na lepi prometni glavni cesti se prodaja za ceno Din 150.000.— Vpraša se na Alojz Zorčič, umetni milin Breg pri Puju.

Moderne naslanjaje, garniture, divane, otomane, žimnice in tapetirniške izdelke nudi najceneje
Rudolf Radovan, tapetnik, Ljubljana, Krekov trg 7.

Išče se spreten mojster
za pletilni rašel-stroj. Ponudbe z oerti poslati je na naslov: Trikotaja »Golub«, Leona Vidasa, Beograd, Zmaj od Nočaja štev. 11.

Na prodaj je v Planini pri Rakeku lepa enonadstropna hiša
z gosp. poslopjem in obširnimi vrtni. Pripravna je za vsako obrt. Hiša se nahaja ob državni cesti tik državne meje. Več pove Slavo Fatur, Rakek.

IVO JAGER
PAVLINA JAGER roj. LIPOVŠ
POROČENA DNE 31. I. 1926.
LJUBLJANA. **MARIBOR.**

JAKÉ J. JEZERŠEK
RADIOTELEGRAFIŠT R. M.
PAVELJCA FRLAN
ZAROČENA.
GORENJA VAS, DNE 24. JANUARJA 1926.

Naj bo staro ali mlado, vse gre li
KROSELJ-nu
na MARTINOVO CESTO kupovat rado, kjer se moške stole in perilo, raznovrstno kotenino, kakor tudi drugo manufakturno blago — dobi dobro in poceni, kakor drugje nikjer tako.

Išče se prodajalka
za manufakturno in modno trgovino v Celju, katera je v tej stroki popolnoma izvežbana. Reflektira se samo na prvotnost moč. Ponudbe na Jos. Wern, Celje. 630

Strežnice (bolniške)
dobro izvežbane posreduje **Pflegerein-vermittlungsstelle, GRAZ** (Österreich) Lessingstrasse 10.

Jugoslovanske elektr. d. d. BROWN BOVERI
podružnica v Ljubljani

naznanja tem potom p. n. občinstvu, da je v svojih prostorih Resljeva cesta 4 in Komenskega ulica 20 **otvorila**

postajo za popraviljanje in preizkušanje števec ter vsakovrstnih instrumentov in postajo za polnitev akumulatorjev vseh napetosti in kapacitet. Naprava za preizkušanje je ena najmodernejših in opremljena z vrtilnim in istosmernim tokom za vse napetosti do 600 voltov in za jakosti do 100 amp. Postaja za polnitev akumulatorjev dopušča potom posebnih agregatov polniti vse katodne in anodne radio-baterije in vse avto baterije.

Veliki poslovni prostori
v palači Ljubljanske Kreditne banke v II. nadstropju ob Dunajski cesti, obstoječi iz: **velike dvorane 56 m² in ene sobe 21 m²** se takoj oddajo. — Reflektanti naj se zglaste pri upravi bančne palače. 563-a

Pozor trafikantje!
Cigaretni papir: 553
GOLUB, RIZ ABADIE, CLUB EXTRABIS SAMUM
se nudi po najnižjih dnevni cenah — Prodajni oddelki proizvodov tvornice „Golub“ d. d., Zagreb, Čajeva ul. 8.

„Spectrum“ d. d.
Inž. Kopista, Dubsky in Krstić
tvornica ogledal in brušenega stekla **LJUBLJANA VII,** Medvedova ulica 38, telefon 755
Zagreb, Beograd, Osijek.
Središnja: **Zagreb.**
Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5-6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklavanje v med. Fina, navadna ogledala.

Tudi Vi se lahko prepričate, da je v Vašo korist, ako si naročite vsakovrstne sobne opreme pri tvrdki

Peter Kobal Kranj
podružnica **LJUBLJANA — KOLIZEJ**
kjer imate vedno na izbiro solidna pohištva od najpreprostejšega do najfinejšega, kakor tudi tapetniške izdelke, žimo in morsko travo.

Novo poslopje v središčni mesta Ljubljane
pripravno za večjo obrt, skladišče ali tovarno se **takoj prodaja.** Pismene ponudbe na upravo lista pod „Gospodarstvo“.

Od 1. do 15. februarja
prodaja se velika količina
čevljev tovarn „PEKO“
po izredno znižanih cenah
na Aleksandrovi cesti in na Bregu
Oglejte si cene v izložbah!